

Peter Cheyney
Neumoljivi krvnik
POCETAK I KRAJ

Na početku svakoga krimića nalazi se kraj.

Na prvim stranicama takve knjige štošta završava. Završava, najprije, nečiji život, žrtvin život, pa je taj žalosni kraj ono što dramatično obilježava uvod u zbivanje. A budući da je riječ o završetku nečijega života, svakako je potrebno da saznamo što više o onome što je do toga završetka dovelo, da razaberemo kako je ta smrt nastupila i zašto. Da bi to bilo moguće, potrebne su stranice i stranice. Tako se pomalo upućujemo u priču, pa je zato kraj zapravo početak. Ali nije to jedini kraj na početku krimića. U prvom se poglavlju također susrećemo s krajem jedne duge i složene priče. Smrt kojom roman započinje zapravo je krajnja točka cijeloga jednog niza događaja: postojali su neki odnosi među ljudima (ljubav, mržnja, ljubomora, novac, brakovi, položaji, zavist, osveta), ti su se odnosi razvijali, slijedili su jedni iz drugih, zapletali se i raspletali, pa doživjeli kulminaciju i kraj, jer netko je bio ubijen. Poslije toga kraja ništa više u životu tih ljudi neće biti isto, jer jedna je priča konačno završila. Od toga kraja pa dalje teći će druga priča, koja će se sastojati u otkrivanju i objašnjavanju one prve. Jedna nas, priča, dakle, svojim krajem uvodi u drugu, one su postavljene kao domina kod kojih se dvije polovice slažu, a dvije su potpuno različite. Kraj je i tu odličan početak. Zato ni to nije jedini kraj s kojim se na početku krimića susrećemo, ima još jedan, možda najvažniji. Ubojstvo koje stoji na početku, naime, ujedno je i kraj jedne situacije, jednoga stanja, pa čak, ako se hoće, jednoga razdoblja u životu zajednice. Do trenutka kad se zločin dogodio, društvo je manje-više skladno funkcioniralo, stvari su u njemu išle svojim tokom. Onoga časa, međutim, kad je netko nekome smrsio konce, tome je miru došao kraj, ravnoteža se poremetila i počelo je novo razdoblje. To novo razdoblje donosi tjeskobu, a s njom želju i potrebu - u zajednici koliko i u čitateljevom srcu - da se opet uspostavi prijašnja situacija, da se onaj kraj nekako prevlada i poništi. A da bi to bilo moguće, potrebno je mnogo truda, pameti, rizika, pucnjave i telefoniranja, a možda je potrebno i još nekoliko žrtava. Potrebna je, ukratko, čitava priča. I ta priča onda i kreće, kraj je tako dobar uvod u nju da bolji

jedva i može zamisliti.

-~riča kreće i dalje se odvija ravno ili krivudavo, krvavo ili umilno, duhovito ili suho, to će ovisiti o piščevu talentu i o snazi tradicije na koju se oslanja. Ali, ovisit će još više o početku, o zanimljivosti, uvjerljivosti i ljudskoj relevanciji onoga kraja koji se nalazi na prvim stranicama knjige. Bez dobrog kraja na početku teško da sredina može biti dobra, a pogotovu teško da se može sretno stići do kraja priče. Do onoga kraja na kojem se neminovno nalazi početak. Jer, baš se početak nalazi na kraju svakoga krimića, ne radi se tu ni o kakvoj dosjetci, nego opet o željenoj zakonitosti žanra, Kraj na početku, a početak na kraju, bez toga se ne može; tako mora biti ne samo zato da bi krimić bio dobar nego i zato da bi uopće bio krimić. Na kraju mora biti početak da bi priča uopće mogla završiti.

Pogledajmo: na kraju krimića ponovo se uspostavlja društveni mir, ravnoteža između zločina i kazne, dobra i zla, i tako se zajednica nalazi na početku jednoga posve novog razdoblja; od toga će se trenutka živjeti sasvirn drugačije. Koliko će to stanje potrajati, ne zna se, ali se zna da će ono imati neku svoju logiku, a zna se i trenutak kad je to stanje počelo: počelo je onoga trenutka kad je istraga završila. S istragom, međutim, nije završila svaka moguća priča; obratno, mnoge priče tek su započele. Vidi se to pa sudbini likova iz romana: dok smo se s njima susretali kao sa svjedocima, kao s osumnjičenima ili nedužno optuženima, mi smo jasno osjećali da bi i njihova sudbina

6

mogla biti materijal za priču. Na kraju krimića to se doista i događa: činjenica da su bili ovako ili onako upleteni u zločin, mijenja njihovu sudbinu, i ta sudbina na kraju priče kreće novim tokom, pa se zato sporedni likovi na kraju romana žene ili udaju, mijenjaju mjesto boravka ili zanimanje, a ponekad postaju posve drugačiji ljudi nego prije. Kreće, dakle, njihova nova životna priča, i nama ostaje da se nadamo kako ćemo i za nju jednom saznati, možda u kojoj drugoj knjizi, pa makar ona i ne bi bila krimić.

Tako biva sa sporednim likovima, ali ne biva s detektivom, jer on se ne ženi, ne seli niti postaje drugačiji. Ali ni za njega svršetak istrage m~e kra~/nego novi početak, jer nakon istrage počinje novđ rayd.ablje njegove radne rutine ili njegova osamljeničkog života. A

ponekad se on na kraju romana i sasvim doslovno nađe na početku; samo što je predao zločinca policiji, samo što je svome pomoćniku objasnio kako se i zašto zločin odigrao, a već zvuči telefon i javljaju mu da je negdje netko ubijen pod zagonetnim okolnostima i da se od njega očekuje da tu stvar rasvijetli i raspetlja. Istražitelj je, dakle, ponovo na početku, pa tako krimić može mirno završiti, a čitalac sklopiti njegove stranice i razmisliti koji krimić da sutra počne čitati.

Početak i kraj su, dakle, komplementami: početak nas krajem uvlači u priču, da bi nam kraj novim početkom tu priču zaokružio i ispunio smislom. Početak govori o kraju jer obećava razrješenje uvodnog misterija - kraj govori o početku - jer to objašnjenje doista i daje - a jedno i drugo sastaju se negdje na sredini, koje zapravo ni nema, jer je ona ili kraj početka ili početak kraja.

A kako je s krimićem, tako je i s razgovorom o njemu. Takav razgovor čovjek uvijek započinje krajem, jer počinje od uvjerenja da o krimiću nešto zna ili barem sluti, da ima neke čvrste točke od kojih može krenuti prema objašnjavanju svega ostalog. Onaj tko o krimiću govori - onda kad započne

- postupa kao da piše krimić, jer ima na umu neki zaključak, neku završnu istinu, kao što pisac krimića od početka zna tko je ubojica; zato i onaj tko

razmatra o krimiću, vodi svoje izlaganje tako da se završni zaključak pokaže kao neizbježan i jedino logičan; nada se da će smisao uloviti kao krivca.

Kad se, međutim, uputi u razlaganje, kad stane vagati ~,rgumente i nizati primjere, počinje pomalo otkrivati da sve baš i - /mje onako jednostavno kako mu se na početku činilo. Kao što u

krimićeu nije lako uskladiti sve likove i njihove alibije, kao što nije lako pomiriti sve vremenske i prostorne koordinate i učiniti da mehanizam funkcionira, tako ni u razgovoru o krimiću nije nimalo lako uskladiti različita zapažanja o tome vraškom žanru. Taman se čovjeku učini da je nešto važno zapazio, a već u idućem trenutku opažda da to duboko proturječi nečemu što je bio zapazio prije, a što mu se također činilo nedvojbeno i jasno kao dan.

A kad se prikuči kraju, kad stigne u kakvu-takvu blizinu onoga zaključka što ga je na početku imao na umu (a taj je zaključak sad izmijenjen i jedva prepoznatljiv), postaje mu jasno da je zapravo

stigao na početak. Jer, čini mu se da neki od problema koje je uspio samo dotaknuti tek nakon toga zaključka počinju d'oista živjeti kao problemi, a da se istodobno neka važna pitanja istom tu, na kraju, i postavljaju. Kraj mu, ukratko, više no na išta drugo nalikuje na početak, na mjesto gdje bi o krimiću trebalo početi govoriti na nekom drugom nivou i na neki drugi, bolji način. Takvu sudbinu nisu, dakako, izbjegli ni zapisi na ovim štranicama. Koliko god da sam u njima istragu priveo kraju, koliko god da mi se čini kako sam skupio sve relevantne činjenice i razobličio krivca, ipak imam osjećaj kako je ovo mjesto zapravo tek početak. Možda ne za mene, nego za nekoga drugog, ali početak svakako jest.

Za mene je, dakle, ovaj slučaj završen, ja uzimam svoj šešir i odlazim u noć, prema nekom novom početku.

Pavao PAVLIČIĆ

, Kad je skrenuo u ulicu u kojoj mu je bio ured, Callaghan je morao zaškiljiti zbog naleta hladnog vjetrova. Visok metar i sedamdeset pet centimetara, imao je donekle

preduge ruke s obzirom na svoj stas, a lice mu je bilo neobično i privlačilo je pažnju. Oči svijetle tirkizne boje bijahu mu upadljivo razmaknute nad dugim, prilično uskim nosom. Iriiao je dugoljasto lice, šiljastu bradu i usta oblik kojih se tko zna zašto, sviđao ženama. Ne računajući lice, doimao se sasvim prosječno. Odijevao se obično. Cipele su mu se već izlizale i jednu je trebalo što prije zakrpati. No on se nije osvrtao na takve sitnice. Trenutno je razmišljao kako da plati najamninu za uredske prostorije. U džepu je imao samo sedam penija.

Ušavši u zgradu, uspeo se stepenicama na četvrti kat. Zaustavivši se za trenutak pred prilično prljavim vratima s mlječnim staklom na kojem je pisalo »Callaghanova privatna detektivska agencija«, opazi da unutra gori svjetlo. Vрати ključ u lijevi džep kišnog ogrtača i, naglo otvorivši vrata, korakne u čekaonicu.

Nedaleko od prozora, okrenuta mu leđima, stajala je Effie Perkins i dugim, njegovanim prstima gladila crvenkastu kosu. Kad se okrenula prema njemu, odmjerio ju je od glave do pete, gledajući joj zelene oči, usku suknju i potpetice visoke desetak centimetara.

- Zašto nisi, dovraga, već otišla kući? - reče joj pogledavši na sat. - Kazao sam ti da me ne čekaš. Plaću ćeš dobiti u subotu. Idi. Htio bih

malo razmisliti.

Ona se osmjehne i tim smiješkom uspije pokazati određeno neprijateljstvo. Činilo se da joj Callaghan nije drag baš zato što joj se previše sviđa.

9

- Mislila sam da želiš razgovarati sa mnom, Slime reče mu.

-Večeras sam popričala s Mellinsom. Kaže da će te izbaciti ne platiš li najamninu do subote. On se ne šali.

- Ma, neka ide dovraga! - promrmlja Callaghan vješajući ogrtač. - Jesi li ostala ovdje zato da bi mi prenijela tu obavijest ili da bi uživala? Ti si baš poput svih žena. Zabiješ sebi nešto u glavu. I, ako ti se čini da će biti po tvome, vrlo si zadovoljna sama sa sobom, premda ti to neće donijeti nikakvu korist. Idi odavde, molim te! Bude li ti potrebna preporuka za neko novo zaposlenje, kazat ću da si prvorazredna tipkačica kad nemaš što pisati, da si seksualno vrlo privlačna, ali nemaš nikoga na komu bi iskušala te draži, pa si zbog toga snuždena, i napomenut ću da si šašava ako misliš da će moja agencija propasti. Grdno se varaš. Sad idi kući!

Kad je otišao u susjednu prostoriju i sjeo za svoj stol, ona pođe za njim.

- Zašto se ne urazumiš? - zapita ga tiho. - Ovdje si propao i više se ne možeš izvući. To ti je jasno. Zašto drugdje ne iskoristi~ svoje sposobnosti? Zašto se ne zaposliš u Grindellovoj agenciji? Barem ćeš redovito svaki tjedan dobivati plaću.

- Taman posla. Dobro, zašto me nagovaraš da se zaposlim kod onog ušljivog Grindella? Hoćeš li da ti kažem što je posrijedi? Ti ćeš se zaposliti ondje, je li? Naslutila si da brod tone, pa si pobjegla tamo! Čini ti se kako bi bilo baš zgodno da i ja radim ondje. Što ti je na umu, ha? - Podigavši noge na stol, pažljivo ju je promatrao tako da je pocrvenjela. Tad se nacerio. - Da, to sam i mislio. Još tražiš srodnu dušu, ha, Effie? Pritom ti je najvažnija duša, je li?

- Najradije bih te udarila, bijedniče! Mrzak si mi. Ne mogu te gledati. Oduvijek.

- Koješta! Nevolja je u tome što bi se ti htjela malo zabaviti, a šef je uvijek prezauzet. - On spusti noge sa stola. 10

-Popričajmo ozbiljno. Nisi me dočekala ovdje zato da bi mi spomenula Mellinsa. Već jučer me obavijestio o ultimatumu. Ovdje

se nešto dogodilo. Što? Prestani razmišljati o onome što bi učinila sa mnom kad bi me mogla svezati i kaži što ti je na umu! Nakon toga možeš otići. Zauvijek. Jesam li jasan?

--- ~Effie se nasmiješi i pokaže lijepe zube. I usta bi joj bila vrlo lijepa da im se kutovi nisu ovjesili, kao znak

nezadovoljstva. No oči joj se nisu smiješile. Bile su hladne kao led.

- Sad je jedanaest i trideset - progovori ukočeno - a u jedanaest i petnaest trebala je da nas posjeti neka klijentica. Netko te zvao cijelu večer kao da si vrlo važan.

- Dakle, zbog toga si se zadržala ovdje. Htjela si vidjeti tu ženu. Teško je odoljeti znatiželji. - Tad mu se glas promijeni.

- Dobro, tko je zvao i što je htio?

- U sedam i pol je telefonirao neki Willie Meraulton odgovori ona, gledajući svoje bilješka. - Zatim je zvao u osam, u osam i pol, u osam i pedeset te u osam i pedeset devet minuta. Nakon toga je zvao u deset sati i u četvrt do jedanaest. Rekla sam mu da ćeš se vjerojatno vratiti do jedanaest. Htjela sam da ostavi poruku za tebe. Doimao se vrlo ljutit i uznemiren. Kazao je da te namjerava posjetiti jedna dama. Upadljivo je naglasio da je riječ o pripadnici nježnog spola. Zove se gospođica Meraulton. Rekao je da će ti ona objasniti sve kada dođe.

- Tko me preporučio tom Meraultonu? - Fingal. Spomenuo te pred njim.

- Dobro, rekla si svoje, a sad idi kući! Ne želim te više gledati. Effie se okrene na peti, priđe vratima i otvori ih. U tom se trenutku otvore vrata čekaonice nasuprot njoj i na pragu se pojavi neka žena.

11

- Vi ste gospodinar Meraulton? - progovori odmah Callaghan i digne se. - Izvolite ući i sjesti.

Cim~ klijentica ušla, Effie Perkins zatvori vrata. Callaghan se zadivljeno zagleda u djevojku. Bila je visoka,

vitka i obdarena oblinama na pravim mjestima. Držala se dostojanstveno. Lice joj je bilo mrtvački blijedo i nazirali su se podočnjaci, kao znak umora ili napetosti. Bila je u skupoj crnoj svilenj haljini i crnom ogrtaču. Kosa joj je bila garava, a oči ljubičaste. Ispod ruba duge haljine izazovno su virile crne cipele visokih potpetica. Callaghan ju je netremice promatrao kao da želi,

zapamtiti svaku pojedinost. Nezadovoljno je raširila dva-tri puta nosnice i premjestila se s noge na nogu, kao da mu želi pokazati kako joj nije ugodno što je gleda kao kravu na sajmu. Napokon je otvorila torbicu, izvadila iz nje neku omotnicu i stavila je na stol. Potom sjedne i skladno prekriži noge.

Ne pomaknuvši se, Callaghan se pitao kad će ona progovoriti i kakav joj je glas. Znao je kakve mu klijentice šalje Fingal. To su žene koje se neko vrijeme zabavljaju s mladićima, a kad ih se žele otarasiti, ti momci postaju neugodni i traže novac, prijeteci da će o svemu obavijestiti muža. Doduše, takvim je klijenticama od četrdeset pet do pedeset godina, a ovoj je ljepotici tek dvadeset i šest godina, najviše dvadeset osam.

Dovraga; možda nije smio otpustiti Effie Perkins. Ona je spretna i radi kod njega već pet godina. Upoznala je njegove metode. Možda ga očekuje neki unosan slučaj, pa će mu biti potrebne Effiene sposobnosti.

- Gospođice - reče on - ova agencija nije nikad razočarala svoje klijente niti odala njihove tajne. Mi šutimo kao zaliveni. Stoga mi otkrijte što vas tišti.

- Smijem li zapušiti - zapita ona. Callaghan kimne. naslutio je da ima baš takav glas... dubok i razgovijetan.

12

Nastojat ću govoriti što kraće - nastavi ona - jer je više nego vjerojatno~ tratim vaše i svoje vrijeme. došla sam ovamo samo-z~fo što 'e to u orno tražio Willie Meraulton, s J P kojim sam zaručena. On misli da sam u nekakvoj opasnosti. Preporučo vas je Fingal, kao osobu koja može pomoći u određenim okolnostima. Moram vam odmah napomenuti da mi je August Meraulton očuh. Vjerojatno ste čuli za njega. Većina onih koji ga poznaju smatraju da bi ga trebalo strpati u ludnicu. I ja povremeno mislim tako. On je vrlo bogat, pa dopušta sebi svašta... naprimjer, zagorčava život svima oko sebe i stvara pakao na zemlji onima koji se ne slažu s njim. Njegov brat je bio Charles Meraulton, koji je umro prije pet godina. I on je bio bogat, a novac je ostavio petorici svojih sinova: To su Willie Meraulton... divan čovjek, za kojeg ću se udati... zatim Bellamy, Paul, Percival i Jeremy. Ako čitate novine, vjerojatno su vam poznati. Spiskali su pare, i u životu ih ne zanima gotovo ništa osim hvatanja

razularenih žena i opijanja. Ukratko, situacija je ovakva: moj očuh, koji je postao još čudniji otkad mi je prije tri godine umrla majka, misli da neće više dugo živjeti. Boluje od angine pectoris, a na tu bolest nepovoljno djeluje njegova naprasitost. Zna da Bellamy, Paul, Percival i Jeremy jedva čekaju da umre kako bi se dokopali njegova novca. Osim toga, zna da im je poznato kako će se prema oporuci, njegov imetak podijeliti na jednake dijelove njima petorici i meni. Prije dva dana priredio je svečanu večeru. Prisustvovali su joj njih petorica, ja i očuh. Tad ih je obavijestio da je sastavio novu oporuku, da ju je otipkao na tankom papiru za kopije i da je nosi u kutijici od džepnog sata. Kazao im je da će ga oni, kad umre i pročita im se oporuka, mrziti još više nego sada ali će on, ako ga udobrovolje, poderati tu oporuku, pa će oni ipak dobiti novac. Razumi jete li? Callaghan kimne.

13

- Vjerojatno ih se već većina zadužila na račun prvobitne oporuke?
- zapita.

- Tako je - potvrdi ona. - No sad ne znaju njih četvorica... isključujem Williea, koji je častan, marljivo radi i još ima imetak što ga je naslijedio od oca... hoće li im njegova smrt donijeti bogatstvo ili stečaj. Ako on opozove novu oporuku... onu koju nosi u kutijici od džepnog sata... ili je uništi, mogli bi se izvući. Ako to ne učini, sva četvorica će se suočiti s propašću. Willie se užasno zabrinuo. Vjeruje da bi netko od njih četvorice mogao ukloniti Augusta bude li za to imao priliku. Štoviše, znaju da sam se često svađala s očuhom. Danas mi je Willie rekao da se boji za mene.

- Boji se za vas? Zašto?

- Tvrdi da su oni napola ludi. Strahuje da će netko od njih nanijeti zlo Augustu kako bi se mogla uništiti nova oporuka... i li će taj zadatak povjeriti nekome drugomu. Kaže kako će oni pokušati da to zlodjelo prišiju meni.

- Nije li to ipak malo pretjerano? Zar vaš momak Willie uistinu misli da će netko od te četvorice ubiti staroga i potom ubojstvo podmetnuti vama?

- Da, baš to misli - odvrati ona. Callaghan se zagleda u nju.

- Što vi mislite? - upita.

- Ne znam što da mislim - reče ona i slegne ramenima.

-Poprilično sam se zabrinula i istodobno sam sita svega toga. Danas mi je telefonirao Willie i savjetovao da se obratim vama. Fingal kaže da se vi nožete »uhvatiti ukoštac«... baš je te riječi upotrijebio... s Bellamyem, Paulom, Percivalom i Jeremyem.

- To je vrlo ljubazno od njega - promrmlja Callaghan. - Je li rekao još štogod?

- Da, rekao je. Ako se ne varam, kazao je da bi dva-tri policajca rado dala polugodišnju plaću kad bi vas se mogli dočepati, jer ste ih grdno nasamarili.

14

~i /

- Vrlo zanimljivo mišljenje - promrmlja Callaghan, ustane i nasloni se na zid iza stola. - Dobro, preuzet ću ovaj slučaj. Hoćete li mi reći tko je moj klijent? Vi ili vaš momak Willie Meraulton?

- Zar je to važno?

- Koliko vidim, treba da budem pas čuvar. Moram pripaziti na četvoricu Meraultona. Takav postao stoji podosta novca. Ona pokaže na omotnicu na stolu.

- Unutra su četiri novčanice po sto funta, osam novčanica po deset funta i dvadeset novčanica po jednu funtu - reče mu.

-Willie Meraulton vam šalje taj novac za usluge. Fingal mu je napomenuo da vama nikad nije dovoljno novca.

- I ima pravo - reče Callaghan i naceri se. - Takav sam. A vi?

- Vidjevši da se ona diže, on nastavi: - Trenutak samo, gospodice Meraulton. Kažite mi nešto. Vaš momak Willie zabrinuo se za vas. Dobro, i ja bih se zabrinuo na njegovu mjestu. Želim vas štošta pitati, jer premda Scotland Yard hvata kihavicu čim čuje za mene, htio bih znati u što se upuštam.

- Nemojte večeras - odgovori ona, krenuvši prema vratima. Kasno je, a imam još jedan sastanak.

- Dobro, kako god vi kažete. Pa ipak, zanima me zašto vam se toliko žurilo da me posjetite baš večeras. Niste li mogli pričekati do jutra? Smatrate li to pitanje drskim?

- Možda ću ujutro biti zauzeta. Uostalom, nisam navikla na to da ljudima čije usluge unajmljujem objašnjavam zašto sam se sastala s njima baš u to i to doba. Smijem li ja vas nešto upitati? Kazali ste da biste se i vi, kad biste mi bili zaručnik, zabrinuli za mene. Zašto?

Callaghan se ovlaš nasmiješi. Ne prozborivši ništa, prelazio je pogledom po njezinu tijelu, od glave do pete. Kad se zacrvenjela, otvori ladicu i iz nje izvadi bilježnicu. 15

- Hoćete li mi dati svoju adresu i telefonski broj? zatraži. Kad mu ih je rekla, on baci bilježnicu u ladicu. Laku noć, gospodice Meraulton. Pozabavit ću se time. Vjerojatno ne biste svisnuli od tuge ako bi netko ubio Augusta. Bitno vam je da nitko to ubojstvo ne podvali vama. Usput govoreći, živite li odavno na ovoj adresi? Jeste li ikad živjeli kod očuha?

- Otišla sam od njega prije tri dana - odgovori ona i položi ruku na kvaku.

Callaghan polako priđe vratima i otvori ih. U čekaonici ugleda Effie Perkins kako sređuje svoj stol i prazni ~ladice. Tiho zagundavši, zaputi se prema ulaznim vratima i otvori ih.

- Laku noć, gospođice Meraulton - reče. - Niste mi kazali svoje ime.

- Cynthis - izusti ona, iznenadivši se.

- Lijepo ime - zaključči Callaghan i zatvori za njom vrata. U tom trenu Effie Perkins uzme torbicu sa stola i posegne za ogrtačem. - Dakle, ideš - reče joj on. - Dobro. Vraški je šašavo od tebe što si ispustila lijevu rukavicu pred tvojim vratima dok si prisluškiivala. Nadam se da si se dobro zabavila. Laku noć, crvenokosa mačko!

Stajao je dok nije zalupila vrata za sobom, a onda, promrsivši kletvu, vrati se u svoj ured. Uzme omotnicu sa stola, izvadi novac i prebroji ga, zatim ga spremi u džep. Stojeći nasred prostorije, digne glavu i onjuši zrak kao pas. Zadržao se blag miris parfema koji je upotrebljavala Cynthis Meraulton.

Napokon priđe telefonu i okrene jedan broj u Holbornu. Dok je čekao i slušao zvonjenje na drugom kraju, bubnjao je prstima po stolu.

- Slušaj - progovori - jesi li to ti, Darkie? Dobro. Razbudi se i uzmi papir. Jesi li? Evo što hoću: zanima me

16

jedan starac... čuo si za njega, napola je ćaknut... zove se August Meraulton. Zanima me njegova adresa i sve što možeš doznati. Razumiješ li? Dobro. Htio bih, osim toga, adrese i telefonske brojeve njegovih sinovaca Williea, Bellamya, Paula, Percivala i Jeremyja. Doznaj o njima sve što možeš, i to što prije. Je li ti jasno? August Meraulton ima i pastorku Cynthis. Doznaj zašto se ona preziva

Meraulton umjesto da se služi očevim prezimenom. Odmah se prihvati posla i prikupi mi sve te podatke do sutra. Telefonirat ću ti. Slušaj, nećeš raditi za sitne pare. Ovaj put bi mogao dobro zaraditi. Laku noć.

Otišavši nakon razgovora u restoran, Callaghan se pošt~no najede i popije dvije šalice kave. Kupi tri kutije cigareta i podsjeti sebe da bi morao nabaviti nove cipele.

Izašavši ponovo na ulicu i zaputivši se prema sjedištu lista »Jutarnja jeka«, razmišljao je o Cynthis Meraulton. Djevojka je lažljivica, ali je vrlo zgodna. Ima u sebi nešto izuzetno. Zašto ga je morala posjetiti baš večeras? Zašto nije mogla pričekati do jutra? Doduše, možda se njezin momak Willie uistinu izbezumio od straha, zamišljajući da će joj netko podmetnuti ubojstvo. Kakve gluposti! Nešto takvo se ne događa u Engleskoj, to se događa samo u Americi i u filmovima. Ili bi se možda ipak moglo dogoditi?

Došavši u zgradu »Jutarnje jeke«, poruči Michaelu Jengelu, novinaru koji je pisao članke za crnu kroniku, da bi se htio sastati s njim. Zatim sjedne i pričekava.

Jengel se pojavi za pet minuta. Bio je vrlo visok i mršav i nosio upadljivo debele naočale.

- Sto te muči? - prozbori on sjednuvši sučelice Callaghanu.

- Slušaj, Michael, znaš li kakva naklapanja o obitelji Meraulton? Nešto što se možda ikad pojavilo u novinama? Hajdemo van - prozbori Jengel i, zapalivši cigaretu, 17

čudno pogleda Callaghana. - O čemu je riječ? - zapita kad su izašli na ulicu. - Za koga radiš ovaj put?

- Znači, znaš nešto? - naceri se Callaghan i nakrivi glavu.

-Hajde, Mike, pričaj! Zar si zaboravio iz kakvog sam te škripca izvukao prošlog lipnja? Zaboravio si onu mladu damu iz Peckhama, je li?

- Hm, dobro - promrmlja Jengel i pocrveni. - No ava je vijest sasvim svjež. Tek sam je dobio. Ne smijemo je objaviti do sutra. Možeš li mi objasniti zašto te toliko zanimaju Meraultonovi?

- Preuzeo sam jedan uobičajeni slučaj - odvratila Callaghan i slegne ramenima. - Riječ je o razvodu i ucjeni, znaš. Jengel kimne.

- Večeras u jedanaest i četrdeset pet pozornik na Lincolnovu trgu našao je starog Augusta Meraultona kako leži kraj ograde - reče. -

Bio je mrtav.

- Bolovao je na srcu - promrmlja Callaghan. Očekivala se baš takva smrt.

- Vraga je umro od srca! Netko ga je ustrijelio. Prostrijelio mu je glavu. Kakva bi to vijest bila! A mi je ne smijemo objaviti do sutra. Puknut ću od muke.

- Slušaj, Mike, ovo mi je vrlo važno, shvaćaš li? Kad su pronašli tijelo, pad'~a je kiša, je li? Možda su ga smjestili u neku mrtvačnicu nedaleko odavde. Možda će proći još neko vrijeme prije nego što u nju dođe policijski liječnik. Nikad se ne zna. - Callaghan ponudi Jengela cigaretama. - Doznaj kamo su smjestili tijelo. Ti to možeš. Doznaj jesu li ga pretražili i snimili. Ako nisu, utvrdi koliko ga policajaca čuva; možda je uz njega, kao što je uobičajeno, samo jedan. Otkrij kako se zove čuvar u mrtvačnici i je li oženjen, doznaj gdje živi i kako mu se zove žena.

- Koji ti je vrag? - plane Jengel, zabezeknuto ga

18

gledajući. -Ja sam novinar, a ne istražitelj! Kako bih, dovraga, mogao doznati sve to?

- Vidjet ćeš da možeš. Otići ću u svoj ured i čekati tvoj telefonski poziv. Vjerujem da ćeš za jedan sat prikupiti sve potrebne podatke. - Callaghan podigne ovratnik ogrtača. Svakako ih prikupi, Mike. Ne učiniš li to, mogao bih se prisjetiti koječega o onoj mladoj dami iz Peckhama, a to ti ne bi bilo baš ugodno, je li?

- Vrag te odnio, Slime! - progunđa Jengel i baci opušak. - Da mi nisi simpatičan, pomislio bi da si običan ušljivac.

- Javi se za jedan sat. Doviđenja, Mike!

Rastavši se s Jen~elom, Callaghan ode u javnu govornicu i okrene jedan broj. Cuo je kako na drugom kraju zvoni telefon u pravilnim razmacima. Cekao je.

- Halo - progovori naposljetku. - Je li to stan gospođice Meraulton? S kim razgovaram? S njezinom služavkom? Dobro, izvucite gospođicu Meraulton iz kreveta i kažite joj da je zove Callaghan. - Držeći slušalicu jednom r~kom, drugom uspije izvaditi cigaretu i zapaliti je. Kad je začuo njezin glas, reče joj tiho: - Nipošto vas ne bih uzalud digao iz kreveta, no večeras se, sudeći prema svemu, dogodilo zgodno malo ubojstvo. Dajem vam ~ekoliko sekunda da pokušate

odgonetnuti o čemu govori~::~~` - Pričekavši malo, nastavi: Dobro, ne proturječite mi i okanite se ikakvih gluposti. Znam da ste mi večeras napričali svakakve brbljarije. Razumijete li? Sad se odjenite i u dva i pol dođite u moj ured. Dopješačite! Nemojte se dovesti taksijem. Dopješačite! Cujete li me? Išuljajte se iz stana tako tiho da vas služavka ne čuje. Izašavši iz govornice, odluči da u restoranu pojede još jedan kolač od sira i popije još jednu šalicu kave. Opet je počela kiša.

19

Bio je jedan sat u noći. Zavalivši se u naslonjač u uredu i podigavši noge na stol, dok mu je iz kuta usta visjela neizbježna cigareta, Callaghan je razmišljao o Effie Perkins. Pitao se hoće li ona biti tako zločesta i baciti mu klip pod noge. Lako je` moguće, zaključio.

Zene su prava gnjavaža, mislio je. Najprije ih treba dugo osvajati, potom ih se teško osloboditi.

Pomisli na Cynthis Meraulton. To je prava žena za tebe! Ima sve: ljepotu, dražest, seksualnu privlačnost i nešto posebno što se ne može izraziti riječim _ o bih dva prsta... doduše, s lijeve ruke... za takvu ženu!

Ugasi cigaretu, uvuče papir u pisaći stro`` napiše pisamce Effie Perkins: ~ " ~

»Draga Effie,

Možda sam katkad bio grub prenio Tebi, no znaš da mi je narav takva. Smati~ain Te dobrom tipkačicom i nisi mi mrska onako kao što misliš. Uglavnon:, uvrijedio bih se ako bi se zaposlila kod Grandella.

Posjeti me svtra poslije podne. Bit će mnogo posla, a ja ću Ti povisiti plaću za pet funta.

Srdačan pozdrav S. Callaghan.«

Zatvori omotnicu i napiše adresu. Možda će Efiie nasjesti na te riječi, a možda će im i odoljeti, no svakako se isplati pokušati.

Upravo kad je ponovo zapalio cigaretu, zazvoni telefon. Zvao je Jengel.

- Zdravo, Slime! - reče. - Jednog ću ti se dana odužiti za sve ovo. Poderao sam potplate tražeći podatke za tebe i morao sam se poslužiti nekim vezama koje sam ~namjeravao pričuvati za sebe, ušljivče!

- Rasplakat ću se - odgovori Callaghan. - Sto si doznao?

- Meraultonovo su tijelo odvezli u mrtvačnicu u Ulici Enshell. Fotografiranje su smatrali suvišnim. Kiša je pljuštala kao iz kabla, a tijelo je ležalo kraj ograde na južnoj strani trga, ondje gdje se uglavnom parkiraju automobili. Slučaj će preuzeti Gringall, koji je nedavno postao inspektor, ali ni on ni policijski liječnik nisu još došli u mrtvačnicu. Gringall je privremeno zauzet nekim drugim poslom, pa se vjeruje da će doći s liječnikom oko tri i trideset. Tijelo nije još nitko dirao ni pretražio. U mrtvačnici nad njim bdije jedan policajac.

- Dobro - progunda Callaghan. - Kako se zove čuvar u mrtvačnici? Vjerojatno je i on ondje?

- Da, ondje je. Zove se Tweest, oženjen je i živi sa ženom u Ulici Tremlet 16. Slušaj, Slime, ne znam što namjeravaš, no nipošto me nemoj upetljati u svoje prljave poslove! Ja ne mogu...

- Hej, smiri se! - prekine ga Callaghan. - Neće ti se ništa dogoditi. Idi kući i šuti o svemu, a doznaš li još nešto, javi mi se sutra. Laku, noć. .

Spustivši slušalicu, zgnječi opušak i zapali novu cigaretu. Tad otvori ladicu stola te izvadi sive rukavice i džepni nožić. obuče kišni ogrtač, uzme šešir i krene niza stepenište. Stigavši do Ulice Ensell, uđe u telefonsku govornicu na uglu. Ne zatvorivši vrata, provjeri može li vidjeti vrata mrtvačnice, otprilike u sredini ulice. Utvrdivši da može, zaviri u telefonski imenik. Pronađe broj i pozove mrtvačnicu. Javi mu se osoran glas.

- Halo - progovori Callaghan, trudeći se da mu glas bude što dublji. - S kim razgovaram? Je li to čuvar Tweest? - Da, ja sam. Što se dogodilo?

- Ovdje Scotland Yard. Inspektor Gringall. Pozovite mi, molim vas, pozornika.

- Dobro - reče Tweest. - Pričekajte malo. Callaghan pričeka.

- Vi ste pozornik? - prozbori tada. - Ovdje Centar. Vi ste pronašli tijelo, je li? Dobro. Molim vas, smjesta dođite k meni, k inspektoru Gringallu. Šaljem vam zamjenu. Požurite se!

Spustivši slušalicu, napola izac~e iz govornice i zagleda se prema vratima mrtvačnice. Za dvije minute ugleda kako pozornik izlazi i žuri preko ulice. Povuće se u govornicu i pričeka pušeći novu cigaretu. Kad ju je popušio, istragne dvije stranice iz imenika, zgužva ih i od njih napravi kuglice, te ih, metnuvši u usta, gurne pod jagodične kosti

iznad zuba. Izmijenio mu se gornji dio lica, a i glas. Potom, podigavši ovratnik ogrtača, zaputi se prema mrtvačnici. Pozvoni i pričeka. Za tri minute vrata mu otvori Tweest.

- Jeste li vi Tweest? - zapita. - Ja sam pozornik Harns iz Centra... za vas je to Scotland Yard... došao sam zamijeniti policajca koji je morao otići i donosim vam, nažalost, jednu lošu vijest.

Tweest bijaše postariji čovjek i vidjelo se da se odmah uplašio.

- Donosite lošu vijest? - promrmlja. - Kakvu?

- Riječ je o vašoj ženi. Vi živite u Ulici Tremlet 16, je li? - reče Callaghan. Tweest kimne. - Večeras ju je srušio auto. Nije teško ozlijeđena. Odvezli su je kući, i sad je liječnik kod nje. Treba da je posjetite. Ja ću ostati ovdje do vašeg povratka. Tweest ne reče ništa, već se okrene i žurno vrati u mrtvačnicu. Callaghan pođe za njim. Na njegovu sreću, mrtvačnica je bila mutno osvijetljena. Papirnate su se kuglice već prilično razmočile i imale neugodan okus. Tweest žurno navuče kaput i progundavši da će se vratiti za jedan sat, ode.

22

NEUMOLJNI KRVNIK

Čim su se za njim zatvorila vrata, Callaghan se lati posla. Siđe po kratkom stepeništu i utvrdi da dolje vrata nisu zaključana. Zaviri unutra i upali svjetlo. Na stolu spazi nešto pokriveno ponjavom. Prišavši stolu i zavrnuvši ponjavu, ugledao je Augusta Meraultona. Metak mu je probio čeonu kost s desne strane. Prizor nije bio baš lijep. Callaghan otkrije cijelo tijelo i u džepu potraži rukavice. Navukavši ih, raskopča mrtvacu ogrtač i sako te se zadovoljno osmjehne opazivši zlatni lanac što se protezao od lijevog džepa na prsluku do desnog. Povuče lanac i izvadi sat. Još je kuckao. Bilo je za petnaest minuta dva. Džepnim nožićem otvori mu stražnji poklopac i unutra nađe preklopljen papir za kopiranje, zlaćane boje. Spremi ga u džep.

Nakon toga ponjavom pokrije tijelo i išulja se iz mrtvačnice. Pažljivo pogleda lijevo i desno prije nego što je izašao na ulicu.

Pješice se zaputi u Ulicu Hunter. Zaustavivši se pred kućom blizu njezina kraja, pokuca na vrata. Kucao je pet minuta, a onda napokon kroz prozor iznad njega izviri glava i počne psovati.

- Zaveži! - reče Callaghan: - Obuci hlače i siđi. I budi tih, dovraga!

- Za dvije minute vrata se otvore i pojavi se zbunjeni Darkie. Na sebi

je imao gornji dio plavo-crvene pidžame i prugaste hlače. Bio je debeo. Trbuh mu se ovjesio preko stegnutog pojasa hlača, a zbog okruglog lica i debelih usana sličio je iznenađenoj zlatnoj ribici.

- Dovraga, Slime - progundā - gdje gori? Callaghan zatvori vrata iza sebe i pođe za njim u dnevnu sobu. Spustivši se na klimavu stolicu, ponudi ga cigaretom.

- Slušaj, Darkie, jesi li već doznao što god?

- Zboga, prošlo je vrlo malo vremena - odvrati Darkie. - Javio si se poslije ponoći. Pa ipak, već sam doznao ponešto. Sinulo mi je da sam prije četiri mjeseca pročitao nešto o tim prokletim Meraultovima u novinama. O gužvi u nekom noćnom klubu. Policija je izvršila raciju, a Bellamy i Paul Meraulton zatekli su se ondje i pokušali napasti jednog policajca. Dakle, nakon razgovora s tobom telefonirao sam Sizeru iz kluba »Šojka« i doznao da ih on itekako pozna. Sizer kaže da su ti momci prvorazredne pijandure. Glupi su kao noć. Zanimaju ih samo piće, žene i pjesma. Rekao sam mu da se još malo raspita o njima i javi mi što je doznao. Eto, zasad sam to učinio, no pravog ću se posla prihvatiti tek sutra. Pomoći će mi Fred, Harry i onaj vražji Wilpins. Taj se momak zna zavući služavkama pod kožu, a to mnogo vrijedi. Callaghan kimne, zatim izvadi iz džepa pismo koje je namijenio Effie Perkins i snop novčanica. Odvoji dvije novčanice po deset funta i pruži mu ih.

- Slušaj, Darkie - reče - dobit ćeš još. Sutra se svojski prihati posla. No nešto mi učini odmah. Oduzi ovo pismo k Effie Perkins. Već si bio kod nje. Večeras sam zakasnio na poštu, a htio bih da pismo dobije rano ujutro. Obuci se, odvezi tamo taksijem i ubaci pismo u pravi sandučić. Važno je.

- Razumijem, Slime. Znači, događaji su se pokrenuli, ha?

- Jesu - odgovori Callaghan i naceri se. Za trenutak mu bljesnu zubi, veliki i bijeli. - Telefonirat ću ti sutra doda i, izašavši, tiho zatvori vrata za sobom.

*

U dva sata i dvadeset minuta Callaghan siđe stepenicama i otvori ulična vrata. Zatim se vrati u ured, isprazni pepeljaru i poravna kravatu.

Kad je ona ušla, sjedio je za stolom, podigavši noge na nj. Nije ih spustio još punih deset sekundi nakon njezina dolaska. A onda se

digne.

24

- Sjednite - reče joj. - Moramo malo popričati. Ona sjedne. Na sebi je imala crni kostim i preko njega dugi krzneni ogrtač, a na glavi šubaricu. Oko vrata joj se razabirala čipka. Callaghan se nadao da će prekrižiti noge i omogućiti mu da, sjedeći s druge strane stola, vidi kakve cipele nosi. Obradovao se kad je to učinila i kad je ugledao cipele od crnog antilopa. Svidjele su mu se ciple, a i njezina mala stopala. Potplati su bili mokri. Znači, pješačila je. Ponudivši joj cigaretu, zapazio je da je nervozna. To mu je bilo prilično drago. Nakon razgovora s njim bit će još nervoznija!

Ali kad je progovorila, glas joj je bio smiren kao i uvijek. - Vi očitó radite u vrlo kasne sate - reče mu. - Zar je ovo potrebno? Čak i ako... - Kako bi bilo da meni prepustite riječ? - prekine je on. - Bilo bi bolje da ja govorim, a vi slušate. Da budemo načistu: odsad ćete činiti ono što vam ja budem sajetovao, inače ćemo se oboje naći u škripcu. Razumijete li?

- Ne razumijem...

- Da, znam. Ne razumijete. Dobro, što ne razumijete? Dah joj se ubrzao. Više nije bila smirena kao prije.

- Iz vaše zagonetne poruke preko telefona naslutila sam samo jedno - reče ona. - Nešto se dogodilo mom očuhu. To sam odmah shvatila. No nisam shvatila zašto moram dopješačiti ovamo, zašto se ne smijem dovesti taksijem i zašto se moram išuljati iz svog stana da me ne čuje služavka. osim toga, nije mi jasno zašto sam uopće morala doći ovamo... i to u dva i pol u noći.

- Znači, to niste shvatili, ha? Žene su čudne. Zar nisu? Ništa niste shvatili, je li? Nije vam jasno zašto sam vas pozvao ovamo? Ipak, došli ste ovamo, i to pješice. A zbog čega sam vas pozvao? Zar ste pomislili da vas namjeravam zavesti? 25

Ako ste to pomislili, mogu vam reći da u ovoj agenciji ne zavodimo klijente... barem ne često!

Ona se naglo digne. .

- Kako se usuđujete? Willie će vas ubiti zbog toga.

- Vraga će me ubiti - odvrati joj hladnokrvno Callaghan.

-Smirite se i sjednite. Vidjet ćete da su takve provale osjećaja puko rasipanje energije. osim toga, mogu se kladiti u što god hoćete da će

momak Willie previše razmišljati o tome kako da izbjegne optužbu zbog sudioništva pri ubojstvu da bi imao vremena za mene i za nekakvu osvetu zato što sam natuknuo da bi vas jednog dana netko možda htio zvesti. Zeljela je otići, pobjeći iz tog neuglednog ureda, ali je ipak sjela. - Budući da vam je štošta nerazumljivo, pokušat ću vam to objasniti - nastavi on. Vjerojatno samo uludo trošim riječi, jer vi, uvjeren sam, znate što ću kazati. Zatražio sam da dopješačite ovamo i ne vozite se taksijem zato što su taksisti, ako to ne znate, vrlo korisni policiji. Zar se nikad niste upitali zašto su taksisti tako mrzovoljni? Pa, zle su volje zato što ih neprestano ispituju pametnjakovići iz Scotland Yorda, mudraci poput inspektora Gringalla, koji je preuzeo ovaj slučaj. Zar mislite da želim da neki taksist odjuri sutra u Scotland Yard i raspriča se na sav glas kako vas je noćas dovezao ovamo? Isto vrijedi i za vašu služavku. Ono što se ne zna, ne može se ni izbrbljati. Je li vam to jasno?

- Da, to mi je jasno - odgovori ona polako.

- Dobro. Dakle, večeras između jedanaest i deset i jedanaest trideset pet netko je odlučio da prostrijeli glavu vašem očuhu. Odlučio je da to učini na Lincolnovu trgu. Vrlo zanimljivo, je li? Vrlo zanimljivo. Vi ste došli ovamo oko jedanaest i četrdeset pet i ispričali mi priču o svom mornku Willieu koji strahuje za vas, boji se da će zločesti momci... Bellamy, Paul, Percival i Jeremy... nanijeti neko zlo starcu i

26

to zlodjelo podmetnuti vama. Dok ste vi pričali o tome, zločin je već bio počinjen, što se može smatrati vrlo čudnom slučajnošću. - Promatrajući je, udahne dim duboko u pluća, zatim ga ispuhne kroz nosnice i zakašlje. - Ne budem li pušio manje nego sada, cigarete će me dotući - promrmlja i opet povuče dim. - Sve će biti dobro. Možda. Uvijek se nadam da neće biti nikakvih neprilika dokle god se ne suočim s njima, pa i sad vjerujem da će se sve završiti na najbolji način. Sutra ćemo znati na čemu smo.

- Sto ćemo znati? - zapita ona. Nije mogla spriječiti uzbuđeno drhtanje glasa.

- Znat ćemo kako je postupila Effie. Bude li šutjela, bit ćemo na konju. Ako progovori, crno nam se piše. Effie me trenutno baš ne voli. Otpustio sam je. Iz dva razloga: prvo, počela je zamišljati da bih joj ja mogao uslišiti usidjeličke želje i, drugo neprestano mi

zanovijeta. Dok ste večeras razgovarali sa mnom, ona je prislušivala pred vratima. Sutra će pročitati novine, pa bude li mi htjela napakostiti, sjest će u taksi, odvesti se u Scotland Yard k dragom Gringallu i raspričati se. Možda ću je spriječiti. Maloprije sam joj poslao pisamce koje bi je moglo odvratiti od takva nauma, no nikad se ne zna.

On zastane, gledajući je. Napola se smješкао. Baš taj smiješak natjera je na šutnju. Naslutila je da on dobro zna što će mu kazati i prije nego što to izgovori. Spoznavši uzaludnost ikakve prepirke, nije kazala ništa.

- Dobro - nastavi on obješenjački. - Uzmimo da sam tako pokvaren da vjerujem kako ste vi pucali u očuha na Lincolnovom trgu. Znam koliko vas ljuti takva pretpostavka. No načas, zanemarimo osjećaje. - Uperi u nju dugi kažiprst. Recite mi nešto. Što ste radili između jedanaest i jedanaest i trideset? Nemojte razmišljati prije nego što odgovorite. Hajde,. brzo, kažite mi! - Oklijevala je. Njegov smiješak
27

postane najednom vrlo vragotast. Držao se tako kao da igra neku igru. - To sam i mislio - nastavi. - Dobro, kazat ću vam što ste radili i gdje ste bili. Otišli ste od kuće prije tri dana jer ste se grdno posvadili s očuhom, no poslije ste zaključili da je glupo što ste se posvadili s njim, pa ste ugovorili sastanak s njim na Lincolnovom trgu i ondje ga ustrijelili. Kladim se da će policija pronaći pištolj u grmlju iza ograde. Vjerojatno ste prije dva ili tri dana svom momku Willieu Meraultonu usadili u glavu pomisao da će neki od one četvorice likvidirati staroga i vama podmetnuti taj zločin. Možda ste i vi u novčanom škripcu, pa vam je zbog toga Willie dao pet stotina kako biste se obratili meni i zatražili da pripazim na onu četvoricu. No obratili ste mi se tek kad ste počinili zločin, nije li tako? Iz nekih ste razloga, koji su najbolje poznati vama, maknuli staroga s ovog svijeta. Imali ste dovoljno hrabrosti za nešto takvo. Vidio sam već žene poput vas. Lijepi ste, samouvjereni i oholi, obdareni ste tako izuzetnim osobinama da imate petlje i ubiti. Razumijem vas. I ja često zaželim ubiti nekoga. Nego, da nastavim. Culi ste za mene i vjerojatno doznali kakav me glas prati. Navodno sam grub i uvijek željan novca. Shvatili ste da vam je potreban alibi. A taj sam alibi baš ja. Kao stvoren sam za takvu ulogu. Treba mi onih pet stotina, a i svaka

dotatna para koju uspijemo izvući od jadnog Williea. Ako nam Effie ne pornrsi račune, sve će biti u najboljem redu. -Callaghan zapali novu cigaretu. - Drugim riječima, vi ste, kako biste me obavijestili o prljavim namjerama one četvorice, došli u ovaj ured u jedanaest sati i otišli tek pet minuta prije ponoći. Mislim da pet stotki za takvu izjavu nije baš visoka cijena. Nastane grobni muk. Gledajući ga, Cynthis Meraulton najednom spusti glavu na stol i gorko zajeca.

Callaghan se nasmiješi i posegne za novom cigaretom. 28

Probudivši se, Callaghan se zagleda u strop. Tad se izvuče iz kreveta i počne se odijevati. Potom priče stol u kutu sobe, uvuče papir u stari pisajući stroj i napiše pismo pazikući. »Draga gospodo Lake, .

Odlazim na neko vrijeme. Sačuvajte mi sobu. Sve nstavljam ovdje. Bude li Vas itko pitao kamo sam otišao, recite istinu: ne znate. Prilažem dvadeset fr.rnta, najamninu za deset tjedana. Možda ću se vr-atiti prije isteka tog roka. S poštovanjem,

S. Callaghan.« Nakon toga priče prozoru i zamišljeno pogladi neobrijanu bradu. Zavuče ruku u džep prsluka i izvadi tanki, preklopljeni zlačani papir za kopije što ga je uzeo iz pokojnikova sata. Pažljivo ga raširi i pročita oporuku Augusta Meraultona: »10. siječnja 1938.

Ovo je posljednja volja i oporuka mene, Augusta Mer-aultona iz kuće "Clesalla" u Knightsbridgeu, u Londonu. Pri zdr-avoj sam pameti i opozivanr sve prijašnje oporuke. Svu svoju imovinu ostavljam pastorci Cyntlzis Marion Trevinnon, koja je na zahtjev svoje majke (moje pokojne žene) i na moj zahtjev promijenila prezime i pristala na to da se zove Meraulton. Ovoj oporuci nisu potr-ebni svjedoci jer je njezino postojanje (premda ne i sadržaj) poznato mom odvjetniku, Herbertu Arthuru Ferdinandu Gazelingu s Lincolnova trga 467, i petorici mojih sinovaca, Williamu, Bellamyu, Paulu, Percivalu i.leremyu Meraultonu, koji su bili nasljednici prema mojoj prijašnjoj oporuci koju sad poništavam.« Na dnu se vidio potpis »August Meraulton«.

29

f~

Pročitavši oporuku dvaput, Callaghan je spremi u džep i zagleda se kroz prozor. Tad se vrati do stola, privuče telefon i okrene Darkieov

broj. Javi mu se pospan glas.

- Darkie - reče - jesi li odnio ono pismo k Effie Perkins? Dobro. Slušaj me pažljivo. Kaži Fredu da ode u moj ured; ključ će naći ispod otirača. Reci mu da ostane ondje i javlja se na telefonske pozive. Neka svima kaže da sam poslovno oputovao u Edinburgh i da ću se vratiti idući mjesec. Jesi li to razumio? Dobro. Evo sljedećeg zadatka. Doznaj o Meraultonovima koliko god možeš, kao što ti već rekoh. Upotrijebi mozak i prikupi sve važne podatke. Zanima me kako ti ljudi žive... jer su, sudeći prema svemu, na rubu stečaja... doznaj odakle im novac i s kakvim se ženama druže. Razumiješ? Zanima me još nešto. Najvažnije. Možda je neki od one četvorice osobito zao. Ako jest, posebno se raspitaj o njemu. Potraži bilo kakve zanimljivosti, doznaj je li ikad nekome prijetio ili ga istukao. Zanimaju me pojedinosti zbog kojih bi se mogao doimati tako kao da je spreman i ubiti. Shvaćaš li? Sastat ćemo se u tri sata u »Lyony« u Aveniji Shaftesbury, pa ćeš mi ispričati što si postigao. Završivši taj razgovor, Callaghan zapali cigaretu i počne hodati amo-tamo po, sobi, a onda se vrati k telefonu i pozove Cynthis Meraulton. Javi mu se služavka. Kad se predstavio, morao je pričekati jednu minutu i tad je začuo Cynthisin glas.

- Dobro jutro, gospođice - reče joj. - Kako se osjećate jutros? Lijepo je vidjeti sunce u siječnju, je li? Hoćete li me sad pažljivo slušati? Reći ću vam što treba da učinite. Savjetujem vam da me poslušate bez okolišanja. Uzmite jedan ili dva kovčega... kao da putujete nekamo samo na četrnaest dana, razumijete li? Dobro. Potom kažite služavci da odlazite na desetak dana, zatražite da pozove taksi i odveze vam prtljagu u garderobu na stanici Euston. Kad se ona vrati, već budite odjeveni za putovanje vlakom. Dat će vam priznanicu 30

iz garderobe. Sve će to trajati oko pola sata, pa ćete u deset i trideset biti spremni za izlazak iz stana. Krenite u deset i trideset. Sidite stepenicama i zaputite se pješice Victorijinom ulicom do trgovine pokućstvom. Pred njom će stajati čovjek s polucilindrom, visok oko metar i šezdeset pet centimetara, i pušiti lulu od stiva. Zove se Henry Kells. Predajte mu kupon iz garderobe. Ne morate razgovarati s njim. Potom sjednite u taksi i odvezite se do stambene zgrade »Delvine« u Kensingtonu. Unajmite na dva tjedna jedan od

~amošnjih namještenih stanova. Pobrinut ću se da po podne dobijete svoju prtljagu. Zadatak je prilično lak, je li?

- Ne čini se osobito teškim - odvratila ona. Glas joj je zvučao umorno. - No sve je to prilično melodramatično. Zar je baš potrebno?

- Ne postupite li tako, mogu se kladiti da ćete se već večeras naći u zatvoru.

- Jeste li razgovarali s Willieom Meraultonom? Zna li on ~to mi predlažete? Slaže li se s tom potajnom selidbom? Dabome - slagao je Callaghan bez ikakvih teškoća.

- Savjetuje vam da me poslušate.

- Dobro. Onda ću postupiti tako.

- Dobro, gospođice. Posjetit ću vas poslije podne ili večeras. Na vašemu mjestu ne bih izlazio. Budite u stanu i slušajte radio. U današnje doba već imaju i ugrađene gramofone! Doviđenja, gospođice Meraulton.

Spustivši slušalicu, pozove Kellsa i obavijesti ga što treba da učini. Tad stavi, šešir na glavu i izađe na ulicu. Navrati u brijačnicu. Kad ga je brijač obrijao, izmasirao mu lice i uredio kosu, osjećao se kao preporođen. Za dvadeset minuta već je imao na sebi novo odijelo, nove cipele, novi ogrtač. Sad se doimao kao pristojan čovjek.

Kupivši novine, ode u restoran, naruči kavu i sjedne. 31

Najprije pregleda slike u novinama i tek tad posveti pažnju čl~nku o Meraultonovu ubojstvu:

»Kasno sinoć jedan je policijski pozornik pronašao mrtvo tijelo Augusta Meraultona, jednog od najbogatijih ljudi ovog desetljeća, koji je svojim neobičnim postupcima već pet godina punio novine u raznim zemljama.

Ustrijeljen je u glavu izbliza i bio je mrtav tek kratko vrijeme. Nije nosio šešir. Rano jutros su detektivi, baveći se tim slučajem, našli pištolj kolt kalibra 5,6 milimetara, iz kojeg je ispaljen jedan metak, na cvjetnim gredicama blizu južne ograde na trgu.

Inspektor Gringall, jedan od najmlađih i najsposo~nijih službenika u Scotland Yardu, koji je preuzeo taj slučaj, htio bi razgovarati bilo s kim tko je noćas u blizini mrtvačnice u Ulici Ensell vidio čovjeka koji odgovara ovom opisu: visok oko metar i sedamdeset centimetara, vitak, okrugla lica i izbočenih obraza. Govori prilično nerazgovijetno i nosi šešir navučen na čelo. Na sebi ima smečkast, prilično umrljan

kišni ogrtač.

Ako mislite da ste vidjeli tog čovjeka bilo u Ulici Ensell, bilo u blizini telefonske govornice na tamošnjem raskršću, pozovite telefonski broj 999. Pomoći ćete policiji.«

Callaghan se nakesi. Mala je vjerojatnost, zaključi, da ga itko prepozna prema opisu što ga je dao Tweest. Budući da je podigao ovratnik ogrtača, doimao se nižim, a one dvije stranice iz telefonskog imenika izbočile su mu obraze. Uostalom, neka Gringall misli što god hoće. Jedno je sumnjati, a drugo je dokazati te sumnje.

Popivši kavu, odvezao se taksijem k Willieu Meraultonu. Već za deset minuta sjedio je u njegovu uredu.

Svidio mu se Willieov izgled. Williebijaše pravi muškarac. Širokih ramena, svijetle kose i razmaknutih očiju ispod inteligentna čela.

32

- Očito nam je obojici jasno da smo u škripcu - reče Callaghan. - Objasnit ću vam svoje gledište i zatim vam kazati što namjeravam. Nemam mnogo vremena, jer ako se ne varam, događaji će se sad razvijati vrlo brzo, a ja uvijek želim biti korak-dva ispred njih.

Willie Meraulton kimne. Netremice ga je promatrao i ocjenjivao.

- Sinoć me u uredu posjetila Cynthis Meraulton, koja kaže da je zaručena s vama - nastavi Callaghan. - Kad je ušla, zapazio sam da su joj cipele mokre. Iz toga sam zaključio da je pješačila, te sam se zapitao kakav je razlog posrijedi. Ispričala mi je kako vam me preporučio Fingal i kako ste joj predložili da me posjeti zato što se uplašila da će joj netko od vaše braće stvoriti nevolje. Činilo mi se čudnim što me posjetila tako kasno. Cuo sam da ste me zvali cijelu večer, ali sam pomislio da ste htjeli ugovoriti sastanak za danas. To ste htjeli, je li? - Willie kimne. - Noćas sam doznao jednu vijest prije nego što je objelodanjena - nastavi Callaghan. Cuo sam da su pronašli Augusta Meraultona, ustrijeljenog na Lincolnovu trgu. Cim sam to doznao, sjetio sam se da su gospođici Meraulton cipele bile mokre. Moram vam reći još poneku riječ o tim cipelama. Zapazio sam da su mokre, ali ne baš previše, pa sam iz toga zaključio da nije pješačila daleko, da se možda dovezla autom, ostavila ga negdje i produžila pješice. Zaključio sam da je smočila cipele toliko kao da je došla odnekud izbliza... recimo, s Lincolnova traga. Najednom mi je pala na pamet pomisao da je ona ustrijelila starca, da se sastala s

njim na Lincolnovu trgu i ubila ga. Telefonirao sam joj i nagovorio je da me ponovo posjeti. U dva i trideset. Kazao sam joj kako znam da je ona ustrijelila Augusta, i to nije porekla. Vjerujem da je mogu izvući iz škripca. Treba samo da promijenim vrijeme njezina dolaska u moj ured. Sud mora vjerovati mojoj izjavi koliko i bilo kojoj drugoj.

Evo,

33

: i

vidite, potpuno sam otkrio svoje karte. - Willie Meraulton ne prozbori ništa. Oči su mu bile uznemirene. - Upravo se nastojim zamisliti na Gringallovu mjestu - reče tada Callaghan. - Govorim o čovjeku koji je preuzeo ovaj slučaj. On je vrlo poduzetan. Dobro, skratimo ovaj razgovor. 'Odgovorite mi na nekoliko pitanja.

- Kazat ću vam sve što mogu - prozbori Willie i ~' pogleda kroz prozor - sve što bi moglo pomoći Cynthis. - Vjerojatno vam je gospoc~ica Meraulton tek prije

nekoliko dana natuknula da se boji vaše braće. Zacijelo~ste ~~, joj, čim ste se raspitali o meni kod Fingala i on vam rekao da sam kao stvoren za taj posao, dali novac, onih petstotina funti.

- Tako je - potvrdi Willie. - Ali zašto...?

- Slušajte, slijepo ste se zaljubili u Cynthis - prekine ga Callaghan. - Ne čudim se. Vjerojatno ste još i sad neizmjereno zaljubljeni. Pokušajte shvatiti moj položaj. Ne bih je htio ispitivati o tome što se dogodilo između vas dvoje. Radije ću to pitati vas. Kad čujem vaše odgovore, više neću morati s njom razgovarati o tome. Sinoć se niste uopće sastali s njom, je li?

- Nisam - odgovori Willie Meraulton. - Slažem se s vama, bolje je da ispitujete mene nego da uznemirujete nju. Katkad je previše nagla i ne sjeća se baš najbolje svih pojedinosti. Dakle, trebalo je da se sastanemo. Telefonirao sam joj jučer ujutro i pozvao je da pođe sa mnom u kazalište. Pristala je, ali u sedam sati javila mi se telefonom i rekla da radije ne bi išla. Kazala je da je boli glava. Nakon toga je nisam vidio i nema smisla da govorim suprotno, jer sam večerao u svom klubu i poslije igrao biljar do jedan sat u noći. Htio bih spomenuti još nešto - nastavi on. -Kad je razgovarala sa ~mnom o svojim bojaznima, ubrzo poslije svečane večere koju je za sve nas

priredio August, nije rekla

34

da je ugrožena samo ona. Kazala mi je kako joj je August ispričao u povjerenju da očekuje nevolje od jednog od one četvorice ili od sviju njih i da bi te nevolje, po svoj prilici, mogle snaći i nju. - Ustane i prođe nekoliko puta kroz ured, zatim se zaustavi pred privatnim detektivom. - Jeste li sigurni da je to ona učinila? Potpuno sigurni?

- Nisam - odgovori Callaghan. - Sad više nisam. Pokolebao sam se doznajući da joj je August Meraulton navijestio nevolje i uključio je u njih. - Willie opet sjedne. Moje je gledište ovakvo - nastavi tad Callaghan, ustavši i naslonivši se rukom na stol. - Vaš je stric očito znao da mu prijete opasnost od vaše braće. Iz nekog razloga, koji nije otkrio, očekivao je da će se i njegova pastorka Cynthis naći u nekakvoj opasnosti. Obratila se vama i ispričala vam sve to, pa ste se raspitali, doznali za mene i odlučili me unajmiti kao psa čuvara. Dali ste joj petstotina funta kao pokriće mojih troškova. No ona mi se, tko zna zašto, nije odmah obratila, kao što je trebalo da učini. Čekala je do sinoćnje večeri i tek tad me potražila pošto je razgovarala s vama preko telefona i pošto ste joj kazali da ćete njezin sastanak sa mnom ugovoriti za danas. Iznenada je odustala od odlaska s vama u kazalište i posjetila me sinoć, pa ja, na njezinu sreću, mogu reći da je bila kod mene u vrijeme kad je ubijen August Meraulton. Dakako, vi i ja znamo da to nije baš prava istina. Znamo da je došla k meni odmah poslije ubojstva. Znamo, štoviše, kako je imala dovoljno vremena da dopješači k meni, no to ne moramo nikomu odati. - Zapali cigaretu. - Upitao sam je što je radila poslije jedanaest sati, i nije mi mogla odgovoriti. Samo se rasplakala. Stvorio sam svoje zaključke i rekao joj da ću poduprijeti taj lažni alibi, da ću potvrditi da je bila kod mene u to kobno vrijeme.

- To je vrlo lijepo od vas, Callaghane. Ali to neće upaliti. Policija će izvući istinu iz nje. Njihova su ispitivanja vrlo neugodna.

35

Đ

- Znam - složi se Callaghan. - No policija je neće ispitivati još neko vrijeme. Pobrinuo sam se za to. Oni i ne znaju gdje je ona. - Sjedne na rub stola. - Kažite mi nešto. Kakva su ta vaša braća?

- Pokvareni su - odgovori Willie, namrštivši se. - Za novac su

spremni učiniti sve. Svi su u novčanom škripcu. Pogotovu Bellamy. On se mora pošto-poto dokopati para.

- Aha! A što je učinio sa svojim novcem? - Spiskao ga je na žene.

- S kojom se sada druži? - zamišljeno upita Callaghan. - S jednom osobito lijepom i osobito opakom Francuskinjom. Glumicom. Zove se Gallicot. Zašto?

Callaghan ne odgovori. Razmišljao je.

- Što znate o šeširima Augusta Meraultona? - zapita tada. Willie podigne obrve.

- Šeširima? Zašto vas zanimaju šeširi?

- Odgovorite mi, pa ću vam kazati - reče Callaghan. - Mislim da je uvijek nosio samo jednu vrstu šešira promnija Willie Meraulton, razmislivši nekoliko trenutaka. - Šalili smo se na njegov račun. Uvijek je nosio takozvani idn-šešir. Siv kao škrljevac. S istobojućim obrubom. Nabavljao ih je kod Greenea u Ulici Dover. Kupovao je broj 7 1/8... koji mu je bio malo prevelik... i umetao bijelu bugaćicu pod kožnu traku. Govorio je da mu tad šešir najbolje pristaje.

- Aha. Nastavite.

- Zadirivali smo ga prošlog tjedna zbog tog šešira pa je kazao da će negdje kupiti novi, ali mora biti jeftiniji nego kod Greenea. Smatrao je da su ondje preskupi.

- Dobro. Vrlo dobro - promrmlja Callaghan, ugasi cigaretu i zakašlje. Potom reče: - Pretpostavimo da se sinoć nije dogodilo ono što se dogodilo. Pretpostavimo da je stari 36

r

još živ. Koga biste, ako bi vas netko pitao, spomenuli kao čovjeka koji bi ga najradije htio ubiti?

- Spomenuo bih Bellamya - odgovori Willie bez oklijevanja.

-Metnuo bih ga na prvo mjesto. On je mrzio staroga, prezirao ga je... čak više nego Cynthis!

- Savjetujem vam da to ne govorite nikomu drugomu - naceri se Callaghan. - Dobro, zbog čega se stari toliko gadio Cynthis?

- Iz sasvim opravdanih razloga. August je bio grozan čovjek. Naprasit, ciničan, katkad pravi vrag. Zagorčao je život Cynthisinoj majci. Pretvorio joj ga je u pravi pakao. Odvratno je postupao s njom. Doduše, ni s kim nije postupao lijepo. Bellamy ga je zamrzio iz dna duše. Mislim da bi ga on najradije ubio. Nažalost, ta mogućnost

otpada. Sinoć u deset sati sva četvorica su došla k meni u klub i pokušali dobiti od mene jamstvo za još jedan zajam na račun Augustove oporuke. Rekli su da bi mogli dobiti novac ako

»Meraultonova kompanija za trgovanje nekretninama«, kojom ja upravljam, potvrdi prvobitnu oporuku i zajamči da će se zajam pokriti naslijeđenim imetkom. Dabome, odbio sam takav zahtjev. Paul, Percival i Jeremy otišli su na neku od uobičajenih pijanki, a Bellamy se, navodno, zaputio k svojoj dragani.

- Gdje živi ona?

- Čuo sam da stanuje u kućici na Gordonovu trgu. - Znači, svi imaju alibi - promrmlja Callaghan. Willie Meraulton se digne i zagleda kroz prozor. Držao

se pokunjeno, poraženo. Gadno je kad je netko zaljubljen u djevojku kojoj prijeti optužba zbog ubojstva, pomisli Callaghan.

- Što ćemo učiniti, Callaghane? - zapita ga Willie, okrenuvši se prema njemu. - Sto namjeravate?

- Znajete, moje su usluge prilično skupe - odgovori 37

Callaghan, uspravivši se. - Moram priznati, bili ste široke ruke, no dosadašnji su troškovi već znatni...

- Koliko još novaca hoćete?

- Bit će mi potrebne još najmanje tri stotine - odgovori Callaghan. - Dobijem li njih, mogao bih, vjerujem, prokrčiti put do cilja.

Willie otvori ladicu i iz nje izvadi snop novčanica. Izbroji trideset novčanica po deset funta i pruži mu ih.

- Slušajte - vrlo tiho mu reče Callaghan - da budemo načistu. Znam kako se osjećate, pa sam sto posto uz vas. I ja sam nekoć bio zaljubljen, te mi je poznato takvo stanje. Stošta ovisi o onom šeširu, o onom sivom šeširu što ga je nosio August. Vjerujem da će ga policija pronaći u njegovu stanu. Sinoć ga nije imao kod sebe. Ali, tu nam je sudbina sklona, jer baš vi možete izjaviti kako je stari kazao da će kupiti nov šešir. I to ne kod Greenea u Ulici Dover, jer su ondje šeširi preskupi. Dakle, ako je tako, možda ga je kupio negdje drugdje u Londonu... nitko ne zna gdje... jednostavno navratio u trgovinu u kojoj je opazio prikladan šešir. To je vrlo zgodna situacija. Onakva kakvu bismo mogli dobro iskoristiti. Callaghan uzme svoj šešir. - Mirujte - doda - i ne brinite. Posjetit ću vas za dan-dva i možda ću tada imati nekakvih vijesti za vas. Htio bih da mi kažete još samo

dvoje. Prvo, gdje živi Bellamy? - Kad mu je Willie rekao adresu, Callaghan prozbori: - Posjetit ću ga poslije podne i popričati s njim. Sasvim prijateljski. A ovaj naš razgovor zaboravite. Drugo, zanima me kad ste se vi i gospođica Meraulton namjeravali vjenčati?

- Zar je i to važno? - izusti Willie i pogleda ga. Ako baš morate znati, tajili smo svoju namjeru da se vjenčamo. August Meraulton se žestoko protivio Cynthisinoj udaji za bilo koga. I to je izazivalo sukobe. Htio ju je zadržati kod sebe kako bi mu vodila kućanstvo, bila besplatna

38

domaćica i cijeli dan slušala njegove budalaštine. - Naglo se dignu. - Najradije bih se odmah oženio njome. Htio bih da osjeti kako na ovom svijetu ima bar jednog prijatelja. U ovom su joj trenutku prijatelji itekako potrebni.

- Imate pravo - složi se Callaghan, držeći se žalosno. - No mislim da vjenčanje privremeno nije preporučljivo. Najprije raščistimo ovo, a onda se vjenčajte svečano, okruženi cvijećem, uz svirku orgulja. Steta bi bilo vjenčati se potajno s djevojkom poput Cynthis. Casopisima biste uskratili vrlo lijepe slike. Kad se bude udavala, neka nosi otmjenu bijelu vjenčanicu i drži narančasto cvijeće. Nego, vrijeme je da krenem.

- Još samo nešto, Callaghane - progovori Willie i pruži ruku.

-Ja sam siromašan i voljan sam dati i posljednju paru kako bih pomogao Cynthis. No ovo me stoji već osamsto funta u roku od dvadeset četiri sata. Nameće mi se neugodna pomisao da sam vam ove tri stotine dao samo zato da biste zatajili ono što znate o Cynthis.

Callaghan se neopisivo zaprepasti.

- Zaboga - reče ukočeno - ja nikad ne ucjenjujem svoje klijente! - Krene prema vratima. Kad se okrenuo i pogledao Williea, smješkao se. - Možda ću iznenada poželjeti da razgovaram s vama. Gdje bih vas mogao naći?

Willie Meraulton mu reče adresu i telefonski broj. Callaghan ih ponovi i pokuša zapamtiti. Tad položi ruku na kvaku.

- Još nešto - napomene. - Najbolje je da ne budete ni u kakvoj vezi s gospođicom Meraulton. Bude li vas zvala telefonom, nemojte se javiti. Kažite nekome neka je obavijesti da ste oputovali iz grada.

Imam valjan razlog za to. Policija će uskoro, ako to ne čini već sada prisluškivati sve telefonske razgovore kojih se bude mogla dočepati. Eto, zbog istog razloga izbjegavam vlastiti ured. Gringall je vrlo uporan čovjek. Doviđenja!

39

;;

Tiho zatvori za sobom vrata. Kad je u tri sata ušao u »Lyon« u Aveniji Shaftesbury, Darkie je već sjedio za stolom u kutu i pio čaj. Ca~iaghan mu priđe i sjedne.

- Prikupio sam podosta podataka, Slime - progovori Darkie, izvukavši iz unutrašnjeg džepa dva-tri preklopljena papira. Gurne ih preko stola. - Nisam gubio vrijeme. Možda ću večeras doznati još ponešto. Calaghan se osmjehne i kimne. Naruči šalicu kave i potom se, odsutan duhom, zagleda u stol.

- Cudan je ovaj posao, Darkie - progovori. - Tražiš nešto i vjeruješ da ćeš naći baš to i to, a ne nađeš. Pronađeš nešto drugo. Nešto sasvim drugo. - Pogleda ga u oči. Darkie, imam za tebe dva zadatka, i nipošto ne smiješ pogriješiti pri njihovu izvršenju. Ja ću sad otići. Cim odem, telefoniraj onom lažnom markizu kojim smo se poslužili u Garseovu slučaju. Sjećaš li ga se? Pitaj ga bi li htio zaraditi koju paricu. Kaži mu da ostane ondje gdje jest, pa ću možda stupiti s njim u vezu. Zove se Ribbinholt, ili Rivenholt, ili tako nekako, je li? - Darkie kimne. - Drugo - nastavi Callaghan - u četiri poslije podne posjetit ću jednog čovjeka u Chelseau. Zove se Bellamy Meraulton. Vjerujem da ću doći tamo u četiri sata. Htio bih da telefoniraš tamo u četiri i petnaest; broj potraži u telefonskom imeniku. Kada ti se on javi, razgovaraj s njim što dulje o bilo čemu. Predstavi se kao službenik telefonske kompanije koji provjerava veze ili kao sanitarni inspektor koji se raspituje o kanalizaciji. Smisli bilo što, no bitno je da razgovaraš s njim četiri ili pet minuta. Razumiješ li me?

- Razumijem - odgovori Darkie i spusti pogled. Slime nastavi, vidljivo se uzvrpoljivši - nećeš se valjda uvaliti u nešto iz čega se nećeš moći izvući? Ja te dobro poznajem. Kad je posrijedi kakva žena, često si blesav poput balavca. 40

- Sto je? Budem li te dugo slušao, rasplakat ću se. Dakle, ne zaboravi Ribbenhalla... ili kako se već zove... i ne zaboravi telefonirati točno u četiri i petnaest. Vidjet ćemo se poslije. Callaghan

popije kavu, ustane i izađe. Uskoro se svrati u prodavaonicu šešira i izabere sivi idn-šešir 7 1/8, s istobojnim obrubom.

Potom kupi žilet i flaster. Svrati se u čajanu i ispije dvije šalice čaja. Napeto je razmišljao i nastojao se usredotočiti na svaku pojedinost. Prije izlaska iz čajane ode u nužnik. Unutra nije bilo nikoga. Izvadi iz papira novi sivi šešir, smoči prste i protrlja njima kožnu traku s unutrašnje strane, tako da se doimala kao da je netko već nosio šešir. Tad žiletom poreže vrh lijevog kažiprsta. Kad mu je potekla krv, njome je umrljao donju stranu prednjeg dijela oboda i prednji dio kožnate trake. Zadovoljan onim što je učinio, opere porezani prst, naljepi flaster na ranicu, strpa novi šešir u unutrašnji džep kaputa i izađe.

Kad se zavalio na stražnje sjedalo taksija, na licu mu se pojavi smiješak. Očito se počeo zabavljati.

41

Kad je pozvonio, vrata otvori sluga i mrko ga pogleda. Gospodin Meraulton nije kod kuće - reče mu osorno. Ionako ne prima nikoga! Callaghan mu se sažaljivo nasmiješi.

- Ne bih rekao - odgovori tiho. - Ne gledaj me tako drsko, jer bih te mogao mlatnuti šakom po tom tvom smiješnom kljunu! Trči unutra i kaži Bellamyu Meraultonu da bi privatni detektiv Slim Callaghan htio popričati s njim nekoliko minuta. Ujedno mu možeš reći da će, ako me ne primi, to biti na njegovu štetu, a ne na moju. Sada idi! Sluga je oklijevao trenutak-dva, a onda se okrene. Callaghan bez poziva pode za njim u hodnik. Sluga se uskoro vrati i mahne mu da krene za njim u sobu na drugoj strani hodnika. Unutra je, gotovo u sjeni, u naslonjaču pred vatrom sjedio krupan čovjek.

Bellamy se doimao kao četrdesetsedmogodišnjak. Bio je potpuno ćelav. Oči mu bijahu svijetloplave i nemirne. Vrh nosa, donji dio oko nosnica, bio mu je plavkast. Callaghan odmah zapazi tu pojedinost. Bellamy, znači, uzima drogu. Plavkasta boja odaje kokain!

- Sto hoćete? - progovori Bellamy grubim, ciničnim i osornim glasom.
- Ako smijem pitati, tko je Slim Callaghan i zašto bih ja htio razgovarati s njim?

Callaghan mirno stavi šešir na stol i sjedne u naslonjač nasuprot Bellamyu. Nehajno zapali cigaretu.

- Slušajte me dobro, gospodine Bellamy - progovori. Vjerujem da se

nećete ljutiti zato što vas zovem imenom. Htio bih vas, naime, izdvojiti od ostale braće. Ne bi bilo dobro da vas sve pobrkam. Razumijete li? - Duboko udahne dim. 42

Vidio je da Bellamy ubrzano diše. - Istini za volju, upao sam u zbrku, a kad god mi se to dogodi, nastojim sve istjerati načistac. Možda vas ono što ću vam ispričati neće baš osobito zanimati, a možda i hoće. Provjerit ću. No ako mislite da ću, premda sam došao ovamo zato da bih vam učinio uslugu, trpjeti vaše drskosti, onda se varate.

- Oprostite ako sam bio neugodan - prozbori Bellamy i osmjehne se.

- Uznemiren sam, zabrinut. To je sasvim razumljivo, znate.

Ustane, priđe ormariću i natoči sebi piće. Tad pogleda Callaghana i glavom mu pokaže na bocu viskija.

- Ne, hvala - reče Callaghan. - Htio bih da mi misli budu bistre. Znate, gospodine Bellamy, nekako mi se čini da ste vi u nekakvoj nevolji ili opasnosti. Ne znam točno što je posrijedi. Cijeli sam dan razmišljao o svojoj dužnosti i naposljetku sam zaključio kako treba da vas posjetim i otkrijem karte. - Bellamy se vrati do naslonjača, ne govoreći ništa. Callaghan nastavi: - Sinoć je, kao što znate, ubijen August Meraulton. Netko ga je ustrijelio na Lincolnovu trgu. Ja slučajno znam ponešto o tome i stvorio sam neke zaključke o toj temi. Kad mi se obrati neki klijent, za mene je svetinja ono što mi on ispriča, nikomu to ne prepričavam, ali istodobno ne mogu mirno gledati kako nevina čovjeka upliću u ubojstvo koje nije počinio.

Zgnječi cigaretu, iako ju je popušio samo dopola, i mirno izvadi novu. Krajičkom oka vidio je Bellamyev debeljuškasti mali prst na desnoj ruci kako bubnja po naslonu stolice. Dok je palio cigaretu, šutio je.

- Naslućujem da se to tiče mene? - reče Bellamy i opet se osmjehne.

- Itekako! Itekako vas se tiče!

- Ovaj razgovor me sve više zanima - promrmlja Bellamy i sklopi ruke na trbuh. - Nastavite, molim vas.

43

PETER CI~EYNEY

- Gospodine Bellamy - slagao je Callaghan - kad sam prije nekoliko dana prihvatio ovaj slučaj, koji tada, dakako, nije imao nikakve veze s ubojstvom, jer se ubojstvo nije još ni dogodilo, dobio sam određene podatke. U to vrijeme ti podaci nisu imali osobito značenje. Ali sad

kad je ubijen August Meraulton, oni su vrlo važni i, vjerujte mi, pogotovu vama! zastane za trenutak kako bi riječi što jače djelovale. Divio se sam sebi zbog toga što mu laži izvire iz usta bez ikakva zapinjanja. Potom nastavi: - Ako ste pročitali novine, a uvjeren sam da jeste, onda ste vidjeli da se policija nastoji dokopati nekog čovjeka koji je sinoć viđen u Ulici Ensell. Vjerojatno se pitate kakav je razlog posrijedi, a možda ste ga i naslutili. Taj je čovjek ukrao ono što će policija smatrati motivom ubojstva. Oporuku koju vam je stric spomenuo prošlog tjedna i koju je nosio u satu. Nisam došao ovamo zato da bih odgovarao na ikakva pitanja. Došao sam da bih vam ponešto ispričao i zatim vas, kad me saslušate, upitao želite li moje usluge i...

Uto resko zazvoni telefon. Callaghan odmah zašuti.

- Netko vas zove - reče sluga pojavivši se na vratima. - Kaže da telefonira iz kluba »Srebrni gusarski brod«. Želi razgovarati s vama osobno.

Callaghan se osmijehne u sebi. Dakle, Darkie je pouzdan na zadatku.

Bellamy ustane i izađe iz sobe. Dok su mu se koraci udaljavali hodnikom, Callaghan se brzo osvrne oko sebe. U suprotnom je kutu bio starinski sat na drvenom postolju. Približi mu se brzo i tiho poput mačke, izvuče ispod kaputa sivi idn-šešir i ugura ga otraga između sata i zida. Zatim se hitro vrati do naslonjača. Kad se Bellamy Meraulton vratio, on je već pušio i gledao u strop.

- Upravo ste natuknuli - progovori Bellamy, spustivši se u naslonjač - da ću zatražiti vaše usluge. Zašto?

44

- Već, sam vam rekao da neću odgovarati ni na kakva pitanja

-odvratiti Callaghan i slegne ramenima. - Ako ste pametni... a ja vjerujem da imate soli u glavi... onda ćete zatražiti pomoć.

-Nagne se naprijed. - Slušajte, mislim da policija naslućuje kako August Meraulton nije ubijen na Lincolnovom trgu, nego negdje drugdje, pa je tijelo ostavljeno ondje samo zato da bi postao sumnjiv netko tko to nije učinio, ali tko nije baš volio pokojnog Augusta. Ponovo zastane, želeći da riječi budu što upečatljivije. Osoba koja je upala u mrtvačnicu, nesumnjivo se htjela dokopati oporuke. Kad je došla tamo, već je znala za ubojstvo. Uzela je oporuku zato što će ta

okolnost učiniti sumnjivim onog čovjeka koji bi najviše izgubio ako bi se oporuka objelodanila, a tako je taj čovjek? Ako se ne varam, to ste baš vi!

Bellamy Meraulton se grčevito uhvati rukama za naslon stolice. Lice mu je bilo blijedo i čelo mu se orosilo kapljicama znoja.

- Ako se ta oporuka objelodani - nastavi Callaghan vi i vaša braća ostat ćete praznih ruku. A ako se ne objelodani, tad će zbog njezina nestanka postati sumnjivim netko od vas četvorice... eto, zato ju je neznamac uzeo. Dakle, gospodine Bellamy, ne mislite li kako bi trebalo da se brinem o vašoj dobrobiti?

Zašutjevši, dobroćudno se smješкао. Zapazi da se Bellamy povukao uvis svileni rukav kućnog ogrtača i da se na podlaktici vide tragovi uboda. Dakle, Bellamy uzima drogu na oba načina. Ušmrkava kokain i daje sebi injekcije morfija u ruku.

Bellamy se zavalio u naslonjač, razrogačivši oči. Vidjelo se da se uplašio.

- Što hoćete? - promrmlja. - Ako bih vas zamolio da se brinete o mojim interesima, koliko bih vam morao platiti? 45

- Dvije stotine - odgovori Callaghan. - Skupo je brinuti se o tuđim interesima.

- To je velika svota - reče Bellamy i uzvrpolji se. Nemam je. Evo što ću učiniti. Večeras ću vam dati sto funta. Imat ću ih navečer, a dru~u ću stotinu pribaviti za dan-dva. No želim doznati sve. Želim duznati tko me hoće uvući u ovo. Želim doznati...

- Doznat ćete - prekine ga Callaghan, podigavši ruku. Bellamyev je glas već bio na rubu hysterije. - Doznat ćete kad mi platite prvu stotku. Možda ću vam još večeras ispričati ono što vas zanima.

Bellamyu su drhtale ruke i oči mu nemirno lutale po sobi, izbjegavajući Callaghanov pogled.

- Ako se večeras sastanete sa mnom - reče - dat ću vam novac. Pribavit ću prvu stotku. Želim čuti sve. Želim doznati što se zbiva. Bit ću u »Zelenom signalu«, tajnoj točionici pića nedaleko od Trga Pallard, u dvanaest i trideset ili jedan. Moram otići tamo po novac. Kazat ću im da vas puste unutra. Hoćete li doći?

- Budite bez brige, doći ću i brinuti se o vama. Moja agencija nikad ne ostavlja klijente na cjedilu!

Ako je u tim riječima i bilo ironije, Bellamy je nije zapazio. Samo je

kimnuo i uspio se osmjehnuti.

Koračajući ulicom, Callaghan pogleda na sat i opazi da je pet i pol. Uđe u prvu čajanu, naruči čaj i tad izvadi iz džepa one papire koje mu je dao Darkie. Raširi ih na stolu i počne čitati:

»Dragi Slime,

Evo što sam dosada doznao. Još radim. Danas mi Kells ne može pomoći jer se Ti služiš njinte, a Mazina si zatvorio u svoj ured. Mazin kaže da netko zove telefonom od deset sati ujutro. I Veće da se predstavi. Samo pita jesi li tu, a ako nisi, 46

kad ćeš se vr-atiti. Mazin je rekao da si u Edinbourghu, ali taj glas zove i dalje, što znači da Te smatra lažljivcem, nije li tako? Zaposlio sam Wilpinsa. Već je lijepo obradio služavkrr pokojnog Augusta. On~r misli da bi sluga mogao ispr-ičati portešto zanimljivo ako bi htio. Možda cura zna nešto, a možda se samo pravi tajanstvenom. Znaš kakve su žene poslije ubojstha; uvi jek su vrlo mrcdr-e kad sve pr-ode, kao što je rekao Napoleon.

Bitno je da je stari August Meraulton imao ured na zapadnoj strani Lincolnova trga. Na broju 696B. Katkad je odlazio tamo i radio. Nije spomenuo taj ured nijedrtom sinovcu osim Willieu. Sluga je ispričao služavci da je čno Augusta kako govori Willieu o tom ur-edu i traži od njega da ga ne oda ostalima. Doduše, Willie ne bi to ionako učinio, jer ne podnosi ostalu četvor-icu.

A sada r-iječ-dvije o Willieu. Srnatraju ga dobr-int čovjekom. Svima je drag. Upravlja Mer-aultonovom kontpanijont. Stari Arrgust mu je k~io vrlo sklon; prvo, zato što je Willie, sudeći prema svemu, jedini pristojan momak u obitelji, a drugo, zato što je spretan poslovni c~ovjek. Stari August je jednog dana, kad se nakresao, ispričao sluzi da je Willie udvostručio novac što ga je naslijedio od svog oca, Charlesa Meraultona, i da inta nos za novčane poslove. Willie redovito plaća sve račune i svi vrlo povoljno govor-e o njentu. Eto, to je sve o Willieu.

Ali Bellanry je sasvim dr-ukčiji. On luta stranputicama. Kako je dosad uspio izbjeći zatvor, zaista mi nije jasno. Uzima drogu i najveći dio dana provodi u krevetu ljenčareći, a noću je uglavnom u dva lokala, »Srebrnom gusarskom brodu« i »Zelenom signalu«. Oba pr-ipadaju istom čovjeku, nekom Arnaultu Beldocesu, gr-ubijanu sa šest lažnih

imena, koji je bio u bajboku četiri ili pet puta i ima dug dosje. Wilpins kaže da Bellamy u tim lokalima nabavlja drogu i da ga vlasnik, po 47

; , : ia; ;

1i' .i

svoj prilici, povremeno ucjenjuje... Bellamy trči za jednom ženskom koja se zove Eulalie Gallicot. Ona je Francuskinja i tvrdi da je nekoć bila slavna glumica. Laže, dabome. Wilpinsu se čini da je ona Beldocesova sestra i da pripomaže pljačkati Bellamya.

Bellamy je mrzio starog Augusta kao crnog vraga. Cesto je, kad bi se napio u noćnim klubovima, stvarao ispade i na sav glas vikao što će učiniti s Augustom bude li ikad imao priliku za to. Nitko ne zna odakle mu novac. Zivi dobro i uvijek ima para, premda se općenito zna da je potrošio i založio svu imovinu te da duguje oveću svotu. Želi li se izvući iz škripca, Bellamy mora uskoro dobiti odnekuda novac.

Paul je čudan svat. Cetrdeset četiri su mu godine i radi u kompaniji "Walker°-Fleet" kao posrednik. Zaraduje oko šest funta na tjedan, a troši šezdeset. Ne pije koliko ostali i često pregledava spise u općini. Ne znam zašto to čini, no možda smatra da je imao pravo naslijediti od oca više nego što je dobio. Sudeći prema svemu, misli da se Bellamy poslužio nekom podvalom i prisvojio više imetka nego što mu je pripadalo. Paul nije oženjen i, čini se nema posebnu ljubavnicu. Zabavu traži u noćnim klubovima.

' I Percival je propalica. Trebalo bi ga sačuvati kao muzejski primjerak. Nikad nije trijezan. Ako ponekad nije pijan, svi odmah misle da je bolestan. Druži se s Bellamyem. Ulaguje mu se, a Bellamy mu plaća piće i iskaljuje se na njemu kad je loše volje.

Jeremy je drukčiji svat. Ima kuću, nazvanu "Obračun", na pola puta između Hugh Wycombea i O~forda. Ondje drži neku Mayolu Ferrival. Ona je iz Latinske Amerike, pa gotovo svaku večer priređuje zabave na kojima se karta, pije i ljubaka. Wilpins kaže da je svatko tko ondje uspije sač. mati košulju na sebi, dobro prošao. Bilo je već mnogo pritužaba, ali se nikad ništa ni je uspjelo dokazati. Oni koji su ondje

48

izgubili pare, radije šute. Jeremy je neugodan čovjek i ne podnosi Bellamya, Paula i Percivala. Ne podnose ni oni njega.

Najveći dio tih podataka dobio sam od Sizera iz "Šojke". Ne mogu

jamčiti da je sve to istina, no Sizer nas još nikad nije iznevjerio. Kaže da su već nekoliko puta zaprijetile tužbe ponekom od te četvorice, ali su oni dosad uvijek uspjeli nekako udobrovoljiti tužitelje. Zaista je čudno kako im to polazi za rukom, kaže Sizer. Kad bi imali novca kojim bi mogli isplatiti tužioce, to bi se moglo razumjeti, ali budući da ga nemaju, neshvatljivo je kako se uspjevaju izvući. Otkad sam počeo pisati ovaj izvještaj, dobio sam od Wilpinsa još neke podatke preko telefona. Kaže da je ona Bellamyeva Francuskinja, Eulalie Gallicot, vrlo zavodljiva. Zivi u kući "Clarendon" blizu Gordonova trga (telefon 56435). Živi otmjeno, ali Wilpins veli da ne zna odakle joj novac, osim ako joj ga daje Beldoces. Ne vjerujem da je to posrijedi, jer Beldocesu ne cvatu ruže, a i škrt je.

Evo jedne zanimljive vijesti. One večeri kad je ubijen stari August, svi su se oni sastali i večerali u "Sojci" . Sizer kaže da još nikad nije vidio takav obiteljski skup. Nisu se ni opili, i to je sve iznenadilo. Otišli su oko deset sati i, prema onom što je čuo konobar dok ih je posluživao, namjeravali su posjetiti Williea Meraultona. Prema konobarovim riječima, odlučili su da od Williea zatraže novac ili nekakvo jamsrt~o. Sizer kaže da se Jeremy vratio u "Sojku" u jedanaest sati, popio dvije čašice i telefonirao. Potom je otišao. Poslije su se vratili Paul i Percival... došli su oko jedan i pol, popili piće i potom otišli u "Srebrni gusarski brod". Bellamy se nije vratio, pa Sizer misli da je otišao k Eullalie.

To je zasad sve.

Dovic~enja, šefe! Čuvaj se.

Darkie«.

49

Popivši čaj, Callaghan izvadi malu crnu bilježnicu i počne zapisivati ono što mu je bilo najvažnije. Tad pric~e telefonskoj govornici u kutu i okrene broj 56435. Kad je začuo zvonjenje, izvadi iz džepa rupčić i njime pokrije mikrofon u slušalici.

- Htio bih razgovarati s gospodicom Gallicot progovori kad mu se javio ženski glas. Razabrao je blag francuski naglasak.

- Tko zove?

- Nije važno, dušo. Pozovi gospođicu Gallicot i kaži joj da se požuri... ako je pametna.

- Gospođica neće razgovarati dok ne dozna tko je zove odlučno reče

glas.

- Neće? Dobro, kaži joj da je možda zove prijatelj Arnica Beldocesa. Zapamti, rekao sam »možda«. Napomeni joj da će se javiti ako želi sebi dobro.

Pričekaio je jednu minutu, a onda mu se javi drugi glas, visok i prodoran, koji ga podsjeti na golišave ljepotice u francuskim revijama.

- Tko zove? - zapita glas. - Ovdje Eulalie Gallicot. - Izvrsno reče Callaghan i ukloni rupčić. - Slušajte me dobro, Eulalie. Večeras ću vas posjetiti, pa budite kod kuće. Ostanite kod kuće čak i ako budete telefonirali Beldocesu i on vam rekne da i ne zna tko sam ja. Tražim od vas da ostanete kod kuće zato što ćete, po svoj prilici, upasti u velike neprilike zbog Meraultonova ubojstva. Ne hinite da niste čitali o njemu i da ne umirete od želje da ispitajte Bellamya o svim pojedinostima. No ne vjerujem da ćete ubuduće vidjeti Bellamya ne postupite li onako kako vam kažem, a kad vam ispričam da će se on možda dokopati velike svote novca, vjerojatno će vas zanimati kako biste mogli od njega izmusti dio para. Ja vam mogu otkriti pravi put. Sutite i ne pričajte nikome o ovom telefonskom pozivu. Htio bih spomenuti još jednu sitnicu. Na vašem se mjestu ne bih ovih

50

dana previše petljao s Bellamyjem. Razumijete li? Možda će se on privremeno naći u gadnom škripcu, a kad otkrije da ga optužuju zbog ubojstva, vjerojatno će pričati svašta ne bi li spasio kožu... naprimjer, reći će da je bio kod vas sinoć između jedanaest i jedan u noći. Možda je bio, a možda i nije, no ja vam savjetujem da kažete da nije bio, jer ćete inače skrenuti na sebe pažnju koja vama i Beldocesu neće donijeti nikakvu korist, osim što će vas vratiti u Francusku kao nepoželjnu strankinju, a to ne biste htjeli, je li? Nastane stanka.

- Kad ćete doći ovamo? - zapita Eulalie. Callaghan se naceri.

- Bit ću kod vas u jedanaest sati - odgovori. - Zovem se Callaghan. Ja sam privatni detektiv. Na vašem bih mjestu ostao kod kuće dok vas ne posjetim. Kažite da ste bolesni i ne primajte nikoga, pogotovo Bellamya. I dignite slušalicu s vilice. Razumijete li?

- Razumijem. Gospodine, vrlo sam uplašena. Bojim se. Što će se dogoditi?

- Bit će sve dobro - odgovori joj Callaghan. Postupite li onako kako

sam vam rekao, ništa vam se neće dogoditi. Doviđenja. Hodajući pločnikom, Callaghan krajičkom oka spazi kako cmi automobil skreće za ugao iza njega. Zapali novu cigaretu.

Auto mu se brzo približi i zatim uspori kad se našao kraj njega. Callaghan se zaustavi i okrene prema njemu. Šešir mu je bio malo naheren i iz usta mu je visjela cigareta.

- U svako doba mogu prema vožnji prepoznati policijski auto
-progovori veselo.

- Ako se ne varam, vi ste Slim Callaghan - reče policijski narednik i osmjehne mu se ljubazno izlazeći iz

S1

automobila. -Pozdravlja vas inspektor Gringall i kaže da bi vam bio vrlo zahvalan ako biste mogli žrtvovati nekoliko minuta i poći s nama u Scotland Yard. Riječ je o

Meraultonovu ubojstvu. Gringall kaže da bi vrlo rado popričao s vama petšest minuta ako imate toliko vremena za njega.

- Za Gringalla sam spreman učiniti sve - odgovori Callaghan i široko se nasmiješi. Uđe u auto kad mu je narednik otvorio vrata i zavalio se na stražnje sjedalo. Automobil krene. Kažete, riječ je o Meraultonovu ubojstvu? - veselo se obrati policajcima na prednjim sjedalima. - Vrlo zanimljivo. Baš jutros sam čitao o tom slučaju.

52

George Henry Gringall bijaše najmlađi inspektor u Scotland Yardu. Navršio je četrdeset jednu godinu, bio

J težak oko sedamdeset pet kilograma, imao čekinjave brčice i ponašao se neposredno. Pročuo se svjnom oštromnošću. Upravo je na upijaču crtao jabuku, a njegov suradnik, narednik Louis Fields, pregledavao je nokte kad je ušao Callaghan.

- Lijepo je od vas što ste odmah došli, Slime progovori Gringall i prijazno se osmjehne. - Mislio sam da ste zauzeti, pa sam momcima rekao neka vam, budete li imali nekog drugog posla, poruče da dođete kad budete mogli. Izvolite sjesti.

Callaghan sjedne, odloži šešir na stol i izvadi kutiju cigareta. Ponudi ih obojicu, ali samo Gringall uzme cigaretu. - Lijepo ste me šćepali - promrmlja Callaghan. - Dok

mirno šećem ulicom, za mnom jure policijski automobili. Zar ste raspisali opću tjeralicu za mnom?

- Htio sam vas pronaći što prije - odgovori Gringall i veselo se nasmiješi. - Stoga sam dao svima vaš opis. Opazio vas je jedan pozornik.

- Baš zgodno - izusti Callaghan i kimne. Znao je da Gringall laže.

- Gledajte, Slime, ja sam, moglo bi se reći, u kaši, a vi biste mi mogli znatno pomoći. Ne tražim od vas da date izjavu niti ću zapisati ono što budete kazali. Ovo je povjerljiv razgovor između vas i mene. Prije nego što ga počnemo, htio bih vam sasvim otvoreno nešto napomenuti. Vrlo dobro znate da ovdje ima nekoliko policijskih službenika koji vas nimalo

ne vole. Zamjerali ste im se u prošlosti. Ali, ja nisam takav. Ja mislim da je život privatnog detektiva u ovoj zemlji prilično težak. Možda sam slobodoumniji od većine ostalih. Zelim vam istaknuti da je naš odnos vrlo prijateljski. Razumijete li?

- Nastavite li, briznut ću u plač, Gringalle. Priznajem, smatram vas simpatičnim čovjekom. Uljudni ste... barem ponekad. -Callaghan ispuhne oblačić dima. - Što vas muči?

- Meraultonov slučaj - odgovori Gringall, sad crtajući bananu. - Povjerili su ga meni, a ne sviđa mi se baš osobito. Znao je... policajci ne smiju griješiti, a ima ovdje nekoliko ljudi kojima se čini da sam prebrzo unaprijeđen. Zbog toga ne bih htio pogriješiti. - Osmjehne se srdačno. Dakle, ovako. Jutros, dok smo se bavili uobičajenim poslovima, telefonirala je neka djevojka. Zove se Effie Perkins. Ispričala je nevjerojatnu priču, Slime, ali mi moramo sve provjeriti. Ukratko, ona kaže da je sinoć u vašem uredu bila Cynthia Meraulton, pokojnikova pastorka. Cini joj se da nastojite pribaviti lažni alibi toj djevojci. Iskreno govoreći, ja joj ne vjerujem - napomene, smiješeći se. Cim sam čuo što govori, rekao sam da su to gluposti. Prije svega, nisam vidio baš nikakav razlog zbog kojeg bi se gospođici Meraulton stvarao lažni alibi. A drugo, kao što reko Fieldsu, uvjeren sam da vi ne biste pokušali nešto takvo. Fields smatra, moram vam to otvoreno kazati, da biste vi nešto takvo učinili. Nisam se složio s njim. Ni govora, rekao sam mu. Callaghan se ne bi upustio u takvu muc'ku. Rekao sam Fieldsu: »Callaghan je prepametan da bi se upustio u nešto takvo, jer dobro zna da bi, ako bi ga raskrinkali, zauvijek propao. Optužili bi ga za krivično djelo, za pomaganje nakon zločina i koješta drugo...«

- Pomaganje nakon zločina? = prekine ga Callaghan. Zarhoćete reći da je moja klijentica, gospođica Meraulton, osumnjičena zbog zlodjela?

54

Gringall se ugrize za usnicu, zatim se nasmije.

- Ne uzrujavajte se, Slime - prozbori. - Dobro znate da sam govorio tek tako.

Callaghan se ljubazno nasmiješi i zapali novu cigaretu. Slušajte, Gringalle - reče - sve je vrlo jednostavno. Gospođica Meraulton je moja klijentica. Posjetila me sinoć u uredu minutu-dvije prije jedanaest, jer je htjela popričati sa mnom o uslugama koje traži jedna njena prijateljica. Ostala je do jedanaest sati i pedeset pet minuta. Zapamtio sam to vrijeme zato što sam jedva čekao da ode. Ugovorio sam jedan sastanak, pa sam se bojao da ću zakasniti na nj.

- A, tako. - Gringall kimne. - Hm, ona Effie Perkins kaže da je gospođica Meraulton došla k vama tek u jedanaest i trideset ili još kasnije. Vjerojatno je pobrkala vrijeme.

- Možda, no ne vjerujem da se to dogodilo. Ona to čini namjerno. Znate, jučer sam je otpustio, pa mi nije osobito sklona.

- Zene su c~avolska stvorenja, je li? - Gringall se suosjećajno osmijehne. - Katkad govore nešto samo zato da bi nekome naudile. - Uzme cigaretu iz kutije i pogleda Fieldsa, koji je vrtio palce i pitao se kad će razgovor postati oštiji. - Fieldse, moramo ukoriti tu Effie Perkins. Treba da je naučimo pameti. - Ponovo se okrene prema Callaghanu. - vidite, Callaghane, ta Effie Perkins tvrdi da govori istinu. Za moj je ukus nekako previše odlučna. Pozvali smo je ovamo na razgovor, ali se ona nije zadovoljila samo njime. Dala je izjavu, vrlo jasnu i određenu, i voljna je svjedočiti na sudu bude li potrebno. - Callaghan ga je nijemo gledao i pušio. Učinit ću nešto što vrlo rijetko činim - nastavi Gringall, naslonivši se podlakticama na stol i sklopivši ruke. - Ispričat ću vam što mislim o svemu i zašto sam sumnjičav prema Effie Perkins. Dabome, od vas očekujem pomoć. Fields vam, evo, može potvrditi da sam, čim je ta Effie Perkins otišla,

55

rekao ovo: »Nisam spreman povjerovati u tu pričicu samo zato što je uperena protiv Slima Callaghana. Mnogi bi policajci objeručke

zgrabili takvu priliku da zapapre Callaghanu, ali ja nisam tako glup. Uostalom, kakvu bih korist imao od toga? Moj je zadatak da uhvatim ubojicu Augusta Meraultona, a ne da nastojim upropastiti nekog privatnog detektiva samo zato što je bio drzak.« Vidite, Slime, imao sam vrlo valjan razlog da odmah odbacim tu priču, a razlog je ovakav: kakvi god vi bili, čvrsto sam uvjeren kako niste tako glupi da optužite vlastitu klijenticu izmišljanjem alibija koji joj nije ni potreban. Rekao sam Fieldsu: »Popričat ću sasvim otvoreno sa Slimom Callaghanom, jer nas ubojica, ako je istina ono što je ispričala Effie Perkins, čeka na pladnju. Naime, ako je Callaghan namjerno pripremio lažni alibi Cynthis Meraulton, onda je to učinio iz valjana razloga, a taj razlog može biti samo jedno: on zna da joj je potreban taj alibi, jer je bila s Augustom Meraultom na Lincolnovu trgu kad je ubijen... ili ga je osobno ubila.« - Gringall se prijazno nasmiješi. - Dakle, Slime, objašnjavam vam zašto nisam povjerovao u njezinu izjavu. Pokazujem vam da sam na vašoj strani. Predlažem vam da sve raščistimo i damo pouku toj Effie Perkins. Neka zapamti da u Scotland Yardu nemaju vremena za brbljarije osvetoljubivih djevojaka.

- Hm, ne znam bi li to bilo pametno, Gringalle prozbori Callaghan, gledajući u strop. - Ne bih htio da budete pregrubi prema Effie. Ona je dobra djevojka, ali se previše uzrujala. -U glas mu se uvuče blaga zajedljivost. Uostalom, treba da sve svoje vrijeme i sposobnosti posvetite rješavanju slučaja, nije li tako? Nema smisla da tratite vrijeme na budalaste djevojke poput Effie Perkins i učite ih pameti. Gringall počne bubnjati prstima po stolu.

- Slušajte, Callaghane, pozvao sam vas ovamo zato da bismo se udružili, no čini mi se da niste spremni za suradnju. 56

Smatrate li to pametnim?

- A, trebalo je da nešto kažem, a to nisam rekao? Sto? Gringall se digne i priđe prozoru. Pogleda van.

- Effie Perkins nepokolebljivo tvrdi svoje - reče. Optužuje vas. Došla je ovamo i dala izjavu, umjesto da prihvati vaš prijedlog...

- Čekajte malo - prekine ga Callaghan. - Kakav prijedlog?

- Poslali ste joj pismo. Isporučili ste joj ga vrlo rano. Htjeli ste da ga dobije prije nego što pročita novine i ugleda vijest o Meraultonovu ubojstvu.

Callaghan ga je zapanjeno gledao, a onda se nasmiješi kao da je shvatio.

- Razumijem - izusti naposljetku. - Mislite na ono pismo kojim sam je obavijestio da bi mogla ponovo raditi kod mene. Pismo u kojem sam joj, budući da imam mnogo posla, nagovijestio povišicu od pet funti. Hm, mislim da je takav postupak prilično normalan za poslodavca, nije li tako? Otpustio sam djevojku koja je radila kod mene pet godina, a potom sam iznenada utvrdio da sam zatrpan poslovima i da su mi potrebne njezine usluge. - Zašuti za trenutak, kako bi iduće riječi bile što djelotvornije. - Poslali ste za mnom ljude i dovukli me ovamo, ulagivali mi se slatkim riječima, a zapravo su vam na pameti prljave misli. - Srdito zgnječi cigaretu. - Nisam još ni deset minuta u ovom prokletom uredu, a već ste mi rekli da izmišljam alibije i pomažem zločincima nakon zlodjela. Osim toga, uvijeno ste natuknuli da svojim postupcima optužujem klijenticu koja se zatekla u mom uredu baš onda kad sam otpustio jednu šašavu tipkačicu. Napomenuli ste mi da me neki policajci ne podnose zato što sam im se u prošlosti zamjerio svojim drskostima. Okanite se takvih mudrolija, Gringalle! Ne pale kod mene. Žalim vas. Da smo u Americi, možda biste me mogli odvući u podrum,

57

PETER CHEYF·1EY

premlatiti gumenom palicom i natjerati da progovorim, ali u ovoj zemlji to ne možete učiniti.

Gringallu su se malo zacrvenjele uši, što je bio pouzdan znak da se razljutio. Vрати se za stol i sjedne.

- Dobro, Callaghane - progovori zlovoljno. - Ako ne možemo razgovarati ovako, razgovarat ćemo drukčije. Kao voditelj istrage o Meraultonovu slučaju, pitam vas hoć~ li mi dati izjavu. Ako nećete, morat ću poduzeti r.e;to drugo...

- Nećete! - poviče-Callaghan i udari šakom po stolu. - To je opet prijetnja! Nećete ništa poduzeti, Gringalle! Sit sam vaših prokletih prijetnji. Objesite ih mačku o rep! Možda sam za vas samo drugorazredni privatni detektiv, no dobro poznam zakone ove zemlje, pa vas uvjeravam da ću, zaprijetite li mi još samo jedanput, otvoreno ili prikriveno, smjesta otići odavde, obratiti se svojim odvjetnicima, dati izjavu pod zakletvom o svemu što se zbivalo ovdje za vrijeme

ovog takozvanog »razgovora« i poslati je policijskom komesaru. Zašuti i ispuhne dim kroz nosnice. -Slušajte vi sad mene, Gringalle! Dat ću vam jedan savjet, a neću vam prijetiti. Želite me pitati ponešto? Dobro, pitajte me. Hajde, pitajte! Odgovorit ću vam. Odgovorit ću vam onako kako me bude volja, razumijete li? Možda ću reći istinu, a možda neću, no vi me ne možete prisiliti ni na što, jer nisam pod zakletvom, pa ako hoću, sutra mogu ispričati nešto sasvim drugo. Ne zaboravite, ja sam slobodan građanin i zakon me štiti od nadobudnih i drskih policajaca, koji bi me podvalama i ucjenama htjeli natjerati da progovorim. Je li vam jasno? Gringall puhne kroz nos. Znao je da je poražen, pa promijeni taktiku.

- Skidam vam šešir, Slime - reče. - Zaista nema smisla da vam prijetim. Treba da se prilagodim vašim željama i prihvatim vaš način razgovora. Gledajte, zanima me vaše 58

mišljenje o nekim pojedinostima ovog slučaja, pa ću zamoliti Fieldsa da nas ostavi nasamu...

- Nije potrebno da Fields ode iz ureda - prekine ga Callaghan. - Kladam se da i u susjednoj prostoriji može čuti naš razgovor. Možda ga i snimate na magnetofon. - Naceri se. - Znate, Gringalle, bilo bi vrlo smiješno ako ste podmetnuli magnetofon i snimili sve što sam vam maloprije rekao!

Prasne u smijeh. Nasmije se i Gringall, zatim im se pridruži Fields. No, njihov se smijeh Callaghanu činio izvještačenim. Znači doista su podmetnuli magnetofon!

Gringall je još crtao voće na upijaču, a Fields je i dalje pogledavao nokte.

- Slušajte, Gringalle - progovori Callaghan - kakva ima smisla da se prepiremo i deremo jedan na drugoga? Od toga nam neće biti nikakve koristi. Pomoći ću vam koliko god mogu... dabome, budete li pristojno postupali sa mnom... a najbolje je da mi odmah kažete što vas muči. Ako mislite da je Cynthis Meraulton počinila zločin, recite to otvoreno. Ja možda jesam lukav i dosjetljiv, kao što vi smatrate, no radije bih skočio u ledenu rijeku nego štitio zločinku.

- Ja nikoga ne optužujem, Slime. Ne zanimaju me optužbe i sumnjičenja, nego dokazi. Kad se dogodi ubojstvo, onda policija prije svega traži motiv. To dobro znate. Motiv je rješenje zagonetke. Stoga prestanimo razmišljati o gospođici Meraulton, gdje je bila i zašto je

bila baš na tomu mjestu. Prijeđimo na motiv. Evo što ja mislim: Gazeling, odvjetnik Augusta Meraultona, kaže da je starac prije nekoliko dana sastavio novu oporuku. Osobno ju je otipkao na žućkastom papiru za kopije što ga je dobio od Gazelinga. Rekao je Gazelingu da tu novu oporuku ima neprestano uza se, ispod poklopca sata. Gazeling nije doznao kako glasi nova oporuka, ali je saznao da za Meraultonove, izuzevši možda 59

Cynthis i Williea, neće biti onako povoljna kao prijašnja. Vjerojatno je netko ubio starca zato da bi se dokopao te oporuke, ubio ga je zbog iznenadnog poriva, zatim se prestrašio i pobjegao ne uzevši oporuku, ili zato što mu se učinilo da netko dolazi, ili zato što se nije usudio izvaditi pokojnikov sat. Ako je starca ubila neka žena, onda je ovo drugo još razumljivije. Ali netko je uzeo oporuku. Kasno sinoć... bolje rečeno, rano jutros..., neki je lukavac ušao u telefonsku govornicu na kraju Ulice Ensell, lažno se predstavio kao moj čovjek i izmišljenom pričicom odmamio policajca iz mrtvačnice. Potom je taj šaljivčina otišao u mrtvačnicu, podigavši ovratnik kaputa, i tamošnjem čuvaru Tweestu slagao da mu je žena dospjela pod automobil. Kad se otarasio Tweesta, potražio je Augustovo tijelo i džepnim mu nožićem otvorio sat... tragovi se jasno vide. Nosio je rukavice; naime, rukavicama je obrisao sa sata sve otiske prstiju... mislim na Augustove otiske. Ili je taj neznanac ubojica, ili je samo dovršio ono što nije stigao ili se nije usudio učiniti ubojica. Kad bih mogao pronaći tog čovjeka, obavio bih već pola posla.

Callaghan kimne.

- Pročitao sam vaš poziv u novinama - reče i osmjehne mu se. - Znate, možda to zvuči čudno, ali bi opis, ne računajući pet centimetara manju visinu i izbočene obraze, mogao odgovarati i meni!

Gringall pokuša pokazati iznenađenje.

- Ma, nemojte! - promrmlja. - Dabome, kad se podigne ovratnik kaputa, onda se čovjek čini malo nižim, a u pogledu izbočenih obraza... hm, otkrio sam da su iz telefonskog imenika u govornici istrgnuta dva lista. Netko ih je zgužvao i gurnuo pod jagodične kosti kako bi izmijenio oblik lica. Ispljunuo ih je na pod u mrtvačnici..., vjerojatno kad je otišao Tweest. Lukav potez. -Zapali novu cigarteu i načas se zamisli, a onda pogleda Callaghana i opet se veselo

nasmiješi. - Potrebna mi je vaša pomoć, Slime. Zanimaju me vaše pretpostavke u vezi s ovim slučajem. Znam da ste u dodiru s obitelji Meraulton, jer sasvim opravdano vjerujem da Cynthis Meraulton nije došla k vama zato da bi vas pitala koliko je s~ti, je li? Namjeravam vam se odužiti za pomoć. Gledajte, Slime, vjerojatno ste već čuli da će se odsad privatnim detektivskim agencijama u ovoj zmlji davati dozvole, otprilike kao u Americi. Donese li se takav propis, onda će neki nastojati da pošto-poto spriječe da dobijete dozvolu. Ako mi pomognete na ovom zadatku i otvoreno popričate sa mnom, pobrinut ću se za to da je dobijete. Mislim da je to poštena nagodba.

Callaghan kimne. Na licu mu se pojavi iskren izražaj, kao i uvijek kad bi govorio najveće laži.

- Gringalle - progovori - vi ste pravi dobričina. Sviđate mi se i razgovarat ću s vama. Neću govoriti o gospoc~ici Meraulton. To ne mogu. Ona mi je klijentica, a zadatak koji mi je povjerila... moram napomenuti da on nema nikakve veze s ubojstvom... vrlo je osjetljiv i tiče se ugleda jedne druge žene. Stoga neću ni spomenuti njezino ime. No, otvoreno vam kažem, zanima me ovo ubojstvo i vjerujem da bih vam mogao natuknuti što je motiv. vjerujem da vam mogu natuknuti i tko je došao u mrtvačnicu. Mislim da ste na pogrešnom putu. Za polazište ste uzeli postavku da je August Meraulton ubijen na Lincolnovu trgu, blizu ograde. Ja ne mislim tako. Nije imao šešir, je li? Vjerojatno ste se već raspitali i doznali da mu je jedini šešir koji je nosio ostao kod kuće, pa se iz toga zaključili da se na Lincolnov trg dovezao taksijem, izašao iz auta i hodao uz ogradu... vjerojatno zato da bi se s nekim sastao... kad je ustrijeljen. No ja ne mislim tako. Ja mislim da je ubijen negdje drugdje, zatim dovežen automobilom i ostavljen kraj ograde. Objasnit ću vam zašto mislim tako. August Meraulton je prošlog tjedna rekao sinovcu Willieu da će kupiti novi šešir. Rekao je da ga neće nabaviti u trgovini u kojoj je inače kupovao šešire, jer su ondje preskupi. Vjerujem kako je ubojica znao da je August Meraulton tog popodneva kupio novi šešir, pa ga je uzeo i odnio. Postupio je lukavo. Znao je kako će vas činjenica da je stari šešir kod kuće navesti na pomisao da je August izašao bez šešira, jer se namjeravao odvesti taksijem na Lincolnov trg i ondje s nekim sastati. - Callaghan pogleda Gringalla, zatim Fieldsa. Pokuša odgonetnuti kako djeluju na njih njegove riječi, no

lice im je bilo bezizražajno. -Ispričali ste mi, Gringalle - nastavi tada - da je netko otišao u mrtvačnicu zato da bi ukrao Meraultovu novu oporuku. Dobro, tko bi je htio ukrasti? Gazeling vam je rekao da nova oporuka vjerojatno ne bi imala štetnih posljedica za Williea i Cvntt~is, što znači d;~ je nisu uzeli njih dvoje. Kogabi oporuka najteže pogodila? Usobu i:uja je spiskala sve pare, koja je do guše u dugovima i prijeko joj je potreban novac. Riječ je o čovjeku kojem je novac potreban za drogu. Kad netko uzima kokain, to je već prilično loše. Ali puko ušmrkavanje kokaina ne stvara ni od koga ubojicu. No kad je netko tako ovisan o kokainu da mora uzimati i morfij da bi se oslobodio kokainskog mamurluka, onda je stanje već vrlo teško. Zacijelo se slažete sa mnom da takav čovjek ne preza ni od čega, da su mu mozak i živci u takvu stanju da je u odrec~enim okolnostima spreman i za ubojstvo. Takav bi ubojica, počinivši zločin, doživio živčani slom i ne bi mogao dodirnuti mrtvo tijelo. Pronadete li tog čovjeka, na konju ste. Gringall digne pogled s upijača. Najednom su mu se oči zaiskrile. Zagrizao je, zadovoljno pomisli Callagan i nasmiješi se u sebi.

- Aha - promrmlja Gringall. - Razumijem. - Počne se smiješiti. - Kažite mi nešto, Slime. Sto ste radili danas poslije podne kod Bellamya Meraultona? Zar obavljate neki posao i za njega?

- Ne obavljam - odgovori Callaghan. - Posjetio sam ga zato što sam ga htio pitati ponešto o poslu koji mi je povjerila Cynthis... o obiteljskom problemu koji sam vam već spomenuo. -Načas zašuti i lukavo se osmijehne. Pazite, Gringalle, ja ne kažem da nisam pokušao vidjeti štogod zanimljivo dok sam bio ondje. Zainteresirao sam se, kao što bi svatko. Pažljivo sam gledao oko sebe kad je Bellamy zavirio u svoj rokovnik i provjerio kad bismo se večeras mogli sastati. Dok je on gledao u rokovnik i mrmljao da ćemo se sastati između dvanaest i pol i jedan i pol, ja sam kružio pogledom po sobi i tražio bilo kakav trag. Ali Bellamy nije budala. Nisam zapazio ništa.

- Hoćete li reći da ste tražili novi šešir pokojnog Augusta Meraultona? A istodobno me obavještavate da Bellamy neće biti kod kuće večeras između dvanaest i pol i jedan i pol?

- Pogodili ste - odgovori Callaghan i ustane. Vrijeme je da krenem. I Gringall se digne. Zaobišavši stol, zaustavi se pred Callaghanom.

- Slime, mnogo ste mi pomogli. Biste li mi mogli još malo pomoći i kazati mi gdje bih mogao naći Cynthis Meraulton? Htio bih popričati sa svima njima, znate.

- Nažalost, to vam ne mogu reći. Ne znam. Dakle... doviđenja, Gringalle. - Callaghan se zaputi prema vratima. Kad pronađete šešir, naći ćete i krivca - reče dok je izlazio. 63

Kad je Callaghan izašao iz Scotland Yarda, bilo je za dvadeset minuta sedam. Zaustavi taksi i reče vozaču da ga odveze do Piccadilly Circus. Ondje siđe na

stanicu podzemne željeznice i telefonom pozove Darkiea. Slušaj, Darkie - progovori - čim završim ovaj razgovor s tobom, otići ću na poštu i staviti u omotnicu za tebe sto funta... deset novčanica po deset funta. Razumiješ? Dobro. Jesi li pronašao onog Ribbenhalla, ili kako se već zove?

- Jesam, šefe - odgovori Darkie. - Zove se Revenholt. Sad je kod kuće za slučaj ako želiš razgovarati s njim. Njegov je telefonski broj 55463.

- Dobro. Telefonirat ću mu i zatražiti da mi nešto ispita. Htio bih ponešto otkriti o Paulu Meraultonu... onom koji, kao što ti kažeš, radi u kompaniji »Walker-Fleet«, zarac~uje šest funta na tjedan, a troši ih šezdeset. Taj ću zadatak povjeriti Revenholtu, jer ćeš mi ti možda biti potreban za nešto drugo. Ujutro posjeti Revenholta i daj mu dvadeset funta od stotinu. Kaži mu da će ostalih osamdeset dobiti kad prikupi podatke koji me zanimaju. Pokaži mu novac tako da zna da ga imaš. Razumiješ li?

- Razumijem - reče Darkie. - Kako napreduješ, Slime?

- Ne baš loše - neodređeno odgovori Callaghan. Doviđenja, Darkie. Objesi slušalicu, pričekaj nekoliko trenutaka i tad pozove Revenholta. Roderick Eustace Maninway Revenholt ustane s divana i lijeno priđe telefonu kad je zazvonio.

64

Bio je tridesetjednogodišnjak, visok oko metar i osamdeset centimetara, vitka i skladna tijela, valovite smeđe kose te krupnih i privlačnih plavih očiju. Uvijek mu je nedostajalo novca. Premda je bio bez para, često je zalazio u otmjene restorane, nosio skupu odjeću i posebno bio sklon svilenim košuljama. Imao je vrlo širok krug prijateljica, od kojih je većina bila mnogo starija od njega. Kad god bi

mogao živjeti na račun neke od njih, nije radio. A kad ne bi bio tako sretne ruke, morao bi se toliko srozati i pribavljati podatke za privatnu detektivsku agenciju koja bi mu htjela platiti. Ne bi se moglo reći da je bio nemoralan; on jednostavno nije imao nikakvih moralnih načela, i to mu nije smetalo, Moral za njega nije imao nikakvo značenje.

- Zdravo, Revenholte - obrati mu se Callaghan hladnim glasom. -Već te obavijestio Darkie, je li? Dobro. Posjetit ću te sutra ujutro i dati ti dvadeset funta. Kad obaviš posao, dobit ćeš ih još osamdeset. A sad me slušaj pažljivo. Vrlo me zanima neki Paul Meraulton. Cetrdeset četiri su mu godine i radi kod kompanije »Walker-Fleet«. Zараđuje šest ili sedam funta na tjedan, a troši mnogo više. Podosta vremena provodi u općinskoj zgradi. Zanima me razlog. To je prvi zadatak. Drugo, htio bih da se raspitaš o svoj četvorici Meraultona... Bellamyu, Paulu, Percivalu i Jeremyu. Postoji još jedan, peti, koji se zove Willie, ali on me ne zanima. Provjeri je li ikoji od te četvorice posebno zainteresiran za neku kompaniju, ima li u nekoj dionice. Jesi li razumio? Ponovi mi sve što sam ti rekao. - Slušajući ga neko vrijeme, Callaghan naposljetku reče: - Dobro, Revenholte. Odmah se prihvati posla! Kad je ušao u stambenu zgradu »Delvine« U Kensingtonu i pozvonio, ona otvori vrata i za tren se začuđeno zagleda u njega, ne prepoznavši ga u prvi tren, zato što se presvukao i 65

obrijao. To mu je godilo. Potom je ustuknula i pustila ga unutra. Dok je on zatvarao vrata, već je išla prema dnevnoj sobi. Zadivljen njezinim hodom, gutao ju je očima. Na sebi je imala crni baršunasti kaputić i suknju. Oko vrata joj je vidio nabranu čipku. Svilene čarape i plitke cipele od lakirane kože, sa svjetlucavim kopčama, posebno su joj isticale vitke gležnjeve i lijepa stopala. Ona se uistinu zna skladno odjenuti, pomisli Callaghan.

Kad je ugasila radio s kojeg se čuo tihi fokstrot i okrenula se prema njemu, zapazio je da su joj oči umorne, no ispod tog umora razabiralo se nekakvo neprijateljstvo. Shvati da mora biti oprezan. Povuču li samo jedan pogrešan potez, ona će planuti i možda odustati od cijele ove igre.

- Zar nećete sjesti? - upita ga ona. - U kutiji na stolu ima cigareta. Spusti se u veliki naslonjač blizu kamina i pričeka da on progovori.

- Nisam vam baš osobito simpatičan, gospođice Meraulton? Ne čudim se tome. Mnogim ljudima nisam drag. No kad ste me ugledali prvi put... sinoć... nisam vam se sviđao čak prije nego što ste me upoznali. I to mi je razumljivo. Meni se ljudi obraćaju onda kad su u nekakvu škripcu, pa me u mislima povezuju sa svojim nevoljama i stoga me, dabome, nimalo ne vole. Mogu vam reći, ni ja njih ne volim, i to iz istih razloga. Nekako odmah najgore mislim o njima. Shvaćate li što hoću reći?

Oklijevala je trenutak.

- Mislim da vas shvaćam - prozbori tada. - Ali, zar baš morate biti privatni detektiv? Za muškarca ima mnogo drugih, zanimljivih poslova... poslova koji nisu tako... Zastane, tražeći pravu riječ.

- Koji nisu tako prljavi. To ste htjeli reći? Gledajte, gospođice Meraulton, netko mora biti i privatni detektiv.

66

Takvi su ljudi nužno zlo... a povremeno nekima i pomognu. Callaghan duboko udahne dim. - Htio sam vam zapravo reći ovo: kad ste me sinoć posjetili, cijeli splet događaja naveo me na određene zaključke. Navikao sam se brzo zaključivati, i ponajčešće imam pravo. No jasno mi je da mogu i pogrijesiti. Sinoć sam se prevario, grdno prevario.

- Zar to znači da ste promijenili mišljenje o nekim pojedinostima?

- Mislio sam da ste vi ubili Augusta Meraultona. Sad znam da sam pogrije~io, ali ne kažem da moj zaključak nije bio opravdan na osnovi sinoćnjih činjenica. Ne bi se prvi put dogodilo to da netko dolazi k meni zato da bi pribavio sebi prvorazredan lažni alibi.

- Mislim da je vrlo lijepo od vas što ste tako otvoreni reče ona hladno. - Neopisivo sam vam zahvalna zato što me više ne smatrate ubojicom!

- Ne zahvaljujte mi. Vjerujem da ćemo se nas dvoje, bude li sreće, odsad sasvim lijepo slagati. - On zgnječi opu~ak i odmah zapali novu cigaretu. - Vjerojatno ste jutros, kad sam vas pozvao telefonom, odmah telefonirali Willieu Meraultonu i kazali mu što mislite o meni. Rekli ste mu da me više nikad ne želite vidjeti, je li?

Gledala ga je ravno u oči. Sve više joj se činilo da je taj čudni čovjek natprosječno inteligentan, da zna vrlo mnogo o psihologiji. Promatrajući ga, najednom je imala dojam da je, na svoj način,

izvanredno zanimljiv.

- Namjeravala sam to učiniti - reče mu. - No, začudo, nisam ga uspjela pronaći ni u uredu, ni igdje drugdje. Vi ne znate ništa o tome?

Gledala ga je sumnjičavo, pa odluči da joj kaže istinu. - Za to sam ja kriv - reče joj. - Ovim se slučajem bavi inspektor Gringall. Vrlo poštujem njegove umne sposobnosti. Nije budala, a pred sobom ima gadan slučaj. U

67

ovoj se zemlji, znate, ubojstvo mora dokazati. Pouzdano dokazati. Optuženi može šutjeti kao zaliven, i nikomu ništa. Ne mora ništa izjaviti ni na sudu. Javni tužilac ne može uspjeti ako čvrsto ne potkrijepi svoje tvrdnje, a ako se služi indicijima, moraju ti indiciji biti nepobitni. Jasno mi je da se Gringall nastoji dočepati bilo čega kako bi imao nekakvo polazište u istrazi. Znam da će, prije svega, prislušivati telefonske linije svih Meraultona. Najviše ga, dabome, zanima gdje ste vi, pa će pokušati da to dozna tako što će čekati da telefonirate Willieu. Stoga sam savjetovao Willieu da vam se ne javi. Mislim da sam pravilno postupio.

- A, tako. - Ona ispruži ruke prema vatri. - Ipak, još mi nije jasno kako bi to moglo pomoći. Inspektor Gringall će pronaći Williea, nije li tako? Postavit će mu sva ona pitanja o meni koja bi rekao meni osobno.

- Neće. Suviše će biti zauzet drugim brigama da bi Williea ispitivao o vama. - Callaghan se nasmiješi. Znate, gospođice Meraulton, vi ćete mi naposljetku još zahvaljivati zato što sam vas poštudio ispitivanja, opće gnjavaže, možda i hapšenja. Zahvalit ćete mi zato što sam spriječio da prljavo rublje Meraultonovih dospije u novine...premda sam vam vrlo mrzak!

- To nije istina - reče ona. - Niste mi osobito mrski... barem ne onako kao prije. Nego, kažite mi zašto će Gringall biti suviše zauzet da bi razgovarao s Willieom o meni. Zar je pronašao ubojicu?

Callaghan se nastojao držati skromno.

- Ja sam ga pronašao - reče. - Predao sam ga Gringallu na pladnju. Zar vi ne znate o kome je riječ? Nagne se naprijed i zagleda joj se ravno u oči. - Riječ je o osobi koju donekle žalite, no mislim da vašem sažaljenju nema mjesta. Taj je čovjek zao do srži, bez ijedne

dobre osobine.

68

Vjerojatno je nastojao probuditi u vama sućut kad god biste se sreli. Bellamy je lukav!

Ona se lecne.

- Bellamy... - prošapće. - Dakle, doznali su! Callaghan kimne.

- Gospođice Meraulton - reče joj tiho - želim vas poštediti nevolja, dugotrajnog ispitivanja u Scotland Yardu i svega ostalog. Mislim da to mogu učiniti. Vjerujem da će Gringall, otkrijem li mu sve podatke koje znam, natuknem mu gdje bi mogao otkriti kakav trag i pomoćnem mu da se dočepa dokaza, biti susretljiv prema meni. - Sutio je nekoliko trenutaka i promatrao nešto. - Htio bih da mi potanko ispričate što se dogodilo jučer. Sto ste radili, recimo, od tri sata poslije podne do onog trenutka kad ste sinoć koraknuli u moj ured? Ili ste još previše nepovjerljivi prema meni?

- Zar je to sad važno? - odgovori ona. - Ne vidim više nikakav razlog, ako je istina ono što ste mi rekli, da se i dalje skrivam ovdje. Osjećam se glupo zato što sam vas poslušala i potajno došla ovamo. Više nema baš nikakvih razloga da budem ovdje i bježim ni od čega, nije li tako?

Callaghan je zurio neko vrijeme u vatru prije nego što joj je odgovorio.

- Imate pravo, više nema nikakvih razloga - prozbori napokon -osim jednog... a taj razlog sam ja!

Ponovo je pogleda i vragolasto se naceri. Protiv volje mu se osmjehnula. Gotovo nije mogla suzdržati smiješak dok je gledala tog čudnog, mršavog čovjeka, koji se katkad ponaša vrlo uvredljivo, katkad nametljivo, i koji ubojstva, lažne alibije i druge zloupotrebe smatra nečim posve prirodnim.

- Vidite - reče Callaghan - u Scotland Yardu me ne vole baš previše. To je i razumljivo. Nekoliko sam puta vadio kestenje iz vatre i umjesto njih rješavao slučajeve. Ne mogu mi to zaboraviti. Dakle, posjetio sam Gringalla kad on još 69

nije imao pojma da bi Bellamy mogao biti ubojica i zakleo sam se da ste bili kod mene u uredu od jedanaest sati do ponoći i tobože razgovarali sa mnom o uslugama koje su potrebne nekoj vašoj prijateljici. Na moju žalost, ona moja tipkačica, Effie Perkins,

pročitala je novine i čula naš prvi razgovor. Naslutila je da ću se pobrinuti za vaš alibi, pa mi se pokušala osvetiti tako što se obratila Gringallu i otkrila mu kad ste došli i otišli. Dabome, rekla je pravo vrijeme. Ako se sad pojavite, Gringall će od vas zatražiti izjavu, a ja ne bih htio da govorite išta osim istine. Mogao bih se naći u gadnoj kaši. Možda bih čak završio u zatvoru.

Napeto je promatrajući, opazi da su joj se oči smekšale, pa odahne. Upalilo je!

- Ne bih vas htjela uvaliti u neprilike - reče ona. Sve što ste rekli i učinili bilo je za moju dobrobit, pa ne bi bilo pošteno da sada trpите zbog toga... iako ste sasvim neopravdano pomislili da sam ubojica. - Digne se i stane ispred vatre. Vidjelo se da je nešto odlučila. - Ispričat ću vam što se jučer dogodilo. Zelim to reći nekome. Osjećam se grozno zbog svega toga. Ako vam to može pomoći, rado ću ostati ovdje još dan-dva dok ne sredite odnose sa Scotland Yardom; ako želite sve ispričati Gringallu, samo mu ispričajte. Ja ću to poslije, dakako, potvrditi. Hoćete li mi dati cigaretu? Callaghan joj pruži kutiju i pripali cigaretu. Ona se vrati do naslonjača - Willie i ja smo se dogovorili da ćemo sinoć otići u kazalište. No rano navečer zaboljela me glava. Telefonirala sam njegovoj tajnici i obavijestila je da ne mogu izaći. Desetak minuta nakon toga telefonom me pozvao očuh, August Meraulton. Začudila sam se promjeni u njegovu glasu. Inače je uvijek bio osoran, gotovo grub, kad bi govorio preko telefona, no ovaj put se doimao kao slomljen starac. Glas mu je bio donekle ljutit, donekle molećiv. Kazao je da se svakako mora sastati sa mnom još iste večeri. Rekao je da je riječ o

70

nečem vrlo hitnom i da se moramo pošto-poto sresti. Napomenuo mi je da nikome ništa ne govorim, već samo dođem u njegov ured na Lincolnovu trgu... dao mi je broj... u jedanaest sati i popričam s njim. Zapitala sam ga može li me Willie dovesti, ali je odgovorio niječno. Kazao je da je već telefonirao Willieu i da će Willie vjerojatno dugo u noć obavljati na nj neke vrlo važne poslove. Još jedanput mi je napomenuo kako ne smijem nikomu prozboriti ni riječ, čak ni preko telefona. Užasno sam se zabrinula i pitala se što se dogodilo. Ubrzo mi je telefonirao Willie. Zanimalo ga je boli li me još glava i ljutim li se zato što ne idemo u kazalište. Rekla sam mu da se nimalo ne ljutim i

da, kao što vjerojatno zna, imam neki sastanak u jedanaest sati navečer. Willie je rekao da razumije. Zatim me upitao jesam li bila kod vas, kao što je zatražio od mene. Doimao se vrlo zabrinut, pa sam se ukorila zato što vas nisam već posjetila... on mi je to savjetovao još prije nekoliko dana, čim je o vama razgovarao s Fingalom. Pitao me hoću li vas posjetiti nakon onog sastanka u jedanaest sati, ako se uspije s vama telefonski dogovoriti. Obećala sam da ću vas posjetiti, a on je rekao da će vam odmah telefonirati i dogovoriti se s vama da me pričekate u uredu. Zamolio me da se čuvam i budem vrlo oprezna. Dakako, nakon svega toga sam se zabrinula i živci su mi bili napeti. Petnaestak minuta prije jedanaest sati telefonirala sam u garažu i zatražila da mi pripreme auto te sam se odvezla na Lincolnov trg. Nisam bila sasvim načistu na kojem je dijelu trga Augustov ured... dotad nisam ni znala za taj ured... očito ga je tajio... pa sam zaustavila auto na zapadnoj strani trga, izašla i, krenuvši pješice, počela tražiti broj. Noć je bila vrlo neugodna, hladna i kišovita. Pogledavši niz trg, vrlo sam se iznenadila. Pod svjetiljkom na uglu na suprotnoj strani trga ugledala sam Bellamya. Podigavši ovratnik ogrtača, uznemireno je hodao amo-tamo. Nije me opazio. Upravo kad

7t

sam mu htjela doviknuti, okrenuo se i otišao kroz uličicu što vodi s trga. Ubrzo sam pronašla pravi broj. Kućna su vrata bila zatvorena, ali sam otkrila da nisu zaključana. Unutra je bilo vrlo mračno, nije gorjela nijedna svjetiljka. Zapalivši upaljač, krenula sam uza stepenice i naposljetku, pošto sam se penjala cijelu vječnost, stigla na četvrti kat. Našla sam se pred hrastovim vratima na kojima je pisalo »August Meraulton, privatno«. Pokucala sam, ali mi se nitko nije javio. Razabrala sam da u sobi gori svjetlo. Poslije nekoliko trenutaka otvorila sam vrata. Ured je bio prilično velik. Vidjela sam police s raznim spisima. Na velikom pisaćem stolu svi su papiri bili zbrkani. Nasred prostorije, između vrata i stola, na podu je ležala prevrnutu stolica. Nekako sam se odmah užasno preplašila. Htjela sam pobjeći, no ipak sam se prisilila da ostanem. Uvjeravala sam sebe da je August morao zbog nečega otići i da će se brzo vratiti. Pričekala sam do jedanaest i dvadeset, a onda sam odlučila da odem. Sišla sam po stepenicama, zatvorila iza sebe ulična vrata,

sjela u auto i odvezla se. A onda sam se sjetila sastanka s vama. Taj mi se sastanak sad činio važnim. Zaključila sam da se dogada nešto čudno i sjetila sam se kako je Willie natuknuo da sam u neakvoj opasnosti. Zaustavila sam se pred telefonskom govornicom, pozvala kuću »Clegella« i zapitala slugu zna li gdje je August. Sluga je kazao kako i ne zna da je moj oćuh izašao, napomenuo je da mu šešir, jedini šešir, visi na uobičajenom mjestu u hodniku. Tad mi je palo na pamet da August možda zbog hladnoće i kiše nije ni krenuo na sastanak... premda mu inače nije smetalo nikakvo vrijeme... te sam rekla sluzi Meakinsu da nije važno i da ću se javiti poslije. Ostavila sam auto i pješice otišla k vama. Nakon sastanka s vama zaputila sam se ravno kući i odmah telefonirala Willieu. Isprićala sam mu što se dogodilo. Rekao je da vjerojatno postoji neakvo objašnjenje za sve to, ali se 72

ipak uznemirio. Telefonirao je Bellamyu, no nitko mu se nije javio, zatim je pokušao razgovarati s Jeremyem i Paulom, ali ni njih nije bilo kod kuće. Kazao je da će ujutro, čim svane, upitati Augusta što se zbiljo. Poslije ste mi vi telefonirali i obavijestili me da se dogodilo »jedno zgodno malo ubojstvo«. Kazali ste mi da dođem u vaš ured u dva i trideset. Prije nego što sam krenula k vama, opet sam telefonom pozvala Williea. Zaprepastio se. Preprićala sam mu svoj prvi razgovor s vama, a on mi je savjetovao da vas posjetim i ćujem što mi hoćete reći. Napomenuo je da će odmah potražiti Bellamya i, ako ga pronađe, pokušati da dozna što se zbiljo. Ostalo znate. Callaghan kimne. Šutio je. - Jesu li uhapsili Bellamya? zapita Cynthis i ustane. - Hoće li ga uhapsiti?

- Neće ga uhapsiti zbog ubojstva - odgovori Callaghan i naceri se. - Ali mogu se kladiti u što god hoćete da će ga uhapsiti zbog nećega i zadržati. Gringall ima opravdanih razloga da bude sumnjićav prema Bellamyu, pa mu neće dopustiti da pobjegne. -Digne se. - Gospođice Meraulton, hoćete li mi učiniti jednu uslugu? Tražim je uglavnom zbog sebe.

Ona ga pogleda. Već se potpuno pribrala. Oći joj nisu osobito tvrde, zaključi on. Možda joj nije onako mrzak kao što se ćini.

- O ćemu je rijeć? - zapita ga ona.

- Ostanite ovdje još tri dana. To je krajnji rok. Vjerojatno ću vas sutra posjetiti ili vam telefonirati... ili će to učiniti Willie... pa ćemo sve

istjerati načistac. No htio bih najprije srediti odnose s Gringallom. Zamjerim li mu se, mogao bi me uništiti.

Ona se osmjehne. Njezin smiješak mu je nalikovao na sunce koje izviruje iza kišnih oblaka.

- Dobro, učinit ću to - reče mu. - ali ne zaboravite da imate samo tri dana za pomirenje s Gringallom. U

73

međuvremenu ću imati priliku da o svemu popričam s Willieom.

- Bojim se da nećete - slagao joj je. - On je u Edinburghu. Otputovao je poslovno... u vezi s Augustovom smrću. Vratit će se tek u subotu. Ali, znate li što? On će mi telefonirati sutra navečer. Kad budem razgovarao s njim, zatražit ću njegovu adresu i telefonski broj, pa ću vam ih prenijeti. Lice joj opet promijeni izražaj. Razočarala se.

- Sve je to vrlo čudno - progovori kad je Callaghan otišao u hodnik po šešir. - Nije li posrijedi opet neka vaša podvala?

-Ublaži riječi tako što se kratko osmjehnula. Možda me sprečavate da se sastanem s Willieom ili mu telefoniram zato što sam još sumnjiva?

- Ne bih ja učinio nešto takvo - odvrati Callaghan i veselo se nasmije. Kad je otvorio vrata, naglo se okrene. Priznat ću vam nešto, gospođice Meraulton. Nipošto vas ne bih ostavio na cjedilu. Za vas sam voljan učiniti sve. Vragolasto joj se osmjehnuvši, doda: - Cak i ako ste ubojica!

Ukočeno je stajala na pragu i gledala za njim.

74

Nakon večere u restoranu Callaghan ode u najbližu telefonsku govornicu i pozove »Jutarnju jeku«. Za dvije minute već je razgovarao s Jengelom.

- Michaele - reče mu - imam za tebe povjerljivu vijest. Dajem sav kineski čaj za običan mućak ne bude li Gringall večeras poduzeo nešto u vezi s Meraultonovim slučajem. Vjerujem da će se to dogoditi između dvanaest i trideset i jedan i trideset. Savjetujem ti da u to vrijeme budeš na uglu Lisleove ulice. Traži pogledom policijski automobil, a kad ga opaziš, kreni za njim i posluži se.

- Hvala ti, Slime - reče Jengel. - Kako si? Jesi li još dobar momak? Callaghan objesi slušalicu.

Prešavši ulicu, unajmi taksi i reče vozaču da ga odveze do Gordanova trga. Dovezavši se tamo, pješice sa zaputi preko trga prema stambenoj zgradi »Clarendon«. Pričeka vani dok nije opazio da se noćni vratar odvezao dizalom. Tad hitro ude, pogleda popis stanova u trijemu i krene uza stepenice. Dok se penjao, razmišljao je o Eulalie Gallicot.

*

Eulalie Gallicot bijaše tridesetdvogodišnjakinja, a doimala se kao da joj je trideset godina. U cipelama s vrlo visokim potpeticama bila je visoka oko metar i sedamdeset centimetara, imala je tamnu, lijepu put i očito se znala zavodljivo odjenuti.

Eulalie je bila vrlo mudra. Karijeru je počela u plesnom sastavu jedne od francuskih poslijeratnih predstava u kojima su se pokazivale golišave cure. Znala je štošta o životu i gotovo sve o muškarcima. Čula je da se u Engleskoj lijepo živi, pa je

75

odlučila da se preseli u nju, a pritom joj je pomogao jedan »financijaš« iz Marseillesa koji je »financirao« ljude poput nje. Znala je kako treba da se ponaša prema Callaghanu, jer je već dobila stručan savjet.

Metnuvši crni šešir na stol, Callaghan raskopča kaput, pažljivo je promatrajući. Bila je u tamnomodroj svilenj kućnoj haljini i pokazivala velik dio noge.

- Dakle, da odmah prijedemo na stvar, gospođice Gallicot

-progovori on. - Ili ste možda gospoda Gallicot? - Pričeka, a kad se ona samo osmjehnula i nije odgovorila na pitanje, nastavi: -Žao mi je što vas uznemiravam, no htio sam popričati s vama prije nego što vas policija počne neumorno ispitivati.

Ona kimne i ljupko se osmjehne. Zatim skladno ustane i ponudi ga cigaretom. On uzme jednu, zapali je, zatim je pripali i njoj, stojeći dok nije ponovo sjela. Naslutio je da ona cijeni lijepo ponašanje.

- Ne bih vas htio zadržati dulje nego što je potrebno, gospođice Gallicot - obrati joj se - pa ću biti kratak koliko god mogu. Ja sam privatni detektiv i unajmili su me Meraultonovi odvjetnici zato što opravdano vjeruju da bi se jedan član obitelji mogao naći u nevolji zbog ubojstva o kojem ste čitali. Stanje je ovakvo: nažalost; postoji dokaz da se Bellamy Meraulton... koliko čujem, vaš bliski prijatelj...

zatekao u blizini Lincolnova trga otprilike u vrijeme ubojstva. Vjerujem da je poslije posjetio vas. Biste li mi htjeli kazati u koje je doba došao ovamo?

- Zašto ne? Došao je ovamo u ponoć... možda pet ili deset minuta poslije ponoći.

Callaghan se ljubazno nasmiješi.

- Znao sam da ćete kazati istinu - reče joj. - Htio bih vam sad napomenuti ovo: znamo da ćemo Bellamya, ne

76

dogodi li se ništa nepredvideno, izvući iz škripca za tili čas. Bojimo se samo jednoga: možda će pokušati sebi pribaviti lažni alibi i kazat će da je došao ovamo mnogo ranije... recimo, u jedanaest i pol ili četvrt do dvanaest. Učini li to, grdno će pogriješiti. Treba da govori istinu. Kad sam danas razgovarao s vama preko telefona, mislio sam kako bi za vas bilo dobro da kažete kako nije uopće došao k vama, ali poslije, razmislivši malo, zaključio sam kako je za vas bolje da govorite istinu.

- Moram govoriti istinu - reče ona. - To je prijeko potrebno. Kazat ću samo istinu!

- Dobro - promrmlja on. - Izvrsno! - Tad pokuša nešto nasumce. - Vjerojatno ste, nakon našeg današnjeg telefonskog razgovora, pozvali telefonom svog muža, Arnaulta Beldocesa?

Upalilo je.

- Jesam - odgovori ona. - Razgovarala sam s njim. Kazao mi je da govorim istinu. Nipošto se ne smijem zamjeriti policiji.

- Hvala vam, gospođo Beldoces. Ili vam je milije da vas zovem gospođicom Gallicot? Napomenuo bih vam samo još jednu sitnicu: možete postupiti kako hoćete, dakako, ali ja vam savjetujem da ne pokušavate stupiti u dodir s Bellamyem. Slutim da vam policija prisluškuje telefon, pa ne bi bilo dobro da se situacija još više zamrsi, nije li tako?

- Ne namjeravam razgovarati s Bellamyem. Ne bih se htjela uplesti u ovo. Bude li me policija ispitivala, kazat ću istinu. A ne budu li me pitali, šutjet ću. Shvaćate li?

- Potpuno. Smatram vas vrlo mudrom. Laku noć. Dok su se rukovali, smiješili su se jedno drugome.

*

77

Sjedeći u svom uredu na četvrtom katu, Callaghan je napeto razmišljao. U čekaonici se Fred Mazin zavalio u stari naslonjač Effie Perkins i, podigavši noge na stol, proučavao sutrašnji raspored konjskih utrka.

Callaghan je vjerovao da će mu se naum posrećiti. Najprije treba da uzme dvije stotine... ili koliko god može... od Bellamya. Budući da se uplašio, Bellamy će, po svoj prilici, prikupiti cijelu svotu.

Gringall je, nesumnjivo, povjerio dvojici svojih ljudi zadatak da prate Bellamya. Slijedit će ga čim izađe iz stana i doći za njim do »Zelenog signala«. Tad će se javiti Gringallu. A Gringall će za to vrijeme nekako odmamiti slugu iz stana i pregledati sve prostorije. Pronaći će sivi idn-šešir. To će izazvati uzbunu. Pritvorit će Bellamya zbog nekakve optužbe, vjerojatno zbog droge, i zadržati ga u zatvoru dok ne prikupi toliko dokaza da će moći podići glavnu optužbu.

Eulalie Gallicot će pridonijeti optužbi. Izjavit će da je Bellamy došao k njoj u ponoć ili nekoliko minuta poslije ponoći. Treba navesti Bellamya da kaže nešto drugo, pa će tad nastati dojam da nastoji sebi stvoriti alibi.

Callaghan zaključio da neće biti baš teško navesti Bellamya da kaže »nešto drugo«.

No zanimalo ga je pitanje u koje je doba, zapravo, Bellamy došao k Eulalie? Razgovarajući s njom, stekao je dojam da je ona vrlo dobro »uvježbala« što će mu reći.

Izvadi bilježnicu i zapiše u nju nekoliko bilješki. Tad pogleda na sat. Prošla je ponoć. Osjećao se užasno umornim. Metne na glavu šešir.

- Cuvaj nam tvrđavu, Frede - reče izlazeći. - Ostani ovdje do dva sata, a onda zatvori ured. Doviđenja!

*

78

Sišavši po stepenicama u »Zeleni signal«, Callaghan ugleda Bellamya za stolom u suprotnom kutu. Prostorija je bila duga, u obliku slova L. Nasuprot Bellamyu sjedio je čovjek koji mu je donekle sličio i doimao se stariji godinudvije. To je Percival, pomisli Callaghan. Nije se prevario.

Bellamy je bio loše volje, znojio se, ruke su mu drhtale, a lice mu je

bilo modričasto od neprestanog pijančevanja i morfijskih injekcija. Pio je konjak.

- Ne gubimo vrijeme - prozbori on nestrpljivo čim je Callaghan sjeo. - Ne želim tratiti vrijeme. Zanima me što se zbiva. Štoviše, hoću da mi dokažete svoje riječi. Ne znam zašto bih vam vjerovao. Zanima me na čemu sam. Ja ću... Bio bi govorio još sate i sate da ga Callaghan nije čvrsto ščepao za ruku i ušutkao.

- Kažite mu da, nestane odavde! - reče Callaghan i pokaže glavom na Percivala. - Moram vam nešto reći, no kazat ću to samo vama, nikomu drugomu, razumijete li? A ne budete li pristojni i ne pripazite li što govorite, u svako doba mogu otići odavde i pustiti vas da se kuhate u kaši. Je li vam jasno?

Bellamy se htjede pobuniti, ali tad se predomisli i obrati Percivalu. Gledajući za Percivalom dok je posrtao uza stepenice, Callaghan zaključi da neće živjeti dulje od poia godine. Ljudski želudac i srce mogu podnositi velike količine alkohola samo do određene granice.

- Jeste li donijeli novac? - zapita Bellamya i zapali cigaretu. Cijelu svotu?

- Cekajte malo... - zausti Bellamy.

- Kako god hoćete - prekine ga Callaghan. - Ili platite i šutite, ili ćete razgovarati sami sa sobom. Nisam došao ovamo zato da bih vas slušao.

79

Bellamy rupčićem obriše čelo, zatim zavuče ruku u džep na prsima smokinga i izvadi snop novčanica. Gotovo očajno ih pruži Callaghanu, koji ih prebroji i spremi u džep. Bilo je tu dvadeset novčanica po deset funta... dvjesta funta.

- Dobro - reče Callaghan, oklijevajući kako bi Bellamy postao što nestrpljiviji. - Dakle, slušajte me dobro. Neću vam ništa uljepšavati. U gadnom ste škripcu. Zaista gadnom. Ne pokušavam vas preplašiti, već vam govorim istinu. Morate je doznati prije ili poslije. - Nagne se preko stola i tiho nastavi: Osumnjičeni ste za ubojstvo Augusta Meraultona. Slučajno sam doznao kako je policija gotovo čvrsto uvjerena u to da ste ga vi ubili. Kakve dokaze imaju u rukama, to ne znam, ali znam da ih je netko obavijestio da ste oko jedanaest sati bili na Lincolnovu trgu.

Bellamy naglo probljedi.

- O, zaboga! - prostenje. - To je ona prokleta Cynthis! Ta mala... Dakle, pro~ovorila je? Dobro, što je ona radila ondje? To me zanima. Sto je...? - Glas mu se iznenada povisi.

- Stišajte se! - naredi mu Callaghan. - Zar je to važno? Onda me se ne tiče. Glavna mi je briga kako da vas iščupam iz ovoga. Slušajte me dobro i nemojte cviljeti i jadikovati, jer mi se smuči kad vas gledam. S Lincolnova trga otišli ste k Eulalie Gallicot, je li? Dobro. U koliko ste sati došli k njoj? Bellamy razmisli.

- Ne znam baš pouzdano - reče naposljetku. - No došao sam ubrzo poslije jedanaest. Možda u jedanaest i petnaest. Callaghan se osmjehne u sebi. Sala je upalila. Bellamy će kazati baš ono što on želi. Kazat će da je došao k Eulalie u jedanaest i petnaest, a Eulalie će pobiti njegove riječi svojom izjavom da je došao tek u ponoć ili još malo kasnije. A što je najveća ironija u svemu tomu, Bellamy vjerojatno govori istinu.

so

- Dobro - reče Callaghan. - To je povoljna okolnost. Cini se da je stari ustrijeljen oko jedanaest i petnaest ili jedanaest i dvadeset. (To je izmislio. Nije imao pojma u koje je doba starac ubijen. Policijski liječnik nije još predočio svoj izvještaj.) Dakle, govorite istinu. Ako se išta, dogodi, možete im kazati u koje ste vrijeme došli k Eulalie, i ona će to potvrditi. Valjda će im reći da ste došli u jedanaest i petnaest?

- U to sam čvrsto uvjeren - odgovori Bellamy i ponosno se osmjehne.
- Eulalie će im baš to kazati.

Znači, već si se dogovorio s njom preko telefona, pomisli Callaghan. A ona ti je obećala da će, dabome, spomenuti pravo vrijeme, no poslije joj je netko savjetovao da doda jedan sat. Vrlo zanimljivo.

- Dakle, sudeći prema svemu, izvući ćete se iz neprilika reče. - Imate čvrst alibi koji se ne može srušiti.

- Tko mi to hoće podvaliti? Tko? Ona prokleta Cynthis, je li? Ona pohlepna...

- Smirite se - tiho mu reče Callaghan. - Smirite se. Riječ je, dakako, o Cynthis. Znae kao i ja da je baš ona ustrijelila starca, a vrlo dobro znate i razlog. Ipak, valjda ne očekujete od nje da to prizna? Sasvim je razumljivo što nastoji spasiti glavu. Sve će biti kako valja. Jedno je ono što ona priča o vama, a sasvim drugo su dokazi. U ovoj se

zemlji ubo~stvo mora pouzdano dokazati. - Osmjehne se Bellamyu. - Citate li ikad poeziju? Jeste li ikad pročitali ove stihove: »Gledaj je kako se u opasnom škripcu vrpolji i cereka. Opipaj vrat, draga, jer te čeka.« Pročitao sam to u jednoj staroj knjizi. Uvjeren sam da već opipava vrat, i ne sviđa joj se ni dodir vlastitih prstiju, premda su kudikamo mekši od konopca. Odgurne čašicu koju mu je napunio Bellamy. - Morate samo sačuvati živce - reče veselo. Držite se svoje izjave. Imate nepobitan alibi.

81

Bellamy iskapi konjak i uznemireno kimne. Cetvorica svirača na podiju živnu čim su opazili da ih je upravitelj Margualez mrko pogledao i podigao obrvu, te zasviraju tango u kojem se najviše isticalo jaukanje havajske gitare. Gosti su se počeli dizati i plesati. Na suprotnoj strani prostorije neki je muškarac pokušao zagrliti svoju prijateljicu i za svoj trud je dobio udarac torbicom po glavi. Malo dalje se neka žena gorko rasplakala jer ju je glazba podsjetila na prošlost, i njezina je predstava, koliko se moglo vidjeti, tljelovala na mladića kraj nje, vjerojatno Amerikanca, pa se moglo očekivati da će on, kad popije još koju čašicu, potpuno nasjesti njezinoj pričici o tome kako je »nekoć bila poštena djevojka«.

Bellamy natoči sebi još konjaka. Uto se izvana začuju muški glasovi i teški koraci. Pogledavši prema stepeništu, Callaghan opazi dvije velike cipele i plave hlače. Digne se.

- Brzo ću se vratiti - reče i pohita prema draperiji na drugoj strani prostorije i ondje šmugne kroz poluotvorena vrata, dok su iza njega policajci silazili u lokal. Zaustavivši se, oprezno je virio kroz draperiju. Vidio je Gringalla, dvojicu detektiva i policijskog vozača u uniformi. Zastali su nasred plesnog podija.

Margualez je raširio ruke i bunio se.

- Dobro, dobro - reče mu Gringall. - Ne uzbuđujte se. Možda ne točite ilegalno piće, možda ga donosite iz trgovine kao što propisuje zakon, pa se niste ogriješili o pravna pravila. Doduše, ne znam odakle vam dozvola da se ovdje svira i pleše. No neka se time pozabave drugi. Ja bih htio samo popričati s ovim čovjekom.

Priđe Bellamyu i zagleda se u njega.

Bellamy je upravo iskapio konjak, i čaša mu je zveckala o zube. Potom se nesigurno digao. Pogledavši inspektora, umalo se

rasplakao.

82

- Vi ste Bellamy Meraulton, je li? - tiho mu reče Gringall. - Ja sam policijski službenik. Hapsim vas zbog protuzakonitog posjedovanja droge. Ne uzbuđujte se. Samo mirno pođite sa mnom.

Callaghan se nasmiješi, tiho zatvori vrata, krene kroz hodnik, pipajući u mraku, i pronađe stepenište što je vodilo na ulicu. Skrenuvši za ugao, prođe mimo dvaju policijskih automobila. S druge strane ulice na zid se naslanjao Jengel. Callaghan mu odmah priđe.

- Onda, što sam ti rekao? - obrati mu se. - Upravo su uhapsili Bellamya zato što je uza se imao drogu. Zadržat će ga u zatvoru i odbijati kauciju dok ne prikupe dovoljno dokaza o ubojstvu. Eto, zasada toliko. Doviđenja, Jengele. ~ Produži ulicom dvadesetak metara, zatim prijeđe na drugu stranu i uđe u tamnu vežu. Na stepenicama je gorjelo svjetlo. Uspne se na prvi kat i otvori vrata.

Ugleda lijepo namješten ured. U suprotnom je kutu bio velik pisaći stol od hrastovine i za njim je, pušeći cigaretu i pregledavajući račune, sjedio Arnault Beldoces. Bio je krupan i naočit čovjek. Imao je široka ramena i crnu, kovrčavu, nauljenu kosu. Lice mu je bilo okruglo, a krupne smeđe oči gledale su svijet otvoreno i donekle sumnjičavo. Pažljivo je njegovao crne brkove i redovito se brijao. Na sebi je imao skupu odjeću.

- Zdravo, Slime - progovori on bezbrižno. - Što se dogodilo? U novi je te doba ne vidim baš često. Zeliš li nešto? Callaghan zatvori vrata, i prošavši kroz prostoriju, zaustavi se pred stolom.

- Slušaj me, Beldocese - reče. - Nas dvojica se dobro poznamo. Nisi mi baš drag, a vjerojatno se ni ja tebi osobito ne sviđam. Upravo ti je Scotland Yard upao u »Zeleni signal«. Ne znam je li posrijedi racija ili samo traže nekoga. Beldoces slegne ramenima.

83

- Prijatelju moj - odvrati - nije to ništa neobično. Ja filozofski gledam na život. Sve se završava dobro za onoga tko zna čekati i sačuvati živce.

- Možda imaš pravo. Dobro, sad ih sačuvaj i odgovori mi na nekoliko pitanja. Bar jednom u životu kaži istinu! Danas sam telefonirao Eulalie Gallicot. Znam da je ona tvoja žena, i šteta što to ne zna onaj glupi Bellamy. Telefonirao sam joj zato što sam znao da će ti se, ako

je povezana s tobom, odmah javiti i pitati te što treba da učini. Javila ti se, je li? Naslutio sam da si joj savjetovao neka meni i svima ostalima kaže da je Bellamy Meraulton došao k njoj tek u ponoć, premda je bio kod nje već u jedanaest i deset ili jedanaest i petnaest. Dobro, to mi ne smeta baš previše. Istini za volju, odgovara mi njezina izjava, i vjerujem da je već govori nekom policajcu kojeg je Gringall poslao k njoj. No, htio bih pouzdano utvrditi jesi li je ti naveo na tu izjavu ili nisi. Dakle?

Beldoces se nasmije.

- Slime - reče - dobro me poznaš. Znaš da ne odgovaram na takva pitanja. Neću kazati ništa. Ni jednu jedinu riječ! - Opet se nasmije i raširi ruke.

Callaghan se munjevito nagne prema njemu i desnom ga šakom pogodi u bradu. Gotovo u istom trenu udari ga, poput džudaša, otvorenom lijevom šakom po licu, ispod nosa, tako da je štrcnula krv po skupoj svilenoj košulji. Ispruživši se preko stola, Callaghan ga još zahvati lijevim laktom po debelom vratu i čeljusti.

Beldoces se sruši ustranu. Callaghan se odmah baci na njega, ali ga on, napevši snažne ramene mišiće, odbaci na sebe i ustane. Gnjevncr iskesivši zube, okrene se prema Callaghanu.

Ustuknuvši malo, Callaghan se podgine na prste, držeći se kao da će glavom nasrnuti na njega. Beldoces podigne lijevu ruku da zaustavi taj napad nasumce zamahne desnom. 84

Callaghan odskoči udesno, lijevom rukom zaustavi taj razjareni udarac, dvaput pogodi Beldocesa u bradu, ali nedovoljno snažno, jer u udarce nije dovoljno unio svoju težinu, pa tada, svjestan neuspjeha, hitro podigne lakat i njime pogodi protivnika u oko. Beldocesu se glava trzne natrag. Callaghan odmah spusti glavu i zabije mu je u debeli trbuh.

Beldoces zastane i sruši se.

Callaghan se spusti na njega, zajaše ga i klekne mu na nadlaktice, gnječeći mu pritom koljenima mišiće tako da se Beldoces oznojio od boli.

- Slušaj me, ušljivče prljavi! - tiho prozobri Callaghan.

-Savjetujem ti da progovoriš. Ne poslušaj li me, pozabavit ću se tvojim nosom. Onda jesi li ti nagovorio Eulalie da upropasti Bellamyev alibi? Odgovori! Jesi li ili nisi? Beldoces je šutio, premda

mu se lice grčilo od bolova. Iz stisnutih usta otme mu se jauk.

Tad mu Callaghan palcem pritisne nos i potpuno ga spoljošti. Beldoces napokon krikne. Migoljio se i uzalud pokušavao osloboditi nemilosrdnog palca.

- Reći ću ti - proštenje - reći ću ti. Ja sam je nagovorio da postupi tako. Ja sam je nagovorio!

Callaghan mu prestane gnječiti nos.

- Dobro - reče. - Sad mi kaži još nešto.

Naglo zašuti, nakrivi glavu i osluhne. a onda skoči na noge, okrene se prema vratima i, držeći se nehajno kao da se ništa nije dogodilo, posegne za cigaretama.

Uto se otvore vrata i u prostoriju uc~e Gringall. Beldoces se, krvareći digne i otetura do naslonjača.

- Dobra večer, Slime - reče Gringall. - Malo ste čavrljali s vlasnikom, je li?

Callaghan se naceri.

- Da - odgovori. - Malo smo popričali... - Krene prema vratima.

85

Gringall pogleda Beldocesa, zatim opet Callaghana koji je upravo spustio ruku na kvaku.

- Ako se ne varam, pričali ste mi da su policajci katkad nasilni - promrmlja. - Laku noć, Slime.

- Laku noć, Gringalle - odvratil Callaghan. Zatvorivši vrata za sobom, zastane osluškujući.

- Upravo sam svratio u »Zeleni signal« - govorio je Gringall.

-Uhapsio sam Bellamya Meraultona zbog nezakonitog posjedovanja droge, pa me zanima znate li gdje ju je nabavio...

Callaghan tiho krene po stepenicama.

86

Prodirući kroz navučene zavjese u hotelskoj sobi, sunce osvjetli Callaghanovo lice i probudi ga.

Sjeo je i protrljao oči. Potom naruči čaj i, dok ga je pijuckao, usredotoči se na Meraultonov slučaj.

Namjerava li nešto poduzeti, mora to učiniti brzo. Gringall će uskoro prozreti varku. Kad mu Bellamy bude upomo tvrdio da ne zna za sivi idn-šešir niti kako mu je dospio u stan, naslutit će odakle potječe šešir. Bit će mu potrebna možda dva dana da bi mu ušao u trag, a

tad će, doznajući da je Callaghan, ubrzo pošto je kupio šešir, posjetio Bellamya, povezati jedno s drugim i sve će mu biti jasno.

Shvatit će da je Callaghan podmetnuo šešir Bellamyu. Shvatit će da je on, Gringall, zapravo ispunio Callaghanovu želju kad je uhapsio Bellamya zbog «nedopuštenog posjedovanja droge» i strpao ga u zatvor. Shvatit će da je Callaghan namjerno policiji odvratio pažnju od bitnoga, pa će odmah zaključiti da je Callaghan ne samo stvorio lažni alibi Cynthis Meraulton nego je i spreman na sve kako bi je spasio.

Ona će tad postati još sumnjivija.

Gringall će nastojati da je pošto-poto pronađe. Novine će preplaviti njezinim slikama, od svih vratara, taksista, osoblja u podzemnoj željeznici i svih drugih mogućih izvora podataka zatražit će da je traže.

Cynthis Meraulton će pročitati novine, shvatit će da ju je Callaghan nasamario, zamržit će ga još više i otići će, vjerojatno, u Scotland Yard, kako bi pokazala da ne bježi ni od koga. Vrlo zanimljiva situacija, pomisli Callaghan ziječajući.

87

Ima na raspolaganju dva dana... možda i tri... dva svakako. Mora računati s još jednim činiteljem, a taj činitelj je Bellamy.

U početku će se Bellamy, nesumnjivo, prestrašiti. Kad shvati kako je posjedovanje droge samo izgovor da bi ga mogli zadržati kao osumnjičenog zbog ubojstva, razbjesnjet će se. Vjerojatno će progovoriti. Ispričat će Gringallu da je vidio Cynthis na Lincolnovu trgu. Doduše, tako će priznati da je i on bio na tragu, ali pouzdat će se u svoj alibi da je bio kod Eulalie. Kad ga Eulalie ostavi na cjedilu, Gringall će se pitati tko je od njih dvoje... Cynthis ili Bellamy... ubio Augusta Meraultona.

Možda naposljetku čak povjeruje da su ga ubili njih dvoje zajedno!

Dižući se iz kreveta i provlačeći prste kroz gustu crnu kosu, Callaghan je razmišljao o tome kako je težak policijski život... pogotovu kad valja pouzdano dokazati ubojstvo.

Ode u kupaonicu, okupa se i obrije, a onda se vrati i potraži u džepu novac koji je dosad prikupio.

Od prvobitnih petsto funta koje mu je isplatila Cynthis Meraulton kad ga je prvi put posjetila, ostalo mu je dvjesto i osamdeset funta. Osim

toga, trista funta je dobio od Williea Meraultona i sinoć dvjesta od Bellamya. Ukupno je imao sedamsto i osamdeset funta. Zaključio da mu ta svota nije dovoljna za naum i da mora još odnekud izvući novac. To neće biti baš lako.

Pažljivo pregleda novčanice i zapiše u bilježnicu njihove brojeve.

Odijevajući se, pomisli na Cynthisinu služavku. Pitao se kakva je ona. Vjerojatno ju je policija već posjetila i pitala gdje je Cynthis. Nisu doznali ništa važno. Služavka im i ne može dati nikakav bitan podatak, jer ne zna ništa. Pa ipak, Callaghan odluči da je posjeti.

Ali ne smije gubiti vrijeme jer će ga Gringall potražiti čim prozre njegovu igru i shvati da je namjerno osumnjičio 88

Bellamya. Gringall bi mu mogao prišiti dvije-tri optužbe. Naprimjer, ometanje istrage.

Zamišljajući sebe kako češlja kućinu, skrušeno se osmijehne i krene na doručak.

Dok je čekao jelo, odseće u predvorje i uđe u telefonsku govornicu. Pozove Revenholta i zapita ga je li štogod doznao. Revenholt se nasmije u slušalicu.

- Doznao sam štošta, Callaghane - reče. - Pošteno sam zaradio onih osamdeset funta.

- Vidjet ćemo - odgovori Callaghan i reče mu da odmah dođe u hotel »Axford«.

Revenholt pogleda Callaghana s druge strane stola. Doimao se svjež i vrlo uredan. Oči su mu bile bistre i živahne. Izvadi papir iz džepa.

- Bilo je vrlo lako - progovori - i prilično zanimljivo. - Zapali cigaretu koju mu je ponudio Callaghan. - Prije tri i pol godine Paul Meraulton je kupio čak četiri propale kompanije. Drugim riječima, kupio je imena tih kompanija. Znaš li kako se to radi? Kad neka registrirana kompanija ne posluje dobro, propadne. Dolazi do likvidacije. Tko god želi platiti stečajne troškove, koji su vrlo mali, može dobiti kompaniju i oživjeti je. Paul je za sto i dvadeset funta kupio četiri stare kompanije. - Revenholt pročita njihova imena. - Prve je dvije kupio početkom tisuću devetsto trideset četerte, a ostale dvije potkraj te godine. Vjerojatno te zanima kako se zovu upravitelji i dioničari u tim kompanijama, pa sam se malo raspitao. Evo što sam otkrio: svagdje je glavni direktor Paul Meraulton, a jedini ostali dioničari, koji su

ujedno i upravitelji, jesu Bellamy, Percival i Jeremy Meraulton. Sve četiri kompanije registrirane su u Ulici Greeneagle broj dvadeset dva, a ured im je na trećem katu. Paul Meraulton ide tamo jedanput u dva tjedna i ostaje jedan sat... vjerojatno želi provjeriti ima li kakve pošte.

89

- Vrlo dobro si obavio posao - pohvali ga Callaghan. - Učini mi još samo jednu sitnicu, pa onda otiđi k Darkieu i uzmi svojih osamdeset funta. Evo o čemu jer iječ: Jeremy Meraulton ima djevojku... navodno je iz Latinske Amerike. Zanima me gdje je ona. Možda živi kod Jeremya nedaleko od Oxforda, u kući nazvanoj »Obračun«, ali možda i nije ondje cijelo vrijeme. Tko zna, možda dolazi u grad da bi ponešto kupila i ostaje ovdje katkad dan-dva. Ispitaj to. Htio bih se sastati s tom djevojkom kad bude sama. Htio bih u miru popričati s njom. Možeš li mi prikupiti te podatke? Revenholt kimne.

- Neće biti teško - odgovori. - Obratit ću se nekome tko ima znanca zaposlenog u »Obračunu«, pa ću tako doznati ono što me zanima. A mogu se poslužiti i drukčijim metodama.

- Dobro. Uspiješ li doznati ono što me zanima, telefoniraj u moj red u četiri sata poslije podne. Budem li ondje, razgovarat ću s tobom. No ne zateknem li se u to vrijeme u uredu, a ti budeš znao adresu gdje bih se mogao sastati s tom Mayolom Ferrival... naime, tako se ona zove... kaži Fredu Mazinu koji dežura u uredu da zapiše~odatke i prenese mi ih kad ga budem zvao. Jesi li razumio? Cim javiš adresu, možeš uzeti onih osamdeset funta od Darkiea.

- Izvrsno - reče Revenholt. - Nastojat ću što prije zaraditi te pare.

Pokazujući svoj blistavi smiješak, kojim je trenutno uspio prevariti podosta nezadovoljnih žena, uzme šešir i ode. Gledajući za njim, Callagan se pitao zašto se ljudi uvijek doimaju drukčijima nego što su u duši.

*

Sjedeći do dvanaest sati u predvorju hotela »Axford«, Callaghan je razmišljao, pušio cigarete i pio kavu. A onda 90

spremi svoje stvari, plati račun, odveze se taksijem na stanicu Victoria i ostavi kovčeg u garderobi.

Tad odšeće Victorijinom ulicom i približi se zgradi u kojoj je Cynthis imala stan. Zaustavi se u gomili na autobusnoj stanici i pažljivo se zagleda prema zgradi, provjeravajući ima li u blizini ikoga tko nalikuje

na detektiva. Uvjerivši se da je zrak čist, uspne se na prvi kat i pozvoni.

Djevojka koja mu je otvorila vrata svidjela mu se na prvi pogled. Mogle su joj biti dvadeset dvije godine, imala je crvenu kosu i svijetlu put. Oči su joj bile iskrene, a usta sklona osmjehivanju. Doimala se malo zabrinutom.

- Dobar dan - pozdravi je Callaghan. - Jeste li vi služavka gospođice Meraulton?

Ona kimne.

- Ali nje nema kod kuće - napomene - i ne znam... - Jasno mi je da ne znate. Ja se zovem Callaghan. Radim za odvjetničku kancelariju koja zastupa gospođicu Meraulton, pa bih htio razgovarati s vama.

- Izvolite ući - reče ona i makne se ustranu.

- Kako se zovete? - zapita je on kad je ušao u sobu. Lice mu je bilo dobroćudno, iskreno, prijateljsko.

- Jenny Appleby.

- Slušajte, Jenny, zacijelo čitate novine, je li? Onda znate što se dogodilo i znate da je gospođica Meraulton nekamo otišla, ali ne znate kamo.

Callaghan zapali cigaretu i osmjehne joj se. Napola otvorenih usta čekala je što će joj ispričati. Naslutio je da je itekako uzbuđuju dobri filmovi, da ima smisla za dramatiku.

- Htio bih zaštititi gospođicu Meraulton, Jenny progovori on spustivši glas. - Znam tko su joj prijatelji, a tko neprijatelji. Znam da vi pripadate među prijatelje.

- Učinila bih sve na svijetu za gospođicu Cynthis

91

reče Jenny. - Nikad nisam imala tako dobru prijateljicu kao što mi je ona. Uvijek je...

- Znam - slagao je Callaghan bez ikakve muke. Poznato mi je sve to. Ispričala mi je sve o vama. - Sjedne i rukom pokaže da i ona postupi tako. Jenny se spusti na rub stolice tako da je umalo skliznula s nje.

- Vjerojatno su vas već posjetili neki ljudi. Nije li tako, Jenny? Recimo, Gringall iz Scotland Yarda. Rekao mi je da će navratiti k vama i malo popričati. Jenny kimne.

- Sinoć je bio ovdje - reče. - Pitao me znam li gdje je gospođica Cynthis, kad je otišla i kamo je otišla. Odgovorila sam da ne znam.

Uostalom, ako bi gospođica Cynthis htjela da govorim ljudima kamo je otišla, svakako bi mi to rekla.

- Pametno ste postupili. Sto vas je još pitao?

- Ma, sve nekakva čudna pitanja. Zanimalo ga je znam li ima li gospođica Cynthis pištolj. Kazala sam mu da ga ima, ima ga već godinama... njezin se otac služio njime u ratu. No napomenula sam mu da je riječ o malom pištolju. Callaghan kimne. To nije baš dobro, pomisli. August Meraulton je ubijen »malim pištoljem... kalibra 5,6 milimetara.

- Shvatila sam na što cilja - nastavi Jenny - pa sam mu rekla još nešto. Rekla sam mu da gospođica Cynthis nema metke za taj pištolj i da je on samo ratni trofej. - Načas ušuti. - Tad nisam znala da ona ima municiju. Da u kući ima metaka doznala sam tek jutros kad je došao gospodin Willie i odnio ih.

- O - izusti Callaghan, smiješeći se. - To je baš lijepo od njega, je li? - Ponovo zapali cigaretu. - Pričajte mi o njegovu dolasku. Mislite li da ga je itko vidio kako ulazi u kuću? Ona zatrese glavom.

92

- Ušao je kroz vrata za dobavljače - odgovori. - Pitao me je li me tkogod posjetio. Spomenula sam mu Gringalla, pa se užasno zabrinuo. Kad sam mu ispričala da sam Gringallu govorila o pištolju i da sam mu rekla kako nema municije, promrmljao je »hvala Bogu«. Odmah me zapitao smije li načas otići u sobu gospođice Meraulton. Odgovorila sam mu potvrdno, razumije se, pa je ušao i otvorio donju ladicu u kojoj je bio pištolj... počeo je vaditi sve iz nje... gospođica Cynthis je držala u njoj svakakve stare tričarije i kutije... i ubrzo je pronašao kutijicu s mecima. Spremio ju je u džep nastavi Jenny tiše - i kazao mi neka zaboravim da ju je odnio. Napomenuo mi je da o tome ne govorim nikomu osim vama. Ako dođete i zapitate me što se zbilo, moram vam spomenuti Gringallov dolazak i kutiju metaka koju je odnio gospodin Willie.

- Vi ste vrlo pametna djevojka, Jenny. Sad bih vas ja htio nešto zamoliti. Znate, želim biti sasvim siguran. Smijem li i ja zaviriti u onu ladicu?

- Dabome. Zašto ne biste zavirili? Ona ga odvede u spavaću sobu.

Istresao je sve iz ladice. Unutra je bilo svakakvih kutijica, raznih tkanina i brokata, starih rukavica, tisuću stvarčica koje žene čuvaju

bez ikakva pravog razloga. Temeljito je pregledao sve i naposljetku se nasmiješio. Kad je raširio komad tkanine, nešto je ispalo iz nje. To je bio metak kalibra 5,6 milimetara.

- Vrlo često se događa nešto takvo - prozbori. - Meci vrlo lako ispadaju iz kartonskih kutija kad se one okrenu, jer su prilično teški. Pomozite mi, Jenny. Pretražit ću sve ladice. Pregledali su cijelu komodu, toaletni stolić, sve, ali više nisu našli nijedan metak.

- Kažite mi nešto, Jenny - reče on. - Jesu li, koliko se sjećate, u ovu sobu ikad ušli Paul, Percival, Jeremy ili Bellamy... i bili unutra sami?

93

Djevojka se zamisli.

- Da, sjećam se - odgovori. - Dogodilo se to prije tri mjeseca. Gospodin Jeremy je posjetio gospođicu Cynthis, ali nje nije bilo kod kuće. Rekao je da će je pričekati. Ja sam imala posla u kuhinji, pa je zavirio unutra i upitao smije li razgledati stan, jer je zadivljen njime. Rekla sam mu, dabome, da ga razgleda. Ušao je u ovu sobu i neko se vrijeme zadržao u njoj.

- Vrlo zanimljivo - promrmlja Callaghan i osmjehne se. Dakle, Jenny, postupili ste vrlo prijateljski. Gospođica Cynthis će vam jednog dana zahvaliti za sve ovo. Sad zaboravite da sam bio ovdje, a zaboravite i Willieov dolazak. Uzme šešir. - Ne brinite. Sve će se završiti na najbolji mogući način. Evo, i ja ću biti pametan pa ću izaći kroz sporedna vrata. Dovidjenja, Jenny!

Izašavši, na ulicu, brzo se osvrne oko sebe, no nije vidio nikoga. Tad malo naheri šešir, što je bilo pouzdan znak zadovoljstva, i zaputi se prema stanici Victoria.

Ondje uđe u telefonsku govornicu i pozove Willieov ured. Predstavi se i pričeka. Nakon nekog vremena javi mu se Willie. Glas mu je zvučao umorno.

- Gospodine Meraultone - tiho progovori Callaghan - htio sam vam samo kazati da ste dobro obavili posao u onom stanu... mislim, dobro je što ste uzeli kutijicu. I meni je nešto takvo palo na pamet, pa sam otišao tamo. Možda će vam nešto značiti, a možda i neće, rekнем li vam da mi je ondje djevojka ispričala kako je prije dva-tri mjeseca u onoj sobi bio Jeremy... sam. Shvaćate li?

- Shvaćam, Callaghane - odgovori Willie. - Hvala vam što ste mi se javili. Kako su svi?

- Svi su dobro - odgovori Callaghan. - Sinoć sam bio s osobom koja vas zanima, i potpuno shvaća kako joj je 94

najpametnije da ne pokušava stupiti u dodir s vama... ni s ikim drugim iz obitelji. Da bi se izbjegao i pogrešan korak, bio sam tako slobodan i rekao joj da ste na nekoliko dana otkrivali u Edinburgh. Rekao sam da ću razgovarati s vama i pribaviti joj vaš telefonski broj, no neću ni to učiniti. Jednom rukom izvadi cigaretu iz kutije. - Iskreno govoreći, u meni se probudila nada u pogledu ovog slučaja. Ponadao sam se da ću za idućih četrdeset osam sati naići na nešto što će sve razbistriti. Javljat ću vam se povremeno, a ako vam se slučajno ne javim, ne brinite. Možda ću morati otkrivali iz grada na jedan dan. - Zapali cigaretu. - Muči me samo nešto

- nastavi. - Istini za volju, još sam zabrinut za Cynthis. Za jedan dan bi se mogle prikupiti prilično jake indicije protiv nje, a u današnje doba nisu nevažni ni dokazi na temelju indicija. - Duboko udahne dim. - Zašto me nije posjetila čim ste joj to savjetovali? Prije osam dana, davno prije zločina? Zašto to nije učinila? Zar nije imala novca?

- Ne, to nije bio razlog - odgovori Willie. - Ne znam zašto nije postupila onako kako sam joj savjetovao. Posrijedi nije mogao biti novac, jer je vrlo dobro znala da ćete vi zatražiti novac prije nego što prihvatite posao i znala je, ujedno, da će novac dobiti od mene. Bio je pripremljen za nju kad god joj zatreba.

- Ludica - promrmlja Callaghan.

- Pravilno kažete. Baš je luckasta. Nagovarao sam je iz dana u dan da ode k vama, rekao sam joj da ću je osobno odvesti čim izabere vrijeme, no uvijek bi se pojavilo nešto što bi je spriječilo... znate kakve su žene. Osim toga, čini mi se da se nije baš radovala razgovoru s vama.

- Znam da nije - nasmije se Callaghan. - Mislim, da joj nisam nimalo simpatičan. Ipak, dobro je što ste je napokon nagovorili da dođe. Bolje ikad nego nikad. Uspjeli smo učiniti bar nešto.

95

- Dobro, možda je tako - reče Willie - ali da je došla onda kad sam to prvi put zatražio od nje, ovo se ne bi ni dogodilo. Došla je tek onda kad sam postao vrlo uporan.

- Nije važno. Kao što rekoh, bolje ikad nego nikad. Vrlo mi vas je

žao, gospodine Meraultone. No nemojte klonuti duhom. Već ćemo nekako isplivati iz ovoga, i jednog će dana sve ovo biti samo ružna uspomena. Doviđenja.

Završivši razgovor, Callaghan ode u restoran i naruči dvostruku porciju janječih odrezaka u umaku od metvice. Jedno s drugim, nije loše, mislio je.

U dva i trideset izašao je iz restorana i ponovo otišao u telefonsku govornicu. Pozvao je Scotland Yard, predstavio se i zatražio inspektora Gringalla.

- Dobar dan, Slime - veselo ga pozdravi Gringall. Sinoć ste lijepo obradili Beldocesa. Nisam znao da možete udariti onako jako!

- Ah, nije to ništa. Nastojao sam pribaviti neke podatke u vezi s jednim slučajem kojim se bavim, slučajem u kojem je posrijedi ucjena, no onaj se debeli tikvan počeo drsko ponašati pa sam ga odalamio.

Gringall samo zagunđa. Cinilo se da je sumnjičav.

- Telefonirao sam vam zato što ću možda otputovati na jedan dan - nastavi Callaghan. - Ne bih htio da pomislite kako bježim ili vam nešto tajim.

Gringall se nasmije.

- Nipošto ne bih mogao pomisliti nešto takvo o vama, Slime reče - Ni govora! - Glas mu je bio sarkastičan. Usput govoreći

-nastavi - Bellamy Meraulton svašta priča o vama.

- Da? Naprimjer?

96

- Naprimjer, kaže da ste mu uzeli dvjesto funti. Naziva to pravom pravcatom ucjenom. Osim toga, veli da ste mu kazali kako vjerujete da je Cynthis Meraulton ubila staroga. Govori i štošta drugo.

- Bellamy je užasan lažljivac - prozbori Callaghan i nasmije se. - Uostalom, svi su narkomani takvi, je li, Gringalle?

- Možda - odgovori Gringall. Tad mu se glas promijeni. Nastojim utvrditi odakle potječe šešir koji smo pronašli kod Bellamya. Znali ste da ću ga potražiti, nije li tako? Dakle, nekako ne vjerujem da je August Meraulton ikad kupio ili nosio taj šešir što smo ga pronašli u Bellamyevu stanu. Otkrit ću gdje je kupljen. Znat ću to sutra ili prekosutra. Nažalost, riječ je o prilično uobičajenoj vrsti šešira, a na unutrašnjoj traci nema proizvođačeva imena. - Zastane za trenutak

i nakašlje se. - Ako slučajno otkrijemo da je netko drugi kupio taj šešir i podmetnuo ga Bellamyu, svakako ću htjeti popričati s vama, Slime. - Glas mu postane odrješitiji. Dakle, najduže za dva dana bit ćete opet u gradu?

- Svakako - potvrdi Callaghan. - Doduše, nije mi jasno kakve veze sa mnom imaju šešir i njegovo porijeklo. No bez obzira na sve, ja ću vas posjetiti za dva dana. Mislim da ću tad htjeti razgovarati s vama.

- Dobro. Pitanje je samo hoću li ja htjeti razgovarati s vama.

- Jamčim vam da hoćete, Gringalle. - Callaghan se nasmije u slušalicu. - Itekako ćete napeti uši, vidjet ćete! Objesivši slušalicu, sjedne u taksu i odveze se u ured.

Unutra je Fred Mazin drijemao za stolom. Callaghan ude u svoju sobu, skine šešir i podigne noge na stol, nadajući se da će se uskoro javiti Revenholt. Pitao se što će učiniti ako se Revenholt ne javi.

97

Razmišljajući o tom neko vrijeme, spusti noge na pod, otključa ladicu u stolu i iz nje izvadi pištolj »luger«. Bio je napunjen. Pregleda ga i spremi u džep, zatim se predomisli i vrati ga u ladicu.

Upravo je ponovo podigao noge na stol kad je zazvonio telefon.

98

Zvao je Revenholt.

- Imaš sreće, Callaghane - reče - a i ja. Ako se baš želiš sastati s Mayolom Fernval, možeš večeras.

- Kad i gdje?

- Objasnit ću ti - nastavi Revenholt. - Kad sam jutros otišao od tebe, razmislio sam i sjetio se jednog čovjeka... on radi kod nekih mojih prijatelja... koji je jednom nekog rodaka, strasno zaljubljenog u kockanje, uputio u tu kuću zvanu »Obračun«. Ona je oko deset kilometara udaljena od High Wycombea. Posjetio sam svog znanca, slugu kod mojih prijatelja, a on se tad obratio svom prijatelju, koji radi kao nekakav neslužbeni natkonobar u »Obračunu«, i doznao neke pojedinosti o lijepoj Mayoli, dakako, u strogom povjerenju. Sudeći prema svemu, ona je premazana svim mastima. Igra ulogu domaćice u »Obračunu« i povremeno dovodi goste debelih novčanika. Pokatkad se, za promjenu, služi i lukavom ucjenom. Pronađe kakvog starkelju koji se zaželio zabave, pa ga nasamari. Očito zna zainteresirati starce. Za tu vezu uvijek zna još netko tko

će, kad se starac već zasiti, natuknuti kako bi bilo pametno da da nekoliko stotki, jer bi inače njegova žena mogla doznati škakljive priče o onome u što se upustio. Starkelje uvijek plaćaju. Od njih se ne traži nikakva velika svota, pa su voljni platiti. To je Mayolina sporedna zarada. Sve to nesumljivo radi u dosluhu s Jeremyem. Cini se da poprilično voli Jeremyja, koliko takve žene uopće mogu voljeti. Zna zanimljivo pjevati golicave pjesmice. Gdjekad pjeva u »Obračunu« kako bi popravila raspoloženje gostima, a povremeno nastupa i u jednom londonskom noćnom lokalu. Nastupa i večeras. Poslije ću ti govoriti o tome. A sada, da prijedem na Jeremyja. On je nezgodan čovjek. Izbavili su ga

99

iz vojske, jer su mnogi zapazili da čudno miješa karte dok se igra poker. Potom se zaposlio u Buenos Airesu, postao je tajnik u nekom prilično sumnjivom sportskom klubu koji je usput krijumčario drogu. Dvaput je umalo završio u zatvoru, ali se oba puta izvukao iz škrupca zato što je vrlo snalažljiv. Sudeći prema svemu, ne voli baš osobito nijednog brata, ali donekle poštuje Williea. On je sasvim načistu sam sa sobom. Zna da ne valja i prilično je zadovoljan tom spoznajom, a smatra da su Paul, Bellamy i Percival isto tako zli, ali to ne znaju. Stoga ih prezire. Misli da je Willie jedini muški član obitelji koji je toliko pametan da je pošten, i poprilično mu zavidi na toj vrlini. No ne zaboravi da je on, kao što rekoh, vrlo nezgodan. Kad pred sobom ima neki cilj, ništa ga ne može zaustaviti.

- Dobro - progundā Callaghan. - Gdje ću se sastati s Mayolom?

- Ona je večeras u gradu - odgovori Revenholt. Nastupa u lokalu »Ništica«, nedaleko od Ulice Cork. Pjeva oko ponoći. Kad se završi njezina točka, autom se vraća u »Obračun«. Katkad vodi sa sobom jednog ili dvojicu nadobudnih kockara, a ponekad nitko nije s njom. - Nakašlje se. - Onda, smijem li sad uzeti onih osamdeset funta?

- Smiješ - odgovori Callaghan. - Telefonirat ću Darkieu i reći mu da ti ih hitno pošalje na tvoju adresu. Dobit ćeš ih još večeras.

- Mnogo ti hvala - reče Revenholt. - Pare će mi dobro doći. Imaš li još kakav posao za mene?

- Nemam, Revenholte - odgovori Callaghan, promislivši nekoliko trenutaka.

- Dobro. Onda mi ostaje samo da uberem svojih osamdeset funta i

pokušam sreću u Monte Carlu. Možda ću zaraditi tisuću!

- Možda. Ili ćeš ostati bez prebijene pare!

100

Spustivši slušalicu, Callaghan je još neko vrijeme sjedio i buljio u telefon, a onda se digno i ode u čekaonicu.

- Frede - prozbori - otiđi u trgovinu iza ugla i nešto kupi... cigarete... bilo što. Pritom uzmi dva lista onog grubog papira u koji zamataju robu.

Fred kimne, a Callaghan se vrati u svoju sobu i preko telefona obavijesti Darkiea da Revenholtu pošalje novac. Za pet minuta vrati se Fred Mazin i donese grubi bijeli papir u koji se, uglavnom, umatalo jelo.

Callaghan preklopi jedan papir i, razrezavši ga, dobije četiri komada, velika poput uobičajenog arka pisaćeg papira. Tad preko njega stavi indigo i dva arka običnog papira za pisanje. Sve uvuče u pisaći stroj i počne pisati:

uNegdje u Londonu Dragi gospodine Callaghane,

Cuo sam da radite za Bellamya Meraultona. Ako je to istina, vnda će Vas zanimati čovjek za kojim traga Scotlartd Yard. Mislím na čovjeka koji je viden blizu mrtvačnice one večeri kad se dogodilo ubojstvo. Ako to još ne znate, mogu Vam reći da je taj čovjek uzeo oporuku iz sata starog Meraultona. Poznato Vam je kao i meni da svi Meraultoni shvaćaju kako bi ih ta oporuka potpuno lišila nasljedsWa, ali ako ta oporuka nestane, oni će dobiti novac prema onoj pmoj. .la sam uzeo onu oporirku, a ako mi date pesto funa u gotovu, predat ću Vam je, pa neka je oni spale ili učine što god ih je volja. Pronac~e li se oporuka, neće dobiti ni paru. Pribavite li pet stotki, do mene možete doprijeti tako da ovo pismo pokažete Bukvanu Willieu u Peppersovu lokalr~, pa će Vam on kazati gdje me možete naći. Od Vas ne tražim da šutite o ovom, jer dovoljno znam o Vama.

Dovic~enja, Seik Summy.

101

P. S. Ako ne dobijem tih pet stotina =a tri dana, poslat ćcr oporuku odvjetniku Gazelingu, pa stoga savjetujem momcima da gotovinu prikupe što prije.«

Preklopivši papir, Callaghan potraži u košu za otpatke omotnicu sa svojom adresom, u kojoj mu je jutros stigao neki račun. Omotnica je,

kao što je uobičajeno, bila jeftina i nezalijepljena. Umetne u nju napisano pismo, zalijepi je i potom je otvori tako što joj je razrezao gornju stranu. Zadovoljno je promatrao pismo.

Bilo je jedanaest i pol sati. Sjedeći za stolicom nedaleko od plesnog poda u noćnom klubu »Ništica«, Callaghan zapali cigaretu. Pred njim su bili ostaci izvrsne večere.

Promatrao je goste koji su se, plešući uz tihu glazbu, doimali vrlo umorni i malodušni, kao da se pitaju zašto su uopće došli ovamo i kao da se neprestano nadaju da će se dogoditi nešto što će im omogućiti da bar načas pobjegnu od dosade u kojoj su se rodili i proživjeli cijeli život.

Pušeći cigaretu za cigaretom i pijuckajući viski sa sodom, Callaghan je bio odsutan duhom. Razmišljao je o raznim stranama Meraultonova slučaja, o svom položaju u njemu, o Gringallu i mislima koje će mu se polako i nezaustavljivo roditi u glavi, o Cynthis Meraulton i nevoljama koje bi mogla prirediti za idućih dvanaest sati, o Mayoli Ferrival i Jeremyu Meraultonu.

Percivala nije smatrao važnim. Percival je samo Bellamyjeva sjenka, pleše onako kako Bellamy svira, vrze se oko njega zato što ga on povremeno časti pićem, nema petlje ni volje da bude opasan ikomu osim samom sebi.

Upravo kad je popužio petu cigaretu, vođa seksteta koji je svirao cijelu večer najavi iduću točku.

102

- Dame i gospodo - reče on - pravo mi je zadovoljstvo što vam mogu predstaviti zvijezdu iz Pariza, Buenos Airesa i New Yorka. Damu koja svojim pjevanjem oduševljava ljude gdje god se pojavi. Dakle, cijenjeni gosti... Mayola Fernval... »Argentinski slavuj«!

Ugasila su se svjetla i plavi se reflektor uperio u Mayolu dok je išla prema sredini podija.

Callaghan ju je ocjenjivački promatrao. Bila je visoka, ali ne i premršava. Imala je privlačne obline, i svaka joj je kretnja zračila seksom. Znala je hodati izazovno. Tijelo joj se skladno njihalo u ritmu glazbe. A onda je zapjevala tihim i drhtavim glasom. Svaka je riječ skrivala u sebi dvosmisleno značenje. Bezazlen izražaj na njezinu licu još je više isticao vulgarnost pjesme. Zaista je spretno pripremila svoju točku.

Bila je u crnoj haljini, sa strane razrezanoj do sredine bedra tako da su joj se vidjele lijepe noge. Umornim su muškarcima živnule oči dok su je promatrali, a ženama se u očima mogla zapaziti zavist.

Gledajući joj vrlo jasne crte lica, čvrsta usta koja kao da su bila isklesana, Callaghan nasluti njezinu snagu. Nesumnjivo je žilava i nemilosrdna. sjeti se jedne stare izreke: »Muškarca možeš uvijek ocijeniti prema ženama s kojima se družiš!« Osvrnuvši se oko sebe, ugleda konobara i mahne mu. naruči papir i omotnicu. Kad ih je dobio, napiše ovo: »Draga gospođice Ferrival, Moram se odmah sastati s Vama. Hitno je r važno. Imam neke podatke koji će, vjerujem, uvelike zanimati gospodina Jeremyja Meraultona. Nadam se da mi možete posvetiti deset minr~ta nasamu.

S poštovanjem,

S. Callaghan.« Kad su se upalila svjetla, pisamce preda konobaru.

103

*

Sjedeći pred zrcalom u garderobi, promatrala je Callaghana dok se spuštao na stolicu u kutu. Znao je da ga gleda i procjenjuje, pa je nastojao glumiti što uvjerljivije, držao se smeteno dok je skidao šešir s glave i zadivljeno joj je pogledao oble bokove.

- Dakle - progovori ona veselo i, okrenuvši se na stolčiču, osmjehne se - što je posrijedi, gospodine Callaghane? Sto je tako važno Jeremyju Meraultonu?

On spusti šešir kraj sebe na pod i sklopi ruke.

- U prilično sam gadnom škripcu, gospođice Fernval - reče joj. Ne znam je li pametno ili nije što sam vam se ovako obratio, no zaključio sam kako bi bilo bolje da razgovaram s vama nego da odem k Jeremyju u »Obračun« i budem izbačen odande!

Ona se nasmije.

- Dakle, mislite da ćete doživjeti manju neugodnost ako vas ja izbacim odavde?

- Pa, moglo bi se reći i tako - složi se on, također se nasmijavši. - No nisam mislio samo na to. Cuo sam da ste Vi Jeremyjeva prijateljica, a dobro znam da su žene ponekad... pogotovu u ovakvim situacijama... kudikamo pametnije od muškaraca. - Ona kimne, s

toaletnog stolića uzme dugu zlatnu kutiju sa cigaretama i izvadi jednu, zatim ponudi njega. Posluživši se, pripalio im je oboma. - Bit ću sasvim otvoren prema vama, gospođice Fernval - nastavi. - Ja sam privatni detektiv i imam agenciju. Bavili smo se Meraultonovim slučajem, najprije po nalogu gospođice Cynthis Meraulton - napomene i opazi da su joj se oči zaiskrile - zatim po nalogu gospodina Bellamya. Nismo uspjeli spriječiti Ballemyevo hapšenje zbog posjedovanja droge, no mogu vam

104

reći, u povjerenju, da ga oni neće dugo zadržati, jer je ta optužba samo izgovor. Posumnjali su da je on ubojica, no sutra ili prekosutra uvidjeti će da su pogriješili, pa će ga tad pustiti uz kauciju.

Ona kimne, duboko udahne duhanski dim i polako ga ispusti između rumenih, ljupko naškubljenih usana.

- Bellamy me baš ne zanima osobito - reče. - Što će se dogoditi s njim, nije mi važno. No kažite mi nešto. Ne budu li više sumnjali u njega, u koga će posumnjati?

- Ako on nije krivac, onda je ona - odgovori Callaghan i naceri se. - Mislím na Cynthis. Znaju da su ona i Bellamy bili na Lincolnovom trgu u jedanaest sati. Ja ne znam u koje je doba počinjeno ubojstvo, ali čvrsto sam uvjeren da je starac ubijen između deset i pol i jedanaest i četvrt. Stoga će policija ~ pomisliti da je ona ubojica. Vjerojatno imaju i drugih razloga za takvo mišljenje. - Popušivši cigaretu, zapali novu. Cynthis Meraulton me posjetila one večeri kad se dogodilo umorstvo -nastavi. - I ja sam odmah posumnjao u nju, pa i sad mislim da je ona krivac, ali katkad privatni detektivi ne smiju previše razmišljati. Nisu plaćeni za to. Vjerojatno čitate novine, pa ste uočili... a i Jeremy je to zapazio... da policija traga za čovjekom koji je one noći kad se dogodilo ubojstvo viden blizu mrtvačnice u Ulici Ensell, pošto su tamo odvezli tijelo Augusta Meraultona. Pitao sam se kojeg bi vruga netko radio u mrtvačnici, te sam otkrio da je zbog nekakve greške tijelo neko vrijeme ostavljeno bez nadzora. Nesumnjivo je taj čovjek uzeo nešto s tijela, pa policija stoga misli da je on na nekakav način povezan s ubojstvom, da ga je ubojica platio kako bi obavio taj zadatak. Složio sam se s takvom pretpostavkom i nisam se prevario!

-Posegne u džep i izvadi pismo koje je prije nekoliko sati napisao

sam sebi. Pruži joj ga. - Pročitajte ovo, gospođice Ferrival -reče. - vidjet ćete da je pismo potpisao nekakav »Šeik Sammy«. Ne znam

105

nikoga tko se tako zove, no čini se da on pozna mene, a i ja bih njega prepoznao kad bih mu znao pravo ime. Pročitajte ovo pismo, pa ćete znati koliko i ja.

Ona pročita pismo. Najprije brzo, a onda još jedanput, sporo. Tad mu ga vrati, ponovo se okrene prema zrcalu i počne dugim bijelim prstima gladiti kosu.

- Petsto funta je velika svota, gospodine Callaghane izusti tiho.

- Slažem se s vama - odvrati on. Ali svota nije velika ako se ima na umu što će se dogoditi pošalje li taj Seik Sammy oporuku... koju je August Meraulton spomenuo sinovcima i njome ih lišio nasljedstva... odvjetničkoj kancelariji. Tad nitko neće dobiti ni paru. Mislím da bi se isplatilo dati petsto funta za oporuku i uništiti je... barem bih ja zaključio tako kad bih bio na Jeremyevu mjestu.

Ona kimne, okrenuta prema zrcalu.

- Uglavnom se slažem s vama - promrmlja. - Kakva je vaša uloga u svemu tomu? Cinite li ovo iz pukog dobročinstva ili biste i vi htjeli kakvu paru... dabome, ako Jeremyja zainteresira ovaj vrlo neobični prijedlog? Callaghan se nakašlje.

- Hm, gospođice Ferrival, stanje je ovakvo: kako god se uzme, imat ću neprilika s policijom. Znate, suviše sam marljivo štitio Cynthisine interese, pa sam se zamjerio policiji. Bilo bi mi najpametnije da se dokopam kakve zgodne svotice i nestanem. Imam nekoliko stotina, pa sam pomislio da bismo, bude li Jeremyja zanimao prijedlog Šeika Summya, mogli postupiti ovako. Ako mi da dvjesta pedeset funti, vjerojatno će mi poći za rukom da od Seika Sammya dobijem oporuku. Zatražio je pet stotina, no zacijelo očekuje cjenkanje, pa kad ugleda dvjesta i pedeset funta, zgrabit će pare dok još može i predati oporuku. - On ustane i zgnječi opušak u pepeljari na njezinu stoliću. Pogleda je u zrcalu, a ona u istom trenutku

106

digne glavu, pa su im se oči srele. Smiješila mu se. - Pomislio sam - nastavi on vraćajući se prema stolici -da će mi Jeremy, ako mu pribavim oporuku za pola svote i omogućim mu da dobije nasljedstvo

prema prvobitnom testamentu, vjerojatno dati ostalih dvjesta i pedeset funta, kako bih mogao otputovati na odmor prije nego što me Scotland Yard počne ispitivati o Cynthis Meraulton.

Zašutjevši, Callaghan se sagne i podigne šešir s poda. Ona se okrene na stolčicu i pogleda ga u oči.

- Jeremy Meraultona sam upoznala u Buenos Airesu - reče.

- Ondje je trgovao s nekim vrlo debelim Španjolcem, koji ga je smatrao budalom, pa ga je pokušao prevariti. - Opet uzme cigaretu. - Jeremy ga je ubio doda tiho, netremice ga promatrajući.

Callaghan se tobože zaprepasti.

- Pravilno je postupio - prozbori naposljetku. - Mrzim varalice. Oni nikomu ne čine dobro. Ni sebi samima. Ona se nasmiješi.

- Dakle, gospodine Callaghane - reče - uvelike me zimate vi, ono pismo i vaš nepoznati prijatelj Šeik Sammy. Kakva li dražesna imena! Vjerujem da će se i Jeremy zainteresirati. Za petnaest minuta moram otpjevati još jednu pjesmu, a potom ću se vratiti u »Obračun«. Večeras ondje imamo društvanje, malo ćemo se kartati i slušati glazbu. Ustane i protegne se. - Kako bi bilo da podete sa mnom? predloži. Zacijelo biste se htjeli sastati s Jeremyem i popričati s njim. Onda, idete li sa mnom?

Callaghan se digne. Smiješio se.

- Izvrsno, gospođice Fernval - izusti. - Izvrsno. Baš mi je drago što sam vas posjetio. Nisam znao pouzdano postupam li pametno, ali sad znam da je to bilo mudro.

- Ima jedna poslovice koja glasi: »Tko oklijeva, taj gubi« - reče Mayola. - Ja nikad ne oklijevam. A ni Jeremy.

107

Pruži mu ruku. - Doviđenja. Dođite po mene u jedan sat, molim vas. Odvest ćemo se zajedno. Vožnja noću je divna. Seoske su ceste mirne, gotovo bez ikakva prometa. Callaghan prihvati njezinu ruku. Za trenutak mu se učini da se predugo rukuje s njim.

- Doći ću u jedan sat, gospođice Ferrival - reče joj. *

Callaghan ode u telefonsku govornicu na početku Ulice Cork. Dok je čekao da mu se javi Darkie, pogleda na sat. Bilo je za dvadeset minuta jedan.

Cuo je kako Darkie zijeva s druge strane žice.

- Hej, Darkie - reče - opet imam poslić za tebe. Riječ je o Paulu

Meraultonu. On ima ured u Ulici Greeneagle. Htio bih da se sutra pozabaviš tim uredom. Otkrij sve o njemu. Ako postoji pazikuća, utvrdi kakva je brava na kućnim vratima. Provjeri postoji li stražnji ulaz. Možda ću sutra navečer zaviriti u taj ured. Razumiješ li? Dobro, kad završiš s tim, doznaj gdje živi Paul Meraulton. Doznaj njegovu kućnu adresu. Telefonirat ću ti sutra potkraj popodneva ili navečer. Ne miči se nikamo po podne i uvečer. Ne izlazi. Jesi li shvatio?

- Jesam - odgovori Darkie. - Kako si šefe? Je li sve u redu?

- Dobro sam - odgovori Callaghan. - Mislim da ću za dva dana biti čak vrlo dobro... ili u škripcu... ili mrtav. Ne znam još što će se dogoditi. Doviđenja Darkie!

Izašavši iz govornice, zaustavi taksu koji je upravo naišao i odveze se do pošte koja je bila otvorena cijelu noć. Smatrajući kako bi Cynthis Meraulton trebalo natjerati da miruje još neko vrijeme, pošalje joj brzopjav: »Stanarki stana 14a u zgradi "Delvine" u Kensigtonu. Bez ikar;vih se neprilika

108

priprema Vaš sutrašnji sastanak s Willieom. Slučaj je uglavnom završen, ne računajući veliku vikicu koja još traje, S. Callaghan.« Obavivši to, vrati se u taksu i reče vozaču da ga odveze u klub »Ništica«. Usput se zaustavi i u nekom restorančiću koji je radio cijelu noć, kupi sendvič sa šunkom.

Kad je ponovo sjeo u taksu, počne vrlo polako jesti sendvič kako ne bi nudio probavi.

109

Mayola okrene upravljač, pa Bentley skrene na gotovo skriveni puteljak među drvećem. Sjedeći kraj nje, Callaghan se, htio ili ne htio, divio njezinu

upravljanju snažnim automobilom. Mayola, mislio je, zna vladati autima, situacijama... i muškarcima.

Puteljak je vodio uzbrdo, kroz mrak, ali je ona vozila sigurno i brzo, bez ikakvih teškoća prolazeći kroz zavoje i zaobilazeći prepreke na putu koje nije moglo razabrati ni Callaghanovo oko sokolovo.

Zaustavivši se na čistini kraj kuće, okruženoj drvećem, ona ga pogleda. Pri mutnom svjetlu s komandne ploče razabrao je da se smiješi.

- Evo, stigli smo, gospodine Callaghane - reče mu. Ovo je

»Obračun«. Nadam se da će vam se kuća svidjeti. Ugasi svjetla i izađe iz automobila.

I Callaghan se izvuče iz automobila i protegne se. Pred njim se, mračna i sablasna, starinska kuća mutno ocrtavala nasuprot noćnom nebu.

Dok su zajedno išli prema bočnim vratima, pod nogama im je škripao šljunak.

Potraživši u džepu cigaretu, Callaghan se pitao počinje li posljednji čin Meraultonove drame. Hoće li on sudjelovati u njemu? Hoće li Jeremy nasjesti na njegov plan ili će se odlučiti za nešto drugo?

Ona izvadi ključ iz džepa krznenog ogrtača, otvori vrata i uđe. Kad je koraknuo za njom, zatvorila je vrata i upalila svjetlo.

Našao se u velikom predvorju, vrlo lijepo namještenom. Odnekuda iz kuće dopirala je tiha, daleka glazba. Iz hodnika I10

s lijeve strane čulo se tiho zveckanje čaša. Iznenada, kad su otvorila neka vrata, začuje se ženski glas, zatim muški, potom smijeh, a onda se vrata zatvore i opet nastane tišina. Callaghan se nasmiješi.

- Kakva lijepa kuća! - prozbori. - Mogla bi biti pravi mali zlatni rudnik kad bi se valjano iskoristila!

Ona mu se osmijehne.

- Iskorištavamo je kako valja - odvrati.

- Vrlo rado bih vođio poslove u ovakvoj kući kad bi uz mene bila žena poput vas - reče on i osmijehne joj se. Bilo bi to zabavno... zahavno i unosno.

- Mislite? - izusti ona i, dotaknuvši zvonce na zidu, počne svlačiti ogrtač. - Doimate se vrlo samouvjerenom, gospodine Callaghane. Uzimate zdravo za gotovo da bih se htjela uortačiti s vama.

Iznenada se ukoči i okrene prema njemu. U očima joj je zapazio vragolast sjaj.

- Zaista želite ostvariti svoj naum? - zapita ga. - Zaista se želite sastati s Jeremyem? Nećete li se poslije pokajati zbog toga'?

- Kad bih se kajao zbog svega onoga što sam učinio u životu

-odvrati on, smješajući se - onda bih neprestano morao nositi crninu i posipati se pepelom!

Mayola se tiho nasmije.

- Dobro - prozbori. - Dala sam vam priliku da se

predomislite. Ne bih htjela da pomislite kako sam vas ja u bilo što uvalila.

Callaghan slegne ramenima. Baš u tom trenu u predvorju pojavi se sluga i zastane čekajući.

- Idem u sobu na kraju hodnika, George - reče Mayola Ferrival. - Kaži, molim te, gospodinu Jeremyu da sam ondje i da je Callaghan sa mnom.

Dakle, već je telefonirala Jeremyu, pomisli Callaghan. On me očekuje. Mayola ništa ne prepušta slučaju.

Svuče ogrtač i objesi ga o vješalicu u kutu predvorja, zatim i šešir, a onda krene za njom kroz hodnik.

Jeremy uđe kroz crveni baršunasti zastor koji je zastirao vrata kraj police s knjigama.

Bio je visok, plećat i uspravan. Imao je crnu kosu 1 njegovane brkove. Oči su mu bile krupne, upadljivo modre i nesumnjivo neprijateljske.

Li jepo skrojen smoking pristajao mu je kao saliven. Nosio je besprijekornu košulju.

Doimao se samouvjerenom, snažno, pametno. Gledajući ga, Callaghan je odmah zaključio: opasan je kao crni vrag. Ne zna za šalu i spreman je ubiti... ako bi se mogao izvući bez kazne, pa čak ako bi postojala i opasnost da ga uhvate. Njega ništa ne može zaustaviti. On je baš kao stvoren za Mayolu...

Dobro, vidjet ćemo što će se sada dogoditi.

Callaghan je sjedio u velikom naslonjaču s jedne strane otvorenog kamina, a Mayola Ferrival s druge. Jeremy ga ovlaš pogleda, zatim priđe ormariću, otvori ga i izvadi pladanj na kojem su bili viski, soda-voda i čaše. Napunivši tri čaše čistim viskijem, odnese pladanj do stola u sredini sobe, spusti ga na nj i ponudi pićem Mayolu i Callaghana. Zatim se zaustavi pred vatrom, okrenut joj leđima, i zagleda se u privatnog detektiva.

Callaghan mu uzvratila pogled, smješajući se. Promatrajući ih preko ruba čaše dok je pijuckala viski, Mayola je mislila: zaboga, kakav je to par! Jedan je od njih vrlo mišičav, težak i lukav, a drugi vrlo žilav, smion i, po

svoj prilici, vraški domišljat. Zanima me koji će od njih dvojice uspjeti u ovoj igri. Bit će to vrlo zanimljivo. Mislim da je Jeremy u maloj prednosti. Callaghan je previše zaglibio u svemu tomu da bi se mogao boriti kako valja.

- Dakle, Callaghane - tiho progovori Jeremy gospođica Ferrival mi je telefonirala i sažeto mi prepričala razgovor s vama u »Ništici«. Vrlo zanimljivo, moram priznati. Kazao sam joj da bih htio popričati s vama ovdje gdje nas nitko ne može omesti.

Callaghan kimne i izvadi cigarete. Zapali jednu i duboko udahne dim.

- Mislim da nemamo o čemu dugo razgovarati, Meraultone reče. - Ako vam je gospođica Ferrival prepričala naš razgovor u klubu »Ništica«, onda treba samo da odlučite hoćete li dati novac ili nećete, treba li da se pokušam dokopati oporuke ili da je ostavim Seiku Sammyu, tko god on bio, pa neka je pošalje odvjetnicima.

Jeremi se nasmiješi. nekako se taj njegov smiješak doimao okrutno. Uživajući u tom prizoru, Mayola prijede pogledom s Jeremyeva lica na Callaghanovo, zatim se opet zagleda u Jeremyja. Dobro se zabavljala.

- Možda bi bilo tako kad bi posrijedi bio samo Šeik Sammy

-primijeti Jeremy. - No petsto funta je suviše velika svota da bi se tek tako predala čovjeku poput vas, koji nije... dopustite da vam to otvoreno kažem... baš osobito ugledan.

- Dobro, ne moramo uopće razgovarati o tomu, nije li tako?

-Callaghan otpuhne dim kroz nosnice. - Još nešto - doda hladno. - Odakle vama, dovraga, pravo da govorite o ugledu? Mislim da je od vas, budući da ste izbačeni iz vojske zato što ste varali na kartama, prokleta drsko što mi govorite o ugledu. Zelite li nastaviti ovaj razgovor, savjetujem vam da budete pristojni.

113

PETER CI IEYNEY

Mayola se još šire nasmiješi. Ovo će biti vrlo vrlo zanimljivo. Jeremy se zacrvni. Rumenilo mu se pojavi najprije na obrazima, zatim mu zahvati cijelo lice i proširi se na vrat. Jedva je vladao sobom.

- Dobro, promrmlja naposljetku. - Nećemo razgovarati o ugledu... ni vašemu, ni momu. Razgovarat ćemo o Šeiku Sammyu. Kažite mi, Callaghane što mi jamči da će ta prilično mutna i maglovita osoba, ako dam petsto funta, predati oporuku vama i što mi jamči da ćete vi,

ako se dokopate oporuke, dati tu ispravu meni?

Callaghan se naceri.

- To vam ništa ne jamči - odgovori. - U tom je štos. Morate prihvatiti rizik, no to neće biti prvi rizik u vašem životu, nije li tako, Meraultone? Još nešto: ne tražim od vas da mi date petsto funta. Znam kakvi su takvi tipovi. Vjerojatno će Seik Sammy, ako ugleda dvjesta i pedeset funta... možda i dvjesta... odmah zgrabiti pare i predati oporuku. Kad vam je dam, isplatit ćete mi ostatak svote. Mislim da je takva nagodba poštena.

Jeremy pride ormariću i iz njega uzme kratku cigaru. Odreže joj vršak i zapali je.

- Kažite mi nešto, Callaghane - prozbori. - Znete li išta o tom Šeiku Sammyu? Slutite li tko bi on mogao biti? Callaghan slegne ramenima.

- Mogao bi biti bilo tko - odgovori. - Ne znam tko je on, ali slutim tko bi mogao biti. Ne čini li se opravdanom pomisao da se gospodica Cynthis Meraulton, ako se obratila jednom privatnom detektivu, meni, možda obratila još jednom? U ovoj zemlji ima nekoliko takozvanih privatnih detektiva koji se zapravo ne bi smjeli zvati tako. Oni su pravi pravcati varalice. U svako bi doba bili spremni da za pedeset funta odu u mrtvačnicu i dočepaju se oporuke, pogotovu ako bi znali koliko je ona važna vama, Meraultonima.

114

Jeremy kimne. Pažljivo je promatrao cigaru.

- Dopustite da vam nešto kažem, Callaghane - reče. - Možda vi nemate pojma tko je Seik Sammy, ali ja imam. Riječ je o vrlo jasnim slutnjama!

Callaghan se držao vrlo zainteresirano. - Ma, nije moguće! izusti.

- Moguće je, moguće - reče Jeremy. - Slutim da Šeik Sammy nije nitko drugi doli čuveni privatni detektiv Slim Callaghan, koji vjeruje da će se lako dokopati još pet stotki uza sve one pare koje je već uzeo mojoj dražesnoj poluroc~akinji Cynthis zato što je upao u mrtvačnicu.

Callaghan prasne u smijeh. Smijao se gotovo pola minute. Zašto ste tako prokleta dramatični i slijepi kod zdravih očiju?

- reče. - Zašto ne mućnete glavom? Kad bih ja bio Seik Sammy, zar ne bih lako mogao reći Cynthis da ću, ne bude li mi dala još novca,

predati oporuku nekomu od vas? Ne mislite li da bi mi ona platila? Jeremy je bio blijed i krupne plave oči su mu se počele iskriti. Mayola se zadovoljno promeškolji u naslonjaču. Znala je da je on povukao sve kočnice i da bi se najradije bacio na hladnokrvnog sugovornika, tresnuo ga po drskom licu koje mu se ruga. Možda će to uskoro i učiniti. Rumenim jezikom oblizne usne, sadistički uživajući.

- Da, to biste lako učinili kad biste bili Šeik Sammy složi se Jeremy. Glas mu je bio leden. - Možda ste to već i učinili. Možda ste, što bi bilo baš u skladu s vašom naravi, od Cynthis već uzeli i posljednju paru koju je uspjela prikupiti, a zatim ste se, shvativši da od nje ne možete izvući više ništa, obratili meni i pokušali me zainteresirati svojim prijedlogom. Dobro, zašto ste se obratili baš meni? Zašto niste Percivalu, ili Bellamyu, ili Paulu? Zašto ste počastili baš mene? Callaghan ponovo slegne ramenima.

- Odgovor je prilično jasan, je li? - odgovori.

115

Percival nema ni prebijenu paru niti se može dokopati novca, ne računajući sitniš što ga dobiva od Bellamya. A i Bellamy je u novčanom škripcu. Uzeo sam mu posljednje dvije stotine

- nastavi zamišljeno i pritom zadovoljno zapazi da su se Mayola i Jeremy pogledali. - Bellamy mi je isplatio dvije stotine kako bih ga izvukao iz kaše, ali mi to nije pošlo za rukom. Jednostavno ga nisam mogao spasiti. - Udahne dim, zatim baci opušak. - Što se tiče Paula, do njega još nisam stigao - nastavi. - A i nemam posebnih razloga da ga posjetim. Ne vjerujem da on ima para. Ali, ako se ne varam, vi ih imate ili ih barem možete brzo prikupiti. Cuo sam da uspješno perušate naivčine koji dolaze ovamo na kockanje. Ponovo izvadi iz džepa kutiju cigareta. Jeremy podigne ruku.

- Na vašemu mjestu ne bih zapalio tu cigaretu, Callaghane reče. - Bar privremeno. Mislim da je kucnuo trenutak da progovorimo sasvim otvoreno - nastavi. Smatram vas lažljivcem, Callaghane, drskim lažljivcem. Pustivši vas da govorite, naslušao sam se više uvreda nego ikad u životu. Još nikomu nisam dopustio da me toliko vrijeđaju. Mirovao sam zato što sam podsvjesno znao da ću naposljetku nešto poduzeti. Dat ću vam jedan savjet, i ako ste pametni, poslušat ćete ga. Vjerujem da ste vi Šeik Sammy. A ako niste, onda znate tko je on, znate sve o njemu, znate gdje je on i

kamo je sakrio onu oporuku. Ne namjeravam vam platiti ni paru dokle god postoji mogućnost da su moje sumnje opravdane. Jesam li dovoljno jasan?

- Razumijem vas, Meraultone - odvratila Callaghan, i dalje se smješkajući. - Ne sviđate mi se ni vi niti vaša prijateljica. Smatram vas prljavim varalicama. No ako mislite da me možete prestrašiti, onda se grdno varate. Nešto sam vam predložio, a vi taj prijedlog možete prihvatiti ili ga odbiti, kako god vas je volja; meni je prilično svejedno hoćete li ga

prihvatiti ili nećete. Možda sam već doznao ono što me zanimalo. Jeremy se osmjehne Mayoli. Zlobno. Zatim ponovo pogleda njega.

- Možda ću se naposljetku morati nagoditi s vama progovori

-ali ću najprije pokušati nešto drugo.

Pritisne dugme zvonca kraj kamina.

Mayola odmah ustane i ljupko se osmjehne Callaghanu. Vrijeme je da krenem - reče mu. - Moram obaviti još štošta, a već je vrlo kasno. Dovic~enja, gospodine Callaghane. Da sam na vašemu mjestu, urazumjela bih se. Još nije prekasno, znate!

Krene prema vratima i otvori ih. U tom se trenu otvore vrata iza baršunastog zastora na drugoj strani sobe. Uđu tri čovjeka, krupna i ružna. Pravi razbijači. Callaghan ih pažljivo pogleda. Nastojao im je zapamtiti lica za budućnost. Mayola zatvori vrata iza sebe. Ona trojica priđu stolu i zaustave se, gledajući Jeremyja.

- Dakle, Callaghane - reče Jeremy - uskoro ćemo doznati znate li gdje je ona oporuka i je li možda u vašim rukama. No htio bih vam nešto napomenuti: poštedjet ćete sebe velikih neugodnosti ako odmah progovorite, ako mi odate gdje je oporuka ili mi je pokažete ako je kod vas.

Callaghan se i dalje smiješio. Opušteno se zavalio u naslonjaču.

- Ne poznam Seika Sammya - reče. - Ne znam tko je on. Ne znam gdje je oporuka; a kad bih znao gdje je, ne bih htio otići po nju ni iza ugla ako mi ne date svih petsto funta. Dakle, što ćemo sada?

Jeremy zavuče ruku u džep i izvadi kutiju cigareta. Izabere jednu cigaretu i zapali je, a onda baci šibicu i mahne jednom od one trojice kraj stola.

- Obradite ga! - zapovijedi. - Sam je kriv. Neka dobije ono što traži. Jeremy se vrati u sobu. Pušio je cigaretu i u ruci držao malu šalicu crne kave.

Callaghan je ležao u kutu sobe. Glava mu je bila naslonjena na drvenu oplatu na zidu. Iz jedne mu je nosnice curila krv i preko brade kapala na pod.

Ispod oba oka imao je modrice, a lice mu je bilo prekriveno masnicama. Jedna mu je šaka bila rasječena i blago je krvarila. Čeljust mu se iskrivila ustranu tako da se doimao groteskno; napola mu se iščašio zglob.

No Callaghanu nije osobito smetalo takvo stanje. Ležao je u nesvijesti.

Jeremy zastane pred vatrom i počne pijuckati kavu. Pogleda najvišeg među onom trojicom; koji su se okupili oko Callaghana i promatrali ga. Jedan od njih je mahao gumenom palicom, urprljanom krvlju.

- Je li progovorio? - zapita Jeremy. Visoki zagunđa.

- Ni riječ - odgovori. = Nije rekao ni jednu jedinu riječ. Otkad smo ga uhvatili, šutio je kao zaliven. Samo nam se cerio. Bojao sam se nastaviti tu igru. Budući da ga ne bismo htjeli ucmekati, naredio sam im da ga puste.

Jeremy kimne. Pokaže prstom na Callaghanovu iskrivljenu čeljust.

- Koliko vidim, čeljust mu se iščašila - reče. Namjesti mu je. Jedan od trojice podmetne ruke pod Callaghanovu glavu i odvoji je od drvene oplate. Visoki se sagne i pogledom pažljivo odmjeri udaljenost. A onda zamahne desnom rukom i pogodi Callaghanovu naherenu čeljust.

118

Začuje se školjocaj kad se zglob vratio na svoje mjesto. Podignite ga u naslonjač i dajte mu vode!-tiho reče Jeremy. -Zapravo, radije mu dajte konjaka. Zilaviji je nego što sam mislio.

U glasu mu se nasluti malone divljenje.

Pred Callaghanovim se očima počne vrlo polako razilaziti maglica. Sjedio je u naslonjaču, i mozak mu se nastojao vratiti u stvarnost. Kad je pokušao otvoriti jedno oko, električno ga svjetlo umalo zaslijepi, pa je opet zažmirio. Činilo mu se da mu je cijelo tijelo jedna velika rana. Desna mu je šaka bila rasječena, a na lijevoj, koju su mu

za vrijeme mučenja savijali natrag, jedan ga je prst bolio tako da su bolovi sijevali kroz cijelu ruku.

Počeo se prisjećati svega, ali je ležao nepomično, polako dolazeći k sebi, ocjenjujući situaciju, nastojeći zaboraviti bolove u cijelom tijelu.

Netko mu prinese čašu ustima. Konjak ga zapeče kad mu je prešao preko suhog jezika i skliznuo niz grlo. Hvatao je zrak, no alkohol ga okrijepi. Sjetivši se Jeremya, povuče otekle usne i pokaže zube.

Mirujući u naslonjaču i žmireći, pitao se koji je idući potez, pitao se što će sad pokušati Jeremy.

Cuo ga je kako govori. Imao je dojam da njegov glas, hladan i odrješit, dopire iz daljine.

- Dakle, Callaghane - govorio je Jeremy - premda od tebe nismo doznali ništa, ipak smo ti pokazali da ne smiješ biti drzak. -Mahne visokom muškarcu. - Odvedi ga odavde i operi ga! Kad bude izgledao pristojno, ponovo ga dovedi ovamo!

Uhvatiše Callaghana ispod pazuha i, napola ga noseći, odvukoše ga iz sobe.

Ispivši posljednje kapi kave, Jeremy počne tiho psovati. Bio je vrlo razočaran.

119

1~

*

Već sigurniji na nogama, Callaghan je stajao pred umivaonikom u nužniku, uranjao glavu u hladnu vodu, vadio je i opet uranjao. Činio je to već pet minuta, pa mu se u glavi razbistrilo, a u sebi je raspirivao nepodnošljivu mržnju prema Jeremyu, Mayoli i svima ostalima. Uzevši sapun, počne prati ruke. Pogleda oko sebe i opazi da u nužniku postoje dvojna vrata. Jedna su vodila u hodnik, gdje se razbijač naslanjao na zid i pušio cigaretu izvan Callaghanova vidokruga. Druga su vodila u susjednu kupaonicu. Obrisavši ruke, Callaghan tiho i oprezno krene prema tim vratima. Zaviri unutra. Ugledavši četku za pranje, napravljenu od mahagonija, s drškom dugom tridesetak centimetara, ušulja se u kupaonicu, uzme je i odvagne u ruci. Dovoljno je teška, zaključi. Spusti četku u džep na desnom boku tako da je drška virila iz njega, zatim se vrati u nužnik i počne opet pljuscati vodu kako onaj u hodniku ne bi išta posumnjao. Tada obuče kaput i izac~e.

Pogledavši ga, razbijač se naceri.

- Sad izgledaš pristojnije - reče. - No čvrsto sam uvjeren da više nisi onako nadobudan kao onda kad si došao ovamo. Hajdemo!

Callaghan pođe za njim kroz hodnik u onu sobu iz koje je maloprije izašao. Jeremy je još stajao pred vatrom. Pokaže mu naslonjač i pruži mu viski sa sodom. Tad kimne visokom razbijaču, koji izade iz sobe i zatvori vrata.

- Dakle - progovori Jeremy - čini mi se da se moram nagoditi s tobom, Callaghane, ali barem sam se uvjerio u jedno: kad bi znao gdje je ona oporuka, to bi nam svakako rekao. Callaghan se naceri. Pritom ga zabole rasječene usne. Možda bih rekao - odgovori - a možda i ne bih.

120

- Hoću onu oporuku - reče Jeremy. - Kažem ti sasvim otvoreno, hoću je milom ili silom. Moram je se dokopati.

- Možeš je dobiti samo na jedan način, Meraultone napomene Callaghan. - Moraš platiti svotu koju sam zatražio.

- Mislim da imaš pravo - prozbori. - Valjda ti je jasno da bi ti se crno pisalo kad bi me prevario! Možda bi prošao još gore nego večeras.

Zavuče ruku u unutrašnji džep kaputa i izvadi novčanik. Pruži Callaghanu snop novčanica.

- Ovdje je dvjesta pedeset funta, Callaghane - reče. Kad mi doneseš oporuku Augusta Meraultona, onu koju je nosio u svom satu kad je ubijen... pazi, dobro mi je poznat njegov potpis... dat ću ti još dvjesta pedeset. Mislim da ti plaćam previše - doda -ali moram prihvatiti rizik, kao što si večeras pravilno napomenuo. Dajem ti rok do deset sati sutra navečer. Do tog se vremena moraš dočepati oporuke i donijeti mi je ovamo. Ne pojaviš li se u to doba ovdje, potražit ću te, a ono što ti se večeras dogodilo nije ništa u usporedbi s onim što te tad očekuje. Mislim da sam ti dovoljno rekao, nije li tako?

Callaghan se polako digne.

- Bilo bi pametnije, čini mi se - reče i kiselo se osmjehne - da sam ovaj posao obavio preko telefona umjesto što sam došao ovamo.

Ukočenim prstima prebroji novčanice, zatim ih preklopi i zavuče desnu ruku iza sebe kao da će ih spremiti u džep na boku.

No to ne učini. Kad mu se desna ruka našla iza leđa, pod kaputom, uhvati dršku četke. Polako zaobide stol, hineći da je nesigurniji i

slabiji nego što jest, tobože se naslanjajući lijevom rukom na stol. Našavši se nasuprot Jeremyu, naglo skoči naprijed. Izvuče iz džepa četku i njome ga snažno udari po glavi.

121

Jeremy se stropošta na sag, odmah izgubivši svijest. Kleknuvši kraj njega, Callaghan mu rastvori kratki kaput, izvadi novčanik i pregleda ga. Unutra je bilo još novčanica... ukupno sto pedeset funta. Callaghan ih žurno uzme i strpa u džep.

Tad se uspravi, priđe vratima i zaviri u hodnik. Nije vidio nikoga. Tiho krene kroz njega i, približivši se predvorju, još jedanput osluhne. Zaputi se prema vratima, tiho ih zatvori za sobom i požuri niz puteljak prema cesti.

122

Bučan promet na ulici pred hotelom »Excelsis« probudi Callaghana. Otvorivši oči, on opet umorno zažmiri. Morao je upotrijebiti snagu volje da ponovo razdvoji vjeđe. Napokon sjedne, stenjući pritom, i pozvoni.

Kad mu je neuredna sobarica donijela čaj, zaprepašteno mu gledajući lice, sjeo je na rub kreveta i počeo ga piti. Ispraznivši šalicu, priđe zrcalu na toaletnom stoliću i pogleda se.

Oba su mu oka bila okružena modricama. Na desnoj strani čeljusti imao je kvrgu veliku poput oraha. Jedna mu je obrva, duboko rasječena, počela zacjeljivati, a na lijevoj strani vrata imao je ranu dugu oko pet centimetara. Svaki centimetar tijela bolio ga je na svoj način, dok su mu zglobovi prstiju na desnoj šaci bili gotovo iščašeni. Taj je udarac vraški zabolio nekoga!

Jeremyevi razbijači znaju svoj posao, u to nema sumnje. Vjerojatno često imaju priliku vježbati u »Obračunu«! Ode u kupaonicu i otvori slavinu. Vruća mu je voda itekako godila. Dopusti mislima da se usredotoče na Jeremyu, koji je nepobitno ponešto dokazao, pa se isplatilo ostaviti šešir i kaput u predvorju »Obračuna«.

Pomogne mu smisao za šalu. Opušteno se ispruživši u kadi, naceri se. Uostalom, taj kaput i šešir stajali su Jeremyu četiristo funti.

Kad se okupao i obrijao, naruči još čaja. Pijući ga, pregleda novčanice i zapiše im brojeve. Imao je ukupno 1180 funta, pa u bilježnicu zapiše njihovo porijeklo:

123

»1) Dobiveno od Cynthis Meraulton (pr-vobitni honorar, koji je pribavio Willie Meraulton) 500 Odbivši troškove za Darkiea, Revenholta i njega 220

- 280

2) ,loš jedan predujam od Williea Meraultona300 3) Od Bellamya Meraultona 200

4) Od Jeremya Meraultona 400

Ukupno 1180«

Lijepa svotica.

Polako se obukavši, Callaghan side u prizemlje, plati račun i ode iz hotela »Excelsis«. Zaputivši se pješice prema stanici Victoria, svrati u trgovinu i kupi novi ogrtač, šešir i rukavice. Potom iz stanične garderobe uzme svoj kovčeg.

Obavivši to, odveze se taksijem u hotel »Axford« i unajmi sobu. Preda hotelskom nosaču kovčeg da mu ga odnese u sobu, zatim ode u telefonsku govornicu i pozove Scotland Yard. Uskoro je već razgovarao s Gringallom.

- Dobar dan, Gringalle. Ovdje Callaghan. Kakvo je stanje kod vas?

Gringall u prvi tren samo zagundā.

- Slušajte, Callaghane - reče potom - ne mislite li kako je već vrijeme da prestanete igrati šašave igrice koje će vas uvaliti u nevolje? Ne bih htio biti grub prema vama, ali ako za dva sata ne doznam gdje je Cynthis Meraulton...

- Cekajte malo, Gringalle! - prekine ga Callaghan. Mogu se kladiti u sav kineski čaj da vi znate kao i ja gdje je Cynthis Meraulton. Ako ne znate, onda naš policijski sustav zaista ima vrlo velike mane. Hoćete reći, zapravo, da vrlo dobro znate gdje je ona, ali je ne dirate zato što vam se čini pametnijim da je ostavite na miru i vidite što će sad poduzeti. Zanima vas hoće li stupiti u dodir s nekim od Meraultona. Postupate tako zato što ste zaključili da u ubojstvo nije

124

upletena samo jedna osoba. Ne brinite. Možda ću vam predati rješenje na pladnju. Ako želite razgovarati, posjetit ću vas za dvadeset minuta. Onda?

Gringall opet zagundā.

- Ako možete ispričati štogod zanimljivo, saslušat ću vas -promrmlja i spusti slušalicu.

Nakon toga Callaghan pozove stambenu zgradu »Delvine« i popriča sa Cynthis.

- Nemojte se ljutiti - reče, smiješeći se dok je govorio u telefonsku slušalicu. - Znam da ste siti svega, da želite vidjeti Williea, da ste već nepovjerljivi prema meni i da štošta mislite o meni. Suzdržite se još samo malo. Evo, uvjeravam vas da je sve u najboljem redu, no još moram srediti poneku sitnicu. Radit ću cijelo popodne, a i večeras, no dajem vam riječ da ću vas posjetiti oko ponoći, i nemojte se iznenaditi ako sa sobom dovedem i Williea. - Nasmije se tiho. - Kazat ću vam još nešto. Kad vidite kako sam riješio ovaj slučaj možda ćete zaželjeti da vam budem kum na vjenčanju. Willie će se složiti s tim, jamčim vam.

- Očekujem vas najkasnije do ponoći - reče ona hladno. Ako se ne pojavite ili ako opet bude nekih izgovora i odgađanja, obratit ću se Scotland Yardu čim svane.

- Dobro - odvrati Callaghan - slažem se s tim. Dok je spuštao slušalicu, još se smješкао.

*

Gringall se okrene prema Callaghanu s druge strane stola. Sa strane je sjedio narednik Fields, buljeći u bilježnicu i grickajući olovku. Među njegove istaknute sposobnosti pripadalo je i stenografiranje devedesetak riječi u minuti. Callaghan izvadi iz džepa kutiju cigareta i ponudi Gringalla, zatim se opusti na stolici.

125

- Sudeći prema vašem izgledu, netko vas je sinoć gadno udesio - izusti Gringall i kiselo se osmjehne.

Callaghan potvrdno kimne.

- Trojica - reče. - Još me nikada nitko nije tako izmlatio. Bili su vrlo grubi. Pa ipak - doda zamišljeno možda se to isplatilo. - Ispuhne oblak dima i kroz njega pogleda Gringalla. - Neću davati nikakve izjave, Gringalle - napomene

- pa možete kazati Fieldsu da spremi olovku. Možda ću vam poslije, tijekom dana, nešto reći. Ne bi bilo loše da cijelo vrijeme budete ovdje ili bar ostavite nekoga tko će vas odmah naći. Sad bih htio samo malo popričati s vama. Gringall ga pogleda.

- O kakvu je razgovoru riječ? - zapita. - Hoće li biti poput onog prošli put?

Callaghan se naceri.

- Ne ljutite se, Gringalle - reče. - Kad se završi sve ovo, priznat ćete da sam vam najbolji prijatelj. U ovom me trenu nešto kopka. Zaključili ste da sam vas nasamario u pogledu Bellamya Meraultona, da sam mu podmetnuo onaj lažni, krvlju umrljani šešir. Dobro, ja to ne priznajem, ali što onda ako sam to učinio? Vi ćete se pobrinuti da ne bude nikakvih neugodnih posljedica, ako bi nam ta okolnost mogla pomoći. Usput govoreći - dodaje nehajno - što se dogodilo s Bellamyem?

- Izašao je uz kauciju - odgovori Gringall. - Očito je od Beldocesa nabavljao drogu. No vrlo lako se oslobodio tužbe za ubojstvo. Pronašli smo taksista koji ga je odvezao do Lincolnova trga i iskrcao ondje pet minuta prije jedanaest. Pronašli smo i taksista koji ga je poslije pokupio u Holbornu i odvezao k Eulalie Gallicot pet minuta poslije jedanaest. Eulalie Gallicot nam je ispričala hrpu laži. Kaže da se prestrašila i da ste je vi nagovorili na takvu izjavu. Sudeći prema svemu, morat ćete štošta objasniti, nije li tako? 126

Callaghan se bezbrižno naceri.

- Zašto se ne držite činjenica i raskrinkate Eulalie Gallicot, Gringalle? - reče. - Bellamy vam je, kad ste ga uhvatili kao sumnjivca, ispričao da je vidio Cynthis Meraulton na Lincolnovu trgu, a budući da vam je Eulalie kazala da sam je ja nagovorio neka spomene pogrešno vrijeme Bellamyeva dolaska k njoj, čini vam se da ja još nastojim spasiti Cynthis Meraulton i izvući je iz svega. je li tako? - Otrese pepeo sa cigarete. - Slušajte me dobro. Previše ste pametni da biste mogli povjerovati kako je Eulalie Gallicot ispričala onu laž samo meni za volju. Ne, ne možete to pomisliti. Dala je onakvu izjavu zato što ju je na nju nagovorio Beldoces davno prije nego što sam ja stigao do nje. Dobro, kad već razgovaramo tako otvoreno, u koliko je sati zapravo ubijen starac?

- Svakako prije deset i četrdeset pet - odgovori Gringall.

-Vjerojatno oko deset i pol.

Callaghan kimne.

- Hm, dakle, u deset i pol - promrmlja kao da razgovara sam sa sobom. - I ja tako mislim.

Uzme novu cigaretu.

- Gledajte, Gringalle - reče. - Znae kako je. Privatni detektiv može

učiniti i ono što je policajcu nemoguće. Može stvoriti razne situacije zbog kojih bi pripadnik policijskih snaga smjesta izgubio posao. Ja sam cijelo vrijeme imao na umu tu prednost. Slušajte, vi mi se sviđate. Smatram vas dobrim čovjekom. Vjerujem da ste već ušli u trag Cynthis Meraulton i da je zasad ne dirate zbog onih razloga koje sam vam spomenuo preko telefona. Privremeno je puštate da radi što hoće. Mislim da je to mudro od vas. Sad ću vam predložiti jednu nagodbu i, tako mi svega, poštovat ću je. Za osam sati, ne dogodi li se išta nepredviđeno, riješit ću ovaj slučaj, i to onako kako želim. - Ljubazno im se osmehne obojici. Vjerujte mi - nastavi - ovaj se slučaj može riješiti samo na 127

jedan način, i nema na ovom svijetu policajca koji bi to mogao učiniti. Postignem li ono što namjeravam, dobit ćete u ruke ubojicu, a ako mi to ne pođe za rukom, onda će se Meraultonovo ubojstvo, po svoj prilici, svrstati među one neriješene zločine koji su izazvali jaku sumnju, ali se nisu mogli pronaći dokazi. - Izvadi iz džepa malu crnu bilježnicu.

-Slušajte, Fieldse - ponovo progovori - zapišite brojeve novčanica koje ću vam sad reći. A kad odem, provjerite ih. Počne čitati brojeve. Kad mu Gringall brzo kimne, Fields ih zapiše. Callaghan se dignu. - Sad idem - reče - no vidjet ćemo se još, Gringalle, možda i prije nego što mislite. Doviđenja! Za tren se osmehne Gringallu, a onda uzme šešir i izađe iz ureda.

Fields pogleda starješinu, podigavši obrve.

- Cudno~je to - promrmlaj Gringall, slegnuvši ramenima. Sto god se govorilo o tom čovjeku, kad god ga vidim, sve mi je simpatičniji. Ima u njemu nešto posebno... makar to bila samo drska hrabrost!

Fields kimne.

- Zar mu nećemo dati pratnju? - zapita. - Možda će opet nestati. Ne bi bilo dobro da ga sad izgubite!

Gringall ga pogleda i osmehne se.

- Pogrešno si ga ocijenio, Fieldse - reče. - Callaghan vrlo dobro zna kako mi je poznato da je on podmetnuo onaj šešir Bellamyu Meraultonu. Vrlo dobro zna da mi je poznato kako je baš on ušao u mrtvačnicu i uzeo starcu oporuku iz sata. Zna da mi je sve to poznato, pa mu je sasvim jasno što će mu se dogoditi pokušajući li mi još jednom podvaliti. Ustane i protegne se.

- Callaghan ima mozga u glavi - reče. - Pustit ću ga da ga upotrijebi!
128

Bilo je deset sati.

Stojeći u telefonskoj govornici na Russellovu trgu, Callaghan pozove Freda Mazina, koji je dežurao u njegovu uredu.

- Zdravo, Frede - reče. - Ovdje Callaghan. Očekujem da će me posjetiti neki Jeremy Meraulton. On se nada da će nešto dobiti od mene... oporuku koju sam mu obećao pribaviti. On je grubijan i može biti vrlo neugodan. Ako dođe, kaži mu da pričeka. Reci mu da sam mu ja poručio neka me pričeka i da će mu, ako me dočeka, večeras dati onu oporuku kao što sam mu obećao. Doviđenja.

Pričeka jednu minutu i tad pozove Darkiea.

- Ovdje Callaghan - reče. - Jesi li doznao štogod o onom Paulovu uredu... onom u Ulici Greeneagle dvadeset dva?

- Jesam, šefe - odgovori Darkie. - Nikako ne možeš ući. Prednja strna zgrade okrenuta je prema glavnoj ulici, a stražnja se vrata jasno vide iz kuća u Ulici Mervyn, pa se ni kroz njih ne može provaliti. Unutra bdiju dva noćna čuvara i vrata svih ureda imaju posebne brave. Drugim riječima, nada da ćeš tiho upasti unutra, jednaka je mogućnost da skočiš do neba. Razumiješ li?

- Razumijem - promrmlja Callaghan. - Dobro. Jesi li pribavio adresu Paula Meraultona?

- Jesam - odvrati Darkie. - Zivi blizu ureda. U stambenoj zgradi »Melleville«, u Ulici Glasbury. Telefonski broj je 88976. Uglavnom je kod kuće. Rijetko izlazi.

- Dobro, Darkie - reče Callaghan. - Ne idi nikamo. Vjerojatno ćeš mi večeras još biti potreban.

Objesi slušalicu, izađe iz govornice, zastane na pločniku i, zapalivši cigaretu, zamisli se. Zatim se vrati u govornicu i okrene broj 88976. Zatraži gospodina Paula Meraultona. Ubrzo začuje glas. Osoran i oštar.

129

- Je li to gospodin Paul Meraulton? - upita Callaghan. Dobra večer. Vjerojatno niste čuli za mene... ja sam Callaghan, privatni detektiv. Zao mi je što vas uznemiravam, Meraultone, no htio bih da se za pet minuta sastanemo u vašem uredu u Ulici Greeneagle. Kako ne bismo trošili vrijeme na raspravu preko telefona, dopustite da vam

nešto kažem. Prije svega, igra je završena. Sve je izašlo na vidjelo, pa vam je najpametnije da oputujete iz ove zemlje dok još možete. Dobro, možda vam se to ne čini lakim jer ste, bez prebijene pare, ali postupite li onako kako vam budem savjetovao, dobit ćete tisuću funti i moći ćete kidnuti. Nastane duga šutnja.

- A što ćete mi savjetovati? - zapita Paul Meraulton. Smjesta otidite u svoj ured u Ulici Greeneagle - reče Callaghan. - Sastat ćemo se ondje. Htio bih pregledati knjige onih čudnih kompanija koje imate vas četvorica Meraultona. Nakon toga bih htio popričati s vama. Budete li pametni, još biste se mogli izvući. Onda, što ćete učiniti? Opet nastane muk.

- Dobro, za početak idem u ured kako bih se sastao s vama reče Meraulton. - Kad malo porazgovaramo, vidjet ću možemo li se nagoditi.

- Vrlo pametno od vas - odvrati Callaghan i naceri se. - Vidjet ćemo se uskoro.

Paul Meraulton je sjedio za stolom pred otvorenim sefom. Pred njim je bilo pet-šest poslovnih knjiga. Pogleda Callaghana, koji je sjedio u kutu i upravo pripaljivao sebi cigaretu, i oblizne suhe usne. Mrštio se i prstom bubnjao po rubu stola. Bio je uplašen.

- Kako ste doznali za ovo? - zapita i pokaže na poslovne knjige.

130

- Zbrojio sam dva i dva - odgovori Callaghan. - Jedan moj prijatelj se raspitao o vama i ispričao mi da ste često u općini, da zarađujete šest funta na tjedan, a trošite šezdeset. Naslutio sam da se ne vrzmate bez razloga po općini. Zatražio sam od prijatelja da se još malo raspita, pa se tad utvrdilo da ste vas četvorica jedini dioničari četiriju propalih kompanija koje ste kupili. Upitao sam se zašto ste to učinili i prilično lako dokučio sam odgovor.

Callaghan dimom napuni pluća, zatim ga, kao obično, ispuhne kroz jednu nosnicu, a onda kroz drugu.

- Moram vam priznati, Paule, bila je to lukava zamisao. Vas četvorica ste vrlo dobro znali da ste dojadili starom Augustu Meraultonu i da vam on ni za što na svijetu ne bi htio dati novca dok je živ, a znali ste da vas očekuje nasljedstvo... dok nije promijenio oporuku... pa ste smislili ovu igru s kompanijama. Skrivajući se iza tih četiriju kompanija, uspjeli ste pozajmljivati novac od njega, jer je stari

August Meraulton mislio da daje novac četirima pravovaljanim trgovačkim poduzećima. Jadni starac nije ni slutio da pare daje sinovcima kojima inače ne bi htio dati ništa. Vjerovao je da je sve zakonito. Slali ste mu svoje lažne zadužnice. Htio sam pogledati vaše knjige samo zato da bih se uvjerio je li sve bilo tako, i sad nema više nikakve sumnje...

Paul Meraulton se digne i zagleda u njega.

- Za moj ukus znate previše - reče i blijedo se osmijehne. Sto još znate?

- Otprilike znam sve što treba znati, Meraultone. Dovoljno da vas strpam u zatvor na duže vrijeme.

Paul pride prozoru i pogleda tihu ulicu.

- Preko telefona ste natuknuli da bih mogao pobjeći reče. Kazali ste da bih mogao dobiti tisuću funta.

- Da, uistinu mislim tako. - Callaghan se naceri. Imate li ovdje pisaći stroj? - Paul Meraulton kimne. - Dobro 131

- reče Callaghan. - Sjednite za stol, napišite potpuno priznanje i potpišite ga. Kada to učinite, dat ću vam tisuću funta, pa možete odmah nestati odavde. Na vašem bih mjestu otputovao brodom u Argentinu... ili na neki grčki otok. Odande navodno vrlo rijetko izručuju ljude.

- Kako mogu znati da govorite istinu? - promrmlja Paul. Kako mogu znati da ćete mi dati novac?

- Ne možete znati - odgovori Callaghan. - Morate prihvatiti rizik. No ne sjednete li za stol i ne prihvatite li se posla, telefonirat ću svom prijatelju, inspektoru Gringallu iz Scotland Yarda, pa ćete se već za jedan sat naći u zatvorskoj ćeliji. Onda, za što ste se odlučili?

Paul je oklijevao nekoliko trenutaka, a onda pride pisaćem stroju, skine s njega poklopac i uvuče papir.

- Što da napišem? - zapita. - Kako da počnem? Callaghan se digne. Smješкао se. Priđe mu i zaustavi se iza njega.

- Ja ću vam diktirati - reče - a vi samo pišite. Dakle, ovako... »Ovo priznanje pišem dobrovoljno ja, Paul Meraulton...« Callaghan nastavi govoriti, a Meraulton je poslušno tipkao sve dokle god nije napisao cijelo priznanje. Tad mu Callaghan pruži svoje naličje-pero.

- Potpišite se dolje - reče - i napišite datum. - Gledao je Paula kako piše, a onda se, uzevši od njega pero, potpiše kao svjedok. Preklopi

papir i spremi ga u džep, zatim izvadi cigarete i ponudi ga. - Vjerujem da vam je sad potreban dim

- reče. Spremivši cigarete, izvadi snop novčanica. Izbroji tisuću funta i ostatak spremi u džep. - Evo, to je vaš novac. Sad bježite! Ako ste pametni, smjesta ćete nestati. Paul uzme novac.

- Hoćete li šutjeti nekoliko sati? - zapita. Callaghan mu se naceri.

132

- Vi ste varalica, Meraultone - reče - a s varalicama ne sklapam nikakve nagodbe, ako to ikako mogu izbjeći! Bježite odavde dok još možete. Možda će vas ščepati, a možda neće. Morate se pomiriti s tim rizikom.

*

Bilo je za petnaest minuta dvanaest.

Penjući se stepenicama prema uredu, Callaghan zakašlje. U sebi se zarekne, kao već nebrojerio puta dosad, da će ograničiti pušenje za pedeset cigareta na dan.

Fred Mazin je bio u čekaonici. Na drugoj strani prostorije sjedio je Jeremy Meraulton i čitao novine.

- Možeš ići, Frede - reče Callaghan. - Ja ću se pobrinuti za gospodina Meraultona. Još nešto: sutra ne moraš doći ovamo. Mislim da mi neko vrijeme nećeš biti potreban.

- Dobro - promrmlja Fred Mazin, uzme šešir i polako izađe. Callaghan pogleda Jeremyja. Smješkao se.

- Uđite - reče i otključa vrata svoje sobe, korakne unutra i zapali svjetlo. Zatim sjedne za stol.

Jeremy zastane na pragu. Usne su mu se trzale i doimao se prijeteći.

- Neću se prepirati s tobom - progundā. - Moram priznati da te donekle poštujem, Callaghane. Sinoć si pokazao da batina ima dva kraja i uspio si se izvući!

- Jesam - mirno odgovori Callaghan, i dalje se smješkajući.

-Imao sam vrašku sreću što je cestom naišao neki teretnjak i odvezao me do Londona. Inače bih, vjerojatno, još i sad pješačio. - Zapali cigaretu. - Onda, što hoćeš? Da ti vratim novac ili dam oporuku?

- Hoću oporuku - odgovori Jeremy. - Obećao sam ti novac, pa ga možeš zadržati. Ako imaš oporuku, daj mi je. Ako je nemaš, prebit

ću te na mrtvo ime.

133

- Ma, nemoj! - reče Callaghan. Zavalivši se u naslonjač, uživao je u situaciji. U tom položaju ostane nekoliko trenutaka, a onda doda: - Učinit ću ti jednu veliku uslugu, Jeremy. Ne samo što ću ti dati oporuku nego ćeš od mene i doznati nešto što vrijedi zlata! - Otvori ladicu pred sobom, zavuče ruku u kut i izvadi žućkasti papir na kojem je August Meraulton otipkao svoju oporuku. Dobaci je preko stola Jeremyu. - Pogledaj je, pa ćeš vidjeti da je na njoj starčev potpis - reče. - Onda, jesi li zadovoljan?

Jeremy pregleda oporuku.

- Jesam, zadovoljan sam - odgovori i načas se nasmiješi.

- Dobro - izusti Callaghan. - Sad ću ti reći što misliš: Ti misliš kako će, čim uništiš tu oporuku, sve biti dobro, jer prema prvobitnom starčevu testamentu svi dobivate jednake dijelove. Ako misliš tako, onda se varaš. Ova oporuka ne vrijedi nikomu ni pola lule duhana. Pazi, ne kažem da je nije napisao August Meraulton. Velim samo da od te oporuke nema nikakve koristi, uništio je ti ili ne uništio.

Držeći papir palcem i kažiprstom, Jeremy ga podigne i drugom rukom izvadi upaljač. Zapali starčevu oporuku. s Zadovoljno se smiješio dok ju je gledao kako gori. Kad je izgorjela, pogleda Callaghana.

- Eto, tako - reče. - Dobro, što si mi htio kazati, Callaghane?

- Kazat ću ti nešto što još nitko ne zna. Dat ću ti nešto za razmišljanje. Evo o čemu je riječ: svi vi... ti i tvoja braća, policija, vjerojatno i svi oni koji su pročitali novine... pomislili ste da je Augusta Merlautaona ubio netko tko se htio dokopati oporuke. Ja znam da nije tako! Znam to zato što sam baš ja ušao u mrtvačnicu i uzeo oporuku iz sata. Dakle, znam da starac nije ubijen zato što mu je netko htio oduzeti oporuku. Da ga je ubojica usmrtio radi oporuke, onda bi mu je bio i 134

uzeo. Ne bi je ostavio meni. Razmisli malo, Jeremy. Starac je ležao mrtav na Lincolnovu trgu gotovo cio sat, oporuka je cijelo vrijeme bila kod njega, a ubojica je nije uzeo. Jeremy se netremice zagledao u njega, malo razrogačivši oči. Prsti su mu se grčevito trzali.

Callaghan se nasmije.

- Dok su me sinoć mlatili tvoji ušljivci, cijelo sam se vrijeme tješio

spoznajom da ću se naposljetku ja smijati reče. - I to na tvoj račun. - Digne se i zaobiđe stol. - Ti si, navodno, pametan, Jeremy - nastavi. - A mislio sam da i Mayola ima mozga u glavi. Zar si pomislio da sam takva budala da bih bez ikakva razloga došao u »Obračun«, iako sam se mogao dogovoriti s tobom preko telefona?

Jeremy zavuče ruke u džepove.

- Dobro, kakav je razlog bio posrijedi? - zapita.

- Zanimalo me na što si sve spreman da bi se dokopao te oporuke koju si upravo spasio - odgovori Callaghan. Zanimalo me jesi li sudjelovao u ubojstvu starog Meraultona. Sad znam da nisi. Možda me posve ne razumiješ. Možda bih ti to mogao malo objasniti. Slušaj, ubojica Augusta `Meraultona nije se ni potrudio da uzme oporuku, jer je znao da mu od nje ne bi bilo nikakve koristi. Da si sudjelovao u ubojstvu, i ti bi to znao. Budući da si me najprije premlatio, zatim si mi platio kako bi dobio oporuku, shvatio sam da nemaš pojma o ubojstvu. Baš to sam htio provjeriti! Callaghan uzme šešir. - Usput govoreći - nastavi - imam za tebe još nešto što bi te moglo zanimati. Paul se razbrbljao o vama. Ispričao mi je sve o onim lažnim kompanijama koje ste podvalili starom Augustu i sad je pobjegao. To sam doznao večeras od jedne osobe. Dakle, sudeći prema svemu, igra je završena, je li? - Jeremy ne izusti ništa. Uzeo je svoj šešir i promatrao Callaghana. - Na tvom mjestu - nastavi Callaghan - otišao bih odmah k prijateljici Mayoli i 13S

posavjetovao se s njom što ćete sada. Čini mi se da će za vas četvoricu Meraultona sad život biti prilično težak, nije li tako?

Jeremy je i dalje šutio. Okrenuo se na peti i izašao iz ureda. Callaghan je slušao njegove korake dok je silazio po stepenicama.

Pričeka nekoliko minuta, a onda priđe vratima i zaključa ih. Tad izvadi iz džepa šest araka papira na kojima je tog poslijepodneva, kad je otišao od Gringalla, napisao svoje bilješke. Preklopi te papire, spoji ih spajalicom te ih skupa s Paulovim priznanjem stavi u oveću omotnicu što ju je izvadio iz ladice. Napisavši na njoj Gringallovo ime, spremi je u džep na prsima, ugasi svjetlo, zatvori uredska vrata i zaključa ih te se spusti po stepenicama.

Smješкао se.

a

Počela je padati kiša, pa Callaghan, krenuvši ulicom, podigne ovratnik ogrtača.

Sjeti se one večeri kad je započeo Meraultonov slučaj. I tad je kišilo. Kao da mu je kiša uporan pratilac. Opsuje u sebi, misleći na sve one noći koje će provesti hodajući goredolje ulicom, dolazeći u ured i izlazeći iz njega, rješavajući kakav slučaj ili ga tražeći, podmićući nekoga novčanicom od pet funta ili nastojeći da se dokopa takve novčanice.

Donekle iznenađeno spozna da mu je već dojadio posao privatnog detektiva. Sit je svoje agencije. Sit je sam sebe. Poslovima privatnog detektiva nema kraja. Pitao se što je s privatnim detektivima kad ostare, kad su suviše umomi da bi lutali gradom spašavajući ljude iz nevolja, njuškajući, razgovarajući s ušljivcima, s poluvaralicama, s pravim varalicama, koji su sastavni dio života svakog privatnog istražitelja.

Dakako, ima privatnih detektiva koji su se visoko popeli. Naprimjer, Pinkerton. Uspio je stvoriti veliku organizaciju, razgranatu širom Sjedinjenih Država, pa je ondje ugledan privatni detektiv, netko i nešto.

Tražeći neizbježnu cigaretu, začudi se što razmišlja o uspješnim privatnim detektivima. On nikad neće biti takav. U najboljem slučaju, »snalazit će se«. Tko se uspije »snaći«, dobro prolazi, kaže se. Ali zar time može biti zadovoljan? Tražeći šibice, u džepu hlača napipa novčanice koje su mu još ostale. Sto i osamdeset funta. Svota se uveliko smanjila. Prikupio je ukupno 1180 funta i da se, udružio s Gringallom, mogao je zadržati taj novac. No tisuću je dao Paulu, jer mu se to činilo prijeko potrebno.

Darkie će tražiti još osamdeset funta za svoj rad, a i momci 137

će htjeti ponešto... Fred Mazin i ostali koji su pomogli. Kad plati svima, bit će sretan ako mu ostane pedeset funta. Ali znao je zašto je postupio tako, premda nije baš htio priznati da ga je očarala Cynthis Meraulton. Takva se žena ne može sresti svaki dan. Zadivila ga je čim ju je prvi put ugledao. Ima sve one osobine koje mu se sviđaju kod žena, a vjerojatno i neke koje samo naslućuje.

Slegnuvši ramenima, skrene u usku slijepu ulicu i zaustavi se pred vratima na njezinu kraju. Kad je pokucao, izviri naborano staračko lice.

- Zdravo, Slime - progovori starac. - Kako si? Trebaš li nešto?
- Valjda nisi pomislio da sam te došao pitati koliko je sati, djedice? - reče Callaghan i naceri se. - Daj mi jednu od onih bočica s kapima za uspavljivanje, pa ćeš dobiti funtu. Starac se nakrevelji.
- Inače dobivam pet funta, Slime - prigovori. - U današnje doba funta ne vrijedi baš mnogo.
- Ja ću ti dati samo funtu - odvrati Callaghan. - Neka kapi ne budu prejake. Htio bih ih upotrijebiti na rupčiću.
- Dobro - promrmlja starac. - Učinit ću ti to, Slime, ali ne bih nikomu drugom. Koliko dugo treba da djeluju? - Oko dva sata.
- Onda ti je potreban kloroform. Nema smisla da ti dam eter ako želiš da djeluje dva sata. Pričekaj, donijet ću bočicu. Dok ga je čekao, Callaghan je pušio i lupkao nogom po pragu. Za pet minuta stari se vrati noseći bočicu.
Callaghan mu dade funtu, oprostio se s njim i ode u garažu u kojoj je držao svoj stari auto iz 1929, izlizanih guma i sipljiv. Kad je sjeo za upravljač, pogleda na sat. Bilo je za petnaest minuta jedan. Odveze se na zapad.

138

Stojeći usred sobe, Callaghan je promatrao Cynthis Meraulton onako smireno i ocjenjivački kao i one večeri kad su se prvi put sreli. Sjela je s druge strane kamina. Na sebi je imala šarenu svilenu kućnu haljinu, crne plitke satenske cipelice i žućkastosmeđe čarape. Callaghanu se činilo da je svaki put sve poželjnija.

Vidio je njezinu prtljagu, već pripremljenu za odlazak, crni ogrtač s krznenim ovratnikom, šeširić i rukavice. Osmjehne joj se kao da se ispričava. Za to je vrijeme držao ruku u džepu kaputa, vrtio prstima bočicu kloroforma i pipao rupčić s vatom.

- Znam, neprestano vam se ispričavam zbog nečega reče joj, veselo se smiješeći. - No moj je posao čudan. Ne odvija se sve uvijek onako kako bih htio.

Gledala ga je ravno u oči.

- Gospodine Callaghane, smatram vas lažljivcem, i to ne baš osobito spretnim. Rekli ste da ćete večeras sa sobom dovesti Williea. Lagali ste. Rekli ste da je on u Edinburghu. I to je laž.

Callaghan slegne ramenima.

- Katkad su laži neizbježne - odvrati joj. - Dobro, kako ste doznali za Williea?

- Telefonirao je večeras - odgovori ona. - Ispričao mi je kako ste zatražili od njega da mi se ne javlja, ali se, dakako, zabrinuo. Da nije bilo vas i vaših neprekidnih prijevera, već bi me prije bio posjetio.

- Dobro. Kako je znao da ste ovdje? Hm, čini mi se da znam odgovor. Gringall mu je to odao, mogao bih se kladiti u funtu!

139

Ona se zapanji. Ispitivački ga gledajući, pokazivala je znatiželju i prezir.

- Gringall - ponovi. - Nije li to onaj policajac nadležan za cijeli slučaj? Niste li me baš zbog njega doveli ovamo, kako me on ne bi mogao pronaći? Kako bi on mogao odati Willieu gdje sam ja?

- Gringall već neko vrijeme zna da ste ovdje - odgovori Callaghan. - No nije poduzeo ništa. Zna da vas može uhvatiti kad god zaželi. Nije glup.

- Vjerojatno nije - reče ona tiho - a niste ni vi. Čini mi se da smo jedine budale Willie i ja... možda i Bellamy... jadni, pijani, drogom uništeni Bellamy kojeg ste izvrgnuli sramotnom hapšenju samo zato da biste se dokopali još više novaca. Mislim da ste dobro zaradili na račun obitelji Meraulton.

Callaghan se osmjehne,

. - Nije loše - uzvratila joj. - Kad se završi ovaj slučaj, neću se moći požaliti na zaradu. Znao, nisam još predočio svoj završni račun. No recite mi nešto: odakle vam ti podaci o Bellamyu? Zar se raspričao?

- Što ste drugo mogli očekivati? - reče ona prezirno. - Kad su ga uhapsili zbog droge, naslutio je da ga zapravo sumnjiče zbog ubojstva, pa se, sasvim razumljivo, raspričao kako bi spasio vlastitu kožu. Morao je pričati o meni, morao me još više osumnjičiti da bi se dokopao slobode.

- Možda - reče Callaghan - ali valjda vam je jasno... -Jasno mi je da ste vi nepošteni do srži -prekine ga ona. -Jasno mi je da ste iskoristili nevolje koje su nas sve zadesile... iskoristili ste čak smrt Augusta Meraultona... kako biste se dokopali što više novca. Bez ikakvih obzira usmjeravali ste događaje onako kako vam najbolje odgovara. Ovo je kraj. Vaša je predstava završena.

Callaghan se opet nasmiješi, donekle nadmoćno,

izazovno.

140

NEUMOLJNI KRVNIK

- Nije - reče joj. Ni govora! Moja predstava nije nipošto završena. Reći ću vam nešto. Vjerojatno vam nije palo na pamet da ste, kad ste me posjetili u uredu, započeli nešto što morate završiti, makar vas ja prisilio na to. Ja vas nisam zvao da se obratite mojoj agenciji, nije li tako? Učinili ste to po svojoj volji. Zašto mi niste, kad ste me posjetili odmah rekli da ste nevinašce bez imalo mozga u glavi? Objasnite mi to. - Callaghan zastane i zapali cigaretu. - Znači - nastavi nisam navikao na to da me kasno navečer u uredu posjećuju potpuno nevine djevojke. Oduvijek smatram da se djevojke, ako su potpuno nevine, ne moraju obraćati meni. - Puštajući dim kroz nosnicu, nije odvajao pogled od njezina lica. Sjedila je kao okamenjena. Zanimjela je. -Ipak, nešto mi nije palo na um. Nisam vjerovao da ijedna žena može biti tako glupa kao vi. Da sam računao s tim, ne bih se zbog vas uvalio u škripac iz kojeg se još ni sad nisam uspio izvući.

- A, tako - izgovori ona polako i ogorčeno. - Znači, cijelo ste vrijeme mislili samo na svoju kožu. Ne svic~ate mi se od prvog trenutka kad sam vas ugledala, ali sam se nekako bljedo nadala da imate bar jednu dobru osobinu, da ste odani; očito sam se i tu prevarila.

- Možda jeste, a možda niste - reče Callaghan. Cinično joj se osmjehne. - Zasad ne namjeravam s vama raspravljati o tome. Kažem vam samo da ste me, glumeći u mom uredu, nasamarili i uvjerali me da se uistinu nečega plašite, pa sam počeo izmišljati za vas lažne alibije i krenuo stranputicom. Počele su se nizati greške. Budući da sam izmislio alibi, Gringall me ščepao prije nego što sam stigao išta namjestiti, pa sam morao smisliti nešto drugo. Morao sam dobiti vremena i stoga sam Bellamyju podmetnuo lažni dokaz zbog kojeg su ga pritvorili. Eto, tako je to bilo. Kad bih se sutra našao u istom položaju, opet bih postupio tako.

141

- Ne sumnjam u to - reče ona. - Vjerojatno biste tako ~ostupili prema svakomu od koga biste htjeli izvući novac. Čak i ako prihvatim vašu tvrdnju da ste morali uplesti Bellamyja, ipak mislim da je od vas nisko i podlo što ste uzeli novac od njega, glumeći da ćete ga

zaštititi, premda ste se već pobrinuli da ga više ništa ne može zaštititi. Callaghan raširi ruke.

- Slažem se s vama, to nije bilo baš sasvim pošteno prizna.

-No morate priznati da sam to lukavo smislio. Nešto tako lukavo mogu smisliti samo ja!

Stajao je i smješkao joj se. Cynthis ustane. Drhtala je od bijesa.

- Molim vas, idite smjesta odavde! - reče mu. - Gubite se, čujete li me? Ne želim vas više nikad vidjeti. No htjela bih vam nešto reći prije odlaska. Kad posjetim Gringalla, ispričat ću mu sve što sam doživjela s vama, spomenut ću mu sve laži, podvale i prijevare kojima ste se poslužili prema svima s kojima ste došli u dodir. Jednom ste mi ispričali da vas u Scotland Yordu ne cijene baš previše. Kad saslušaju mene, njihovo će se mišljenje o vama još kudikamo pogoršati. Neću se začuditi ako završite u zatvoru! -Stajala je pred kaminom, naslonivši se jednom rukom na njegov okvir. Usne su joj podrhtavale od gnjeva. Cijelim je bićem pokazivala koliko ga prezire. Callaghanu se činila divnom. - A sada doda ona idite, molim vas! Ne govorite više ništa, jer ako progovorite, pozvonit ću i zatražiti da vas izbace!

Callaghan potraži cigaretu, izvadi je i zapali.

- Nećete - reče joj. - Nećete to učiniti zato što ću vam pokazati da se takav postupak ne bi svidio Willieu. Uvuče dim, i dalje je netremice promatrajući. - Niste mi skloni nastaviti. - Obratio vam se Bellamy i napričao vam svakakve gadosti o meni; zvao vas je Willie, pa ste spoznali da sam vam lagao i spriječio vas da se sastanete. Dobro,
142

priznjem sve to, možda ću priznati još ponešto, a možda i neću. Ali svakako vam hoću reći ovo. Vidim da ste spremni za odlazak. Vjerojatno ćete se sastati s Willieom. Možda se vas dvoje namjeravate uskoro vjenčati, no vjerojatno ćete se složiti sa mnom ako vam kažem da biste se prije vjenčanja morali osloboditi ikakvih sumnjičenja da ste upleteni u ubojstvo.

- O tom neka odluči Willie. Već je odlučio.

- Razumijem. Odlučio se oženiti vama prije nego što se sve razjasni. Iskreno govoreći, mislim da ne postupate pametno. Meni znate reći kakav sam nitkov, ali za sebe ne znate izabrati pravi put!

. Gotovo je zanijemjela od bijesa. Jedva jedvice se obuzdavala.

- Što namjeravate reći time? - prozbori tiho.
- Hoću reći da Gringall namjerava sutra ujutro uhapsiti jednu važnu osobu - mirno odgovori Callaghan. - Osobu koja je vrlo zgodna i u ovom trenutku gnjevna, a zove se Cynthis Meraulton. Ako se želite udati za Williea premda vam to visi nad glavom, onda nemate baš nikakvo pravo da meni dijelite lekcije. -Zapanjeno ga je gledala. - Slušajte me dobro nastavi Callaghan. - Maloprije sam vam rekao da je Willie po svoj prilici vašu adresu doznao od Gringalla. Dakle, on vjerojatno zna da će vas Gringall sutra uhapsiti, pa se stoga želi što prije vjenčati s vama. Izigrava viteza, poput junaka iz knjiga. - Cynthis iznenada sjedne i objema se rukama uhvati za glavu. Callaghan ju je promatrao, ozbiljna lica. Napominjem vam, da vas ovaj put ne pokušavam nasamariti
- doda. To ću vam i dokazati. Slušajte ovo...
Pric~e telefonu na drugoj strani sobe i, okrenuvši se prema njoj, zavrti brojčanik. Ne bi bilo dobro, pomisli, ako je Willie baš u ovom trenutku negdje gdje ne može čuti telefonsku zvonjavu.

143

Odahne kad je začuo Willieov glas.

- Ovdje Callaghan - progovori. - Upravo sam u zgradi »Delvine«, kod Cynthis, i ona mi trenutno ruje osobito sklona. Misli da sam u ovom slučaju prevario sve, uključivši i vas. - Kad Willie nije odgovorio, Callaghan nastavi: - Morao sam joj reći kako bi bilo glupo da se vas dvoje vjenčate. Nagovijestio sam joj da će je sutra vjerojatno posjetiti Gringall, da će zatražiti od nje vrlo opširnu izjavu te da će je možda i uhapsiti. Svašta je moguće.

- Znam... - zabrinuto prozbori Willie. - Znam, Callaghane
-ponovi - ali što god se dogodilo, ipak je najbolje da se vjenčamo. Sad je Cynthis prijatelj potrebniji nego ikada. Barem ću joj pokazati da joj potpuno vjerujem.

- Razumijem. Znam kako se osjećate, ali u ovom trenutku zanima me koliko vjerujete meni. Znae da je ovaj posao od početka težak i znate da sam svojski nastojao obaviti sve po vašoj volji, pa vam sad kažem kako bi bilo ludo da uđete u brak dok se još ovo nije raščistilo. Pustite Gringalla da završi svoje, neka riješi slučaj, pa se tada vjenčajte i slavite koliko god hoćete.

Willie je oklijevao.

- Gledajte, Callaghane - reče - otkad se bavite ovim slučajem mislim da ste dva ili tri puta postupili čudno, no vjerujem da su vam pobude bile poštene... osim što niste smjeli uzeti novac od Bellamya. On se vrlo uzrujao zbog toga. Tu je činjenicu spomenuo Gringallu, a i Cynthis. Ne mislite li da se zbog toga samo pogoršao Cynthisin položaj u Gringallovim očima? Stvorili ste dojam da ste spremni na sve kako biste ga spriječili da dopre do nje. To sam shvatio, pa sam mu rekao gdje je ona. Uvidio sam da više nema smisla odgađati njegov susret s njom. No vjenčat ćemo se sutra ujutro. To smo čvrsto odlučili. Kud puklo da puklo, vjenčat ćemo se. Callaghan kimne.

144

- Dobro, Willie - izusti. - Ako ste vas dvoje tako odlučili, onda se vjenčajte. No dat ću vam jedan savjet. Vjenčajte se čim se ujutro otvori matični ured. Savjetujem vam to zato što će Gringall krenuti u akciju već noćas ili rano ujutro, pa, imate malo vremena. - Potraži cigaretu. - Ako ne odustajete od vjenčanja, onda bi bilo pametno da se Cynthis smjesta odveze k vama. Automobil mi je vani, pa ću je ja dovesti. Ionako bih htio malo popričati s vama o nekim

pojednostima. Možda bi bilo dobro da preko telefona progovorite riječ-dvije sa svojom budućom i uvjerite je da joj se neće dogoditi nikakvo zlo sjedne li sa mnom u auto. Willie se tiho nasmije.

- Dajte mi je - reče. - Znate, Callaghane, potpuno je razumljivo što je nepovjerljiva prema vama. Zaljubljene žene su previše osjetljive. Vjerujem da vi činite ono što smatrate najboljim, pa ću joj to i reći.

- Hvala vam - odgovori Callaghan. - Pozvat ću je. - Pruži joj slušalicu. - Willie bi htio razgovarati s vama objasni joj. Zatim priđe kaminu i zaustavi se, gledajući je i razmišljajući. Završivši razgovor s Willieom, ona spusti slušalicu.

- Možda nisam bila sasvim pravedna prema vama reče ona no većina je mojih zamjerki opravdana. Callaghan slegne ramenima. Smješkao se kao da se zabavlja, ali iz očiju mu je izbijala ljutnja.

- Zapravo nije ni važno, je li? - odvrati. - Više vas neću uznemiravati... sad će se Willie brinuti o vama. Pomogne joj da odjene ogrtač i pruži joj rukavice, udišući miris njezina parfema, a onda pokupi prtljagu i krene kroz hodnik

*

145

Callaghanov stari automobil počne se ponašati čudno kad su se približili Hyde Parku. Kašljucao je, soptao i tresao se. Neopazice se služeći čokom, Callaghan nekoliko puta umalo ugasi motor.

Cynthis Meraulton je cijelo vrijeme šutjela. Sjedeći kraj njega, gledala je ravno preda se. Naslutio je da bi htjela nešto reći, ali ne može pronaći prave riječi.

Prošli su kroz raskrižje. Trebalo je da skrenu, no Callaghan je produžio ravno.

Ona ga pogleda u mraku.

- Promašili ste ulicu - reče mu. - Trebalo je da skrenete.

- Dabome - odvrati on uzrujano. - Vjerojatno sam se zamislio. Dobro, skrenut ću u iduću ulicu.

Uskoro je skrenuo u Ulicu Down i, prešavši stotinjak metara, ušao u neki uzak mračni prolaz. Ugasio je motor. - Sto znači ovo? - prozbori ona. - Je li vam sinula

nekakva nova zamisao? Jeste li smislili neku novu mudroliju otkad smo sjeli u auto? Molim vas, odvezite me k Willieu, inače ću izaći!

Callaghan se osmjehne. Desna mu je ruka bila u džepu. Slušajte - reče joj - večeras sam vam otvoreno priznao da mi se ne sviđa vaše sutrašnje vjenčanje. Budući da ste vrlo uporni, mogu učiniti samo jedno! Ovo!

Iznenada ispruži lijevu ruku i uhvati je oko ramena. Pokušala mu je okrenuti leđa, ali nije mogla. Bio je snažniji nego što je mislila. Osjeti slatkast miris. Otimajuei se još nekoliko trenutaka, napokon se opusti i, onesvijestivši se, klone na vrata.

Callaghan spremi kloroform u džep, hitro se osvrne oko sebe i natraške izveze auto na ulicu. Potom se zaputi k Darkieu. Dovezavši se pred njegovu kuću, izađe i pokuca na vrata. 146

Za nekoliko trenutaka pojavi se Darkie.

- Hej, šefe! - p~zdravi ga. - Slutio sam da ćeš me posjetiti.

- Eto, pogodio si. Je li ovdje Fred, ili mladi Wilpins, ili bilo koji od momaka?

- Fred je kod mene - odgovori Darkie.

- Dobro. - Callaghan pokaže na auto. - Unutra je ~'~~` ~ ,, podica Meraulton. Morao sam je omamiti kapima. Pozovi . Treba da

unesemo gospođicu Meraulton u kuću. Neka je,=a.'voja žena smjesti u krevet. Neće se osjećati baš najbolje kad kloroform prestane djelovati.

Darkie nestane ~z kući, a Callaghan se vrati do automobila. . ~" *

Stojeći nasred Darkieove dnevne sobice, Callaghan je pušio cigaretu. Izvadi iz džepa snop novčanica i pruži ga Darkieu.

- Osamdeset funta je za tebe, Darkie - reče. - Pedeset je namijenjeno momcima, a ostalih pedeset pričuvaj za mene. Dat ćeš mi ih kad ih budem zatražio. - Tad se okrene prema Fredu i izvadi iz džepa omotnicu s Gringallovom adresom, u kojoj su bile bilješke i priznanje Paula Meraultona. - Slušaj me pažljivo, Frede - nastavi. - Ne smiješ pogriješiti. Pogleda na uru. - Sad su dva sata. Evo što treba da učiniš. Otic~i u susjednu ulicu i ukrcaj se u prvi taksu koji naide. Odvezi se u Scotland Yard i reci da se želiš sastati s Gringallom. Kaži da mu nosiš moju hitnu poruku. Nemoj pristati na sastanak ni sa kim drugim. Ako je Gringall otišao kući, zatraži da mu telefoniraju. Doći će čim dozna da mu nešto poručujem, a onda mu predaj ovu omotnicu. Ako se Gringallu slučajno nešto dogodilo, pa se ne može doprijeti do njega, omotnicu predaj naredniku Fieldsu i kaži mu da je otvori. Nakon toga možeš otići kući na spavanje.

147

- Dobro, šefe - odvrati Fred Mazin i izađe uzevši omotnicu. Darkie uzme cigaretu koju je držao za uhom, ozbiljno promatrajući Callaghanovo lice.

- Kakvo je stanje, Slime? - zapita. - Je li sve u redu? - Uskoro ćemo znati - odgovori Callaghan i naceri se. Darkie kimne.

- Što ćemo s djevojkom? - upita. - Moju ženu zanima što ćemo joj reći kad se osvijesti. Možda neće biti baš najbolje volje.

- Kad se osvijesti, spavat će još neko vrijeme. Budi bez brige. Uostalom, očekujem da se uskoro Gringall pojavi ovdje. Darkie podigne obrve.

- Što? - uzvikne. Policija će doći ovamo. - Nasmije se.

-Prostrijet ću im crveni sag. Dobro, šefe, što ću im reći kada dođu?

Callaghan baci opušak u vatru, izvadi novu cigaretu i zapali je, zatim posegne za šeširom.

- Kada dođe Gringall - reče - prenesi mu moje pozdrave. Shvatit će. Doviđenja, Darkie!

Okrene se i izađe iz sobe. Slušajući kako se za njim tiho zatvaraju kućna vrata, Darkie je stajao usred sobe i češao se po glavi.

*

Ušavši u telefonsku govornicu na uglu, Callaghan pozove Williea Meraultona. Smješкао se.

- Slušajte, Willie - progovori Callaghan kad mu se ovaj javio - moram vas, nažalost, obavijestiti da sam opet sve preuzeo u svoje ruke. Ispričavam se, no to smatram prijeko potrebnim. Cynthis je kod mojih prijatelja. Zaključila je kako bi ipak trebalo da prije udaje posjeti Gringalla. Smatra kako ne bi bilo pošteno ptema vama da se uda dok je još pod 148

sumnjom. No to nije najvažnije. Bimo je da ona oporuka koju je stari nosio u satu nije imala nikakvu važnost. Nije vrijedila ni pišljiva boba. Znete, starac je poslije napisao još jednu oporuku, i to onog dana kad je ubijen, vjerojatno po podne. Postupio je vrlo lukavo. Napisao je dva primjerka i oba potpisao. Vjerojatno se bojao da bi se jedan mogao izgubiti. Jedan je uistinu nestao, no meni se osmjehnula sreća, pa sam pronašao drugi primjerak. Sad ga imam u džepu. U zapečaćenoj je omotnici, na kojoj je starčevom rukom napisano: »Potpisani duplikat oporuke Augusta Meraultona«.

- Callaghan zastane za trenutak i duboko uvuče dim. Dakle, trebalo bi da vi dobijete taj duplikat - nastavi, puštajući dim kroz nosnice. - Zacijelo bi starac htio da taj primjerak bude u vašim rukama. Kako bi bilo da dođete k meni u ured i uzmete ga?

Nastane kratka šutnja.

- U koliko ćete sati biti u uredu? - naposljetku prozbori Willie.

- Točno u tri sata - odgovori Callaghan. - Doviđenja, Willie. Objesi slušalicu.

149

Narednik Fields rukom pokrije usta, nadajući se da Gringall ne vidi njegovo zijevanje. Znao je da se Gringallu ne sviđaju ljudi koji se brzo zamaraju.

Grickajući vrh olovke, pogleda pred sobom papir što ga je pripremio za stenografiranje. Na početku stranice pisalo je: »Jeremy Meraulton. Uhapšen. Namjerna prijevara. Izjava pri ispitivanju.«

Meraultonov je slučaj vrlo čudan, mislio je. Dugo se nije ništa dogac~alo, a onda su se najednom zbivanja počela munjevito nizati.

Pitao se koliko zna Gringall. Možda hini da zna manje nego što uistinu zna. On je prokleta lukav. Jeremi Meraulton je stajao s druge strane Gringallova stola, a kraj njega je bio pozornik. Objesio je ruke i držao se prilično obeshrabreno. Zapazi čudnovatu tišinu, a onda se sjeti da je vrlo kasno u noći i da ovdje, u tom zabačenom uredu u Scotland Yardu, i mora biti tiho.

Smatrao se velikom budalom zato što se vratio u »Ništicu« kako bi se ondje sastao s Mayolom. S ogorčenjem je shvatio da ga je na takav potez zapravo naveo Callaghan, natuknuvši mu da se posavjetuje s Mayolom. U ušima su mu još odzvanjale te riječi. Poslušao ga je kao prava budala i poput zeca uletio u klopku.

Stojeći pred stolom i sa svakom sekundom gubeći nade, pomisli na Callaghana i shvati da je on kudikamo pametniji nego što je mislio, da je ne samo snalažljiv nego i hrabar. Sjećao se kakve je batine dobio u »Obračunu«. Dobro ih je podnio. A sad su se uloge izmijenile, sad će Jeremy izvući kraći kraj.

A vrlo je lako mogao pobjeći. Da se nije htio najprije dogovoriti s Mayolom... koja će se vjerojatno smješkati kad čuje što se dogodilo... još se mogao spasiti. Ali poslušao je Callaghanov savjet kao da nema vlastitog mozga u glavi i nastrugao.

Ugrize se za usnicu. Prokleti Callaghan!

- U skladu s uputama što sam ih dobio od inspektora Mysea iz Odjela za borbu protiv nemoralnosti - govorio je u zapisnik policijski pozornik - telefonski sam obavijestio dežurnog u Scotland Yardu da je trideset pet minuta poslije ponoći netko zvao anonimno i natuknuo kako će inspektora Gringalla vjerojatno zanimati da će Jeremy Meraulton u klubu »Ništica« potražiti gospođicu Mayolu Fernval. Isti je čovjek, ne predstavivši se, natuknuo kako bi inspektora Gringalla moglo zanimati i to da bi mu Jeremy Meraulton mogao ispričati neke zanimljive podatke o četirima propalim kompanijama koje je Paul Meraulton kupio zato da bi se na prijevaran način dobio novac od Augusta Meraultona. Taj nepoznati čovjek napomenuo je da će Jeremy Meraulton pokušati smjesta pobjeći iz zemlje, a to ne bi bilo po volji inspektoru Gringallu, jer on još istražuje ubojstvo Augusta Meraultona. Potom mi je inspektor Myse naredio da odmah odem u klub »Ništica« i obratim se Jeremyu Meraultonu ako ga zateknem ondje. Otišao sam u klub i ugledao

Meraultona. Zamolio sam ga da pode sa mnom u Scotland Yard, jer ga inspektor Gringall želi ponešto pitati. Rekao je: »Prokleti Callaghan! On je kriv za ovo. Vrag ga odnio!« Potom se okrenuo prema gospođici Fernval i kazao: »Sad sam nadrljao. Onaj prokleti Callaghan natjerao je Paula da propjeva. Paul je kidnuo, a mene su šćepali!« Odveo sam Meraultona u stanicu u Ulici Vine, gdje je Odjel za borbu protiv nemoralna, i zatim sam, u skladu s novim uputama, smjesta otišao, praćen pozornikom Ferrisom, u stambenu zgradu »Melleville« u

Ulici Glasbury. Ondje smo zatekli Paula Meraultona kako upravo slaže odjeću u kovčeg. Obavijestio sam ga da je Scotland Yard izdao nalog za njegovo hapšenje zbog namjerne prevare. Pretražio sam ga i kod njega pronašao tisuću funta u novčanicama. Odveo sam ga u Scotland Yard. Gringall pogleda Jeremya.

- Dakle, takvo je stanje - reče i zapali lulu. - Kad bih bio na vašemu mjestu, gospodine Meraultone - nastavi nastojao bih sebi olakšati položaj koliko god je moguće. Možda biste mogli razjasniti poneku pojedinost. Ako možete, to bolje za vas. Ako ne možete ili nećete... - Slegne ramenima. Jeremy ne prozbori ni riječ. - Po podne mi je neki Rupert Patrick Callaghan, poznatiji kao Slim Callaghan, ostavio brojeve nekih novčanica - nastavi tad Gringall. Utvrdili smo da se mnogi brojevi podudaraju s onima na novčanicama koje smo večeras oduzeli Paulu Meraultonu. Možete li vi nekako protumačiti tu činjenicu?

Jeremy se osmjehne.

- Objašnjenje je vrlo jednostavno - reče. - Callaghan mi je večeras ispričao da je Paul progovorio, da je priznao što je učinio. Vjerojatno mu je Callaghan platio. - Prestane se smiješiti. - Prava je ironija što je Callaghan dio tog novca dobio od mene.

Ovaj put se Gringall nasmiješi.

- Dobio ga je ne samo od vas nego i od Cynthis Meraulton, od Williea Meraultona i Bellamya Meraultona - napomene. Zapravo, moglo bi se reći da je Slim Callaghan skupljao novac od cijele obitelji Meraulton da bi podmitio Paula Meraultona i naveo ga na priznanje. - Povuče dim iz lule. Paul je budala - doda. - Trebalo je da još malo šuti, pa bi se suočio samo s jednom optužbom umjesto s dvjema. Ispuhne savršen kolut dima. - Cini mi se da je Callaghan još

pametniji nego što se doimao na prvi pogled - zaključiti.

- Vjerujem da vam je Callaghan telefonirao i obavijestio vas - ogorčeno progovori Jeremy. - Zacijelo vam je i Paula otkucao! Gringall strese glavom.

- Ne, znao je da je to suvišno - odgovori. - Vjerojafio je naslutio da nadziremo Paula otkad smo doznali za one kompanije. Eto, to mi se sviđa kod Callaghana. On nas ne smatra običnim šupljoglavcima, a to je vrlo simpatično u ovo doba kad većina ljudi misli da nemamo ništa u glavi. Jeremy prezirno puhne kroz nos.

- Znači, Callaghan je postao junak dana, ha? progundā. Možda bih mu ja mogao baciti klip pod noge. Vjerojatno će vas zanimati podatak da je baš on ušao u mrtvačnicu u Ulici Ensell i ukrao oporuku sa stričeva mrtvog tijela... onu na zlaćanom papiru za kopije. Večeras mi je to osobno ispričao! Gringall kimne.

- Poznat mi je taj podatak - reče. - No, budući da ste tako iskreni, gospodine Merultone, hoćete li biti tako ljubazni i kazati nam gdje je sada ta oporuka... dabome, ako znate?

- Ne znam - odgovori Jeremy. - Ne znam niti me briga. Vjerojatno ju je Callaghan uništio. Netko mu je, po svoj prilici, platio da to učini! Gringall se iznenadi.

- Zašto bi on uništio oporuku? - zapita. - Kad već govorimo o tome, gospodine Meraultone, tko bi, prema vašem mišljenju, najviše želio da oporuka nestane? Ja mislim da je ta osoba koja je željela da se oporuka uništi ujedno ubila Augusta Meraultona ili sudjelovala pri ubojstvu!

Jeremy je šutio cijelu minutu. Uvidio je da previše priča. Odakle bih ja mogao znati zašto je Callaghan htio uništiti oporuku? - izusti naposljetku. - Zašto bi mene zanimalo kakve mu se misli vrzmaju po glavi i što bi htio učiniti? Ja gledam svoja posla!

Gringall kimne. Otvori ladicu pisaćeg stola i izvadi nekakvu ispravu.

- Jeremy Fane Gresley Meraultone - reče - ovdje imam nalog za vaše hapšenje zato što ste namjerno prevarili

»Meraultonovu kompaniju za trgovanje nekretninama«. Moram vam reći da dio novca što smo ga pronašli kod vašeg brata Paula, kojeg smo večeras uhapsili zbog iste optužbe, potječe iz svote koja je prvobitno dobivena prijevarom od »Meraultonove kompanije za

trgovanje nekretninama« i da ste vi te novčanice, iz vama poznatih razloga, predali Slimu Callaghanu. Moram vas upozoriti da bi se sve što sad kažete moglo upotrijetiti kao dokaz protiv vas.

Jeremy ne reče ništa.

- Odvedite zatvorenika! - tad naredi Gringall.

Fields promiješa kavu.

- Vjerojatno je Callaghan dobio priznanje - promrmlja. Zanima me što će s njim.

Gringall mu se osmjehne.

- Vidjet ćemo - reče. - Vjerujem da će nam to priznanje prije ili poslije stići ovamo.

Fields mu uzvratil smiješkom.

- Nekako mi se čini da ste slabi prema Callaghanu primijeti

-Kakvu to igru igra? Sto se najednom dogodilo s njim? Cini se da nam svojski pomaže!

Gringall kimne.

- I ja se čudim takvoj promjeni - reče. - No pala mi je na um jedna pomisao. Možda je Callaghan uvidio da je, kad nam je htio podvaliti lažni alibi za Cynthis Meraulton, samo pogoršao njezin položaj, možda je shvatio da je takvim

alibijem samo potkrijepio druge dokaze protiv nje. Tko zna, možda se zacopao u nju... navodno je ona vrlo zgodna cura... pa sad kopa posvuda i, radeći kao mrav, nastoji je izvući iz škripca. Uglavnom - zaključil -slutim da on ima u rukavu skrivene adute. Znam da je lukav. Fields kimne.

- Dobro, pretpostavimo da je dobio priznanje - reče. - Što to znači? Vi ste ionako znali da su varali staroga. Znete to već neko vrijeme. Pomaže li nam to otkriće... mislim, s obzirom na ubojstvo?

Gringall ponovo napuni lulu.

- Upotrijebi mozak, Fieldse - reče. - Zar nisi nikad čuo staru poslovicu: »Kad se posvade lopovi, priliku dobivaju pošteni«? Cini se da je ta poslovice poznata Callaghanu. Nemamo nikakvih čvrstih dokaza u pogledu ubojstva. Nijedan slučaj kojim sam se dosad bavio nije bio tako maglovit kao ovaj. Evo, pogledaj. August Meraulton se dogovorio s nekim da će se sastati s njim u svom uredu između deset i petnaest i jedanaest sati. Ne znamo je li otišao u ured ili nije. Znamo samo da je u uredu bio nered, te da su uredska i ulična vrata

ostala otvorena... Starac je ustrijeljen u glavu izbliza, na mjestu gdje je pronađen ili negdje drugdje, pa je poslije ubojstva premješten tamo. Znamo da je Cynthis Meraulton otišla u ured na Lincolnovu trgu u jedanaest sati. Vidio ju je Bellamy. No znamo da je uzela auto iz garaže tek petnaestak minuta prije jedanaest. Istina je, doduše, da je starca mogla ubiti oko deset i dvadeset pet te imati dovoljno vremena da se vrati u garažu i potom opet odveze do Lincolnova trga, kako bi sebi lukavo pribavila alibi. No ne možemo doprijeti do Cynthis niti išta doznati od nje... barem zasad. Bolje rečeno, nismo mogli u početku. A nismo mogli zato što ju je Callaghan sakrio. Priznajem, nije mi se svidio taj njegov postupak, ali sad sam mu zahvalan, jer sam uvjeren da bi, što god ona rekla, nastala samo još veća zbrka. Callaghan se vjerojatno uplašio da će ona reći previše ili premalo. Zelio je dobiti vremena. Znao je da ćemo je poslije pronaći budemo li baš htjeli razgovarati s njom. Ali mi nemamo dokaza o ubojstvu. Možemo samo zamisliti što se zbilo. Nemamo baš nikakvih dokaza. Ni neposrednih niti posrednih. Znamo da se svađala s Augustom Meraultonom, no s njim se svađala i većina drugih ljudi s kojima je dolazio u dodir. Najteže je optužuje činjenica da je Callaghan namjerno rekao pogrešno vrijeme njezina dolaska u njegov ured. Grdno je lagao. A ona djevojka, Effie Perkins, govorila je istinu. Znam to, a zna i Callaghan. Ali to još ne znači ništa. Dobro, znamo što je Cynthis Meraulton radila poslije jedanaest sati, ali još ne znamo što je radila između deset i četvrt do jedanaest. Njezina služavka to ne zna. Bila je u kuhinji, pa ne zna u koliko je sati izašla njezina poslodavka. Eto, toliko o Cynthis. Neko se vrijeme činilo da bismo mogli priklještit Bellamya. Jedini dokaz koji smo prikupili protiv njega bio je potpuno šupalj. Podvalio ga je Callaghan. Podmetnuo nam ga je zato da bi dobio vremena i mogao nešto smisliti i poduzeti... tko zna što! No znamo da je Bellamy došao na Lincolnov trg tek nekoliko minuta prije jedanaest i da se ondje zadržao samo minutu-dvije. Toliko o Bellamyu. Svi ostali imaju alibi. Svi su Meraultoni bili kod Williea u njegovu klubu i od njega pokušavali izmusti pare. Okupili su se u prostoriji iz koje se može izaći ravno na ulicu, pa bi se moglo pomisliti da je netko od njih šmugnuo van, ubio starca i vratio se, no ostaje činjenica da će, ako se svi zakunu da su bili zajedno, taj dokaz biti nepobitan i nećemo

ga moći srušiti pukim teorijama. Ne možemo dokazati ništa. Znamo da je nekoliko ljudi mrzilo starca, pogotovu Bellamy. Znamo da se Cynthis posvadila s rijim kratko vrijeme prije njegove smrti i možemo štošta zamišljati, ali ne možemo dokazati baš ništa, i to je Callaghanu jasno!

Fields podigne obrve.

- Callaghanu...? - promrmlja. Gringall ga nezadovoljno pogleda.

- Zar još ne shvaćaš? - reče. - Sjeti se spomenute poslovice: »Kad se posvade lopovi, priliku dobivaju poštenu.« Zar nisi uočio da je Callaghan vrlo uspješno uznemirio Meraultone tako da sva četvorica misle samo na sebe i nastoje spasiti vlastitu kožu na račun ostalih? Bellamy se raspričao o Cynthis, jer vjeruje da je ona pričala o njemu. Paul je, našavši se u slijepoj ulici, dao nekakvu izjavu koja je vjerojatno vrlo zanimljiva. Vidjet ćemo kad je pročitamo. A i Jeremy će progovoriti... možda već sutra.

- Razumijem sve to - reče Fields - ali mi jedno ipak nije jasno. Mući me pitanje kakvu ulogu u svemu tomu ima Callaghan. Sto radi? Sto namjerava?

Gringall spremi lulu, a onda se, pogledavši narednika, široko naceri.

- Nemam pojma - odvrati. - Zaista nemam pojma, ali ono što čini ili je učinio, mogao bih se kladiti u mjesečnu plaću, bit će vrlo korisno. A sad naruči još kave!

*

Gringall je upravo popio treću šalicu kad su ga obavijestili da ga želi posjetiti neki Fred Mazin u vezi s Meraultonovim slučajem. Za pet minuta već je otvarao omotnicu koju mu je poslao Callaghan. Kad je Mazin otišao, on pažljivo pročita Paulovo priznanje, zatim ga dobaci Fieldsu.

- Ovo objašnjava sve - reče. Očekivao sam da će Callaghan noćas povući neki spektakularan potez. Da vidim što mi je napisao.

Privuče stolnu svjetiljku. Pritom, uglavnom iz navike, pogleda na ručni sat. Bilo je za petnaest minuta tri. 157

Tad počne čitati: uDragi Gringalle, Nemam baš često priliku i zadovoljstvo da pišem policijskim službenicima, pa me ovo poprilično zabavlja. Možda znate koliko i ja, a možda ne znate. Mislim da ne znate! Uglavnom, bit će tako slobodan i dati Vam nekoliko korisnih obavijesti o Meraultonovu slučaju. Ujedno ću Vam

objasniti svoje dosadašnje postupke, a budete li se, kad pročitate ovo, htjeli smijati na moj račun zato što u starim godinama postajete sentimentalni, sntijte se.

Vjerojatno ste zapazili, haš kao i ja, da u Meraultonovu slučaju nema nikakvih pravih ni konkretnih dokaza... pogotovu ih nema dovoljno za hapšenje. Nema ni dovoljno čvrstih indicija, a kad se policija ne može dokopati ni takvih: posrednih dokaza, onda je stanje vrlo teško, nije li tako? Jasno mi je, vjerojatno kao i vama, da je ubojica odlučio počiniti zločin tako da ga nitko neće moći uhvatiti. Izvući će se i sad bude li imao sreće. Ta je osoba vrlo lukava i svjesna ovih bitnih činjenica: prvo, ako ne postoji motiv za ubojstvo, policija ne može poduzeti nikakve odlučne korake ni prema komu, jer bi se izložila velikim neugodnostima kad bi pogriješila, i drugo, ako se za ubojstvo osumnjiče dvije ili tri osobe, koje očito međusobno nisu suradivale, onda je nesumnjivo da će dokaze (ako ih ima) protiv jedne od njih pobiti dokazi (ako ih ima) protiv ostalih, pa naposljetku policija, koliko god sumnjičila ovoga ili onoga, nema dovoljno konkretnih dokaza za hapšenje. Našem ubojici je to poznato. Eto, takav je trenutno vaš položaj. Ne možete učiniti ništa, pa se morate uplesti u njega, jer budući da nisam policajac, mogu stvoriti okolnosti koje će potkrijepiti sumnje ili ih raspršiti. U povjerenju govoreći, tražim nešto što će vam stvoriti zadržavanje. Tražim otvoreno priznanje ubojice, a uz podosta sreće ćete ga i dobiti.

158

Evo, o čemu vas želim obavijestiti: svi prividni dokazi u ovom slučaju upućuju na zaključak da je Cynthia Meraulton ubila starca. Ali upotrijebite li mozak, uvidjet ćete da je najviše optužuje činjenica da je došla u moj ured one večeri kad se dogodilo ubojstvo, da se zatekla na Lincolnovu trgu (otprilike) u vrijeme ubojstva, da je znala kako će starac biti ondje te da se posvadila s njim zato što ju je htio spriječiti da se uda za Williea i zato što joj je majci zagorčio život. No bitno je da me ona posjetila. Došla je k meni zato što je Fingal rekao Willieu kako sam ja kao stvoren za zadatak da se brinem o njoj ako joj netko pokuša podmetnuti ubojstvo. Razmislite o tome.

Vjerojatno vas zanima zašto sam Bellamyu podmetnuo onaj zakrvavljeni šešir. Po svojoj prilici mislite da sam to učinio zato da bih dobio vremena. Djelomice imate pravo. No učinio sam to i zato što

sam htio ispitati logičan slijed događaja. Gledajte, Cynthis Meraulton je osumnjičena zato što je bila na Lincolnovu trgu, pa sam imao pravo posumnjati u Bellamya, jer-se i on zatekao ondje. Zanimalo me zašto je on došao na trg. Možda ste ga Vi to pitali kad ste ga uhapsili zbog droge, pa Vam je možda rekao. Ako ni je, mogu Vam reći ja. Mogao bih se kladiti u kakvu god svotu hoćete da je Jeremy nagovorio Bellamya neka ode na Lincolnov trg i provjeri hoće li stari August Meraulton doći u svoj ured u jedanaest sati. Eto, zbog toga se Bellamy zatekao ondje. Vi i ja znamo da je August Meraulton zacijelo došao mnogo ~^oani je na Lincolnov trg, pa se Bellamy sasvim uzalud pojavio ondje tri minute prije jedanaest i čekao starca, jer je August već bio u uredu.

Ali Bellamy to nije znao. On je vjerovao da će starac doći tamo u jedanaest sati ili ubrzo nakon toga.

Zašto je mislio tako? Pokušate li odgovoriti na to pitanje, vidjet ćete do čega će vas to dovesti!

159

Možda se pitate zašto sam uzeo Bellamyu 200 funti pošto sam mu podmetnuo dokaz zbog kojeg će ga policija uhapsiti. Ako je Fields provjerio brojeve novčanica što sam mu ih po podne dao, onda možete i sami odgovoriti na to.

Otišao sam k Eulalie Gallicot i pred njom odigrao veliku predstavu, jer sam naslutio da ju je Bellamy posjetio kad se povukao s Lincolnova trga. Zaputio sam se k njoj samo zato da bih provjerio nastoji li je netko nagovoriti da kaže pogrešno vrijeme njegova dolaska i tako ga još više osumnjiči. Nesumnjivo Vam je posve jasno da ste, samo zato što ste bili sretne ruke i pronašli dvojicu taksista koji su Vam rekli pravo vrijeme, spoznali da Bellamy nije kriv za ubojstvo.

Eulalie je pristala na moj zahtjev da kaže pogrešno vrijeme, jer je vjerovala da radim za onu istu osobu koja ju je, preko muža Beldocesa uputila da postupi tako. Tek poslije će ona uvidjeti da se u pogledu toga prevarila, ali ta okolnost ništa neće promijeniti. Dobro, od koga je dobila prvobitnu uputu? Još nešto: začudio sam se kako ste uspjeli poslati policijski auto baš na pravo mjesto, u pravo vrijeme, onog popodneva kad sam posjetio Bellamya i podmetnuo mu šešir. Rekli ste mi da me opazio neki policajac, no znao sam da

je to izmišljotina. Odvezao sam se tamo taksijem! Znali ste da ću biti ondje zato što Vam je netko (ne predstavivši se, dabome) telefonirao i obavijestio Vas. Tko bi to mogao biti? Možete li se dosjetiti? Znam da je to mogla učiniti samo jedna osoba. Zanimljiv je i podatak o četirima lažnim kompanijama kojima je upravljao Paul Meraulton. Znamo čemu su služile te kompanije. Paul ih je kupio zato da bi četvorica Meraultona mogli dobivati novac od "Meraultonove kompanije" , a da ih ne raskrinka stari August Merulton. Sve je to vrlo zanimljivo, no još je kudikamo zanimljivija činjenica kako je netko očito želio da se taj novac kad-tad vrati, pa ako usredotočite mozak

(ne šalim se, zaista mislim da imate mozga!) na tu temu i posebno posvetite pažnju pitanju kako će se taj novac vratiti, napraviti ćete još jedan korak prema trbojci.

Nakon podužih razgovora sa Cynthis Meraulton, čvrsto sam povjerovao da idem u pravom smjeru. Vrlo dobro pamtim razgovore, pa popričavši nekoliko puta sa Cynthis, zaključio sam da je ona ili prvorazredna lažljivica (u što nekako nisam htio povjerovati), ili da sasvim bezazleno igra ulogu koju joj je netko namijenio od početka. Zacijelo vam je jasno kako sam, kad me prvi put posjetila, pomislio da je ona ubila Augusta Meraultona. Zbog toga sam joj i pokušao pribaviti lažni alibi... što je najveća glupost koju sam učinio u životu. Effie Perkins nije ni znala da čini veliku uslugu Vama i meni kad Vam se obratila i rekla Vam u koje je doba Cynthis k meni došla i otišla. Zbog toga sam uvelike zahvalan Effie, pa ću joj jednog dana, ako je ikad sretnem, kupiti kiticu cvijeća ili šačicu malina... ovisno o tome što joj je milije.

Rekao sam Cynthis da Bellamyja smatram ubojicom, ne zato što sam mislio tako, nego zato što sam htio provjeriti hoće li se ona iznenaditi ili će prihvatiti takvu pretpostavku kao opravdanu. Budući da se nije iznenadila, zaključio sam da zbog nekoga ili nečega sumnja u njega. I ta mi je okolnost malo pomogla.

Postoji još jedna zanimljivost: Arnault Beldoces je muž Eulalie Gallicot. A Eulalie Gallicot je (ili je bila) Bellamyjeva ljubavnica. Beldoces je Bellamyja opskrbljivao drogom. Ujedno je savjetovao Eulalie da kaže policiji pogrešno vrijeme Bellamyjeva dolaska. Osim toga, povezan je s Meraultonima, jer oni često dolaze

u njegov noćni klub.

Nesumnjivo je da Beldoces ne bi ni za koga učinio ništa ako ne bi bio dobro plaćen. On je takav čovjek. No znamo da su c~eri~orica Meraultona uglavnom bez pare. Neprestano se nastoje dokopati kakve svotice. 1 o toj se pojedinosti isplati razmisliti.

Morant priznati da sam Vam cijelo vrijeme nešto tajio. Evo, sad ću Vam se ispovjediti.

Pretražili ste Cynthisin stan, ali niste pronašli ništa. To znači da niste tražili dovoljno temeljito, je li? Došao sam tamo poslije Vas i vrlo pažljivo sve pregledao. Našao sam metak kalibra 5,6 milimetara koji je ispao iz kutije municije što ju je Cynthis čitvala u ladici. Kad ste Vi pretraživali stan, ondje je bila cijela kutija, no niste je pronašli. Našao ju je Willie Meraulton. Došao je prije mene i uzeo je. Pritom mu je jedan metak ispao iz kutije.

To Vam pokazuje kako je Willie u to vrijeme većzaključio da namjeravate uhapsiti Cynthis, pa je htio spriječiti da pronadete previše dokaza protiv nje. Još intam taj metak i, bude li moguće, pokazat će Vam ga jednog dana.

Sad prijec~imo na Jeremyja. Dobro znate da sam ja onaj tajanstveni čovjek koji je ušao u mrtvačnicu i uzeo oporuku iz Augustova sata. Napisao sam sam sebi pismo i kao pošiljaoca izmislio nekakvog Seika Sammya. U tom pismu Sammy tvrdi da ima oporuku i da mi ju je voljan prodati. Dopro sant prekn Mayole do Jeremyja i predočio mu to pismo, a on me najprije gadno premlatio, zatim mi je dobro platio da bi se dočepao te oportcke.

To mi je otkrilo sasvim dovoljno o Jeremyju.

Zatim sam odlučio da se sastanent s Paulom i utt~rdim je li spreman ostate u ovoj zemlji i suočiti se s teškoćama ili će, kada dozna da sam prozreo njegovu smicalicu s

kompanijanta, rado uzeti tisuću funta što sam ih pripremio za njega i kidnuti. Kada to utvrdim, još više ću raskrinkati ubojicu. Uspijem li kod Paula, nastojat ću izvući iz njega priznanje, pa ću Vam ga poslati s ovim bilješkama. Vjerojatno Vas, Gringalle, zanima zašto sam sve odigrao ovako i zašto sam voljan izložiti se riziku kojem ću se uskoro izložiti, bude li se sve odvijalo prema mojim predvic~anjima. Prekršio sam zakon nekoliko puta. Nije mi to prvi put. Moglo bi se protiv mene podići pet šest raznih optužaba. Dakle, posrijedi je stara priča:

svemu je kriva žena!

Upoznao sam u svom životu već svakakve žene, ali još nijedna nije bila poput Cynthis Meraulton. Jednom sam joj rekao da bih zbog nje i u pakao, a ona je pomislila da joj opet lažem! Žene su takve.

Nikad nisam razmišljao o sebi. Nisam imao vremena niti bio sklon takvim mislima, ali me Meraultonov slučaj izmijenio. Spoznao sam da su mi dojadile ovakve igre i počeo sam zavidjeti činovnicima koji zaracuju dvije funte na tjedan, ali pouzdano znaju da će potkraj tjedna te dvije funte biti u njihovu džepu!

Osim toga, moj je posao lišen ikakva maštanja. Evo, ja ne mogu zamisliti, ne mogu zavaravati samog sebe, da imam ikakvih izgleda kod djevojke poput Cynthis Meraulton! Dobro, dosta je naricanja. Htio bih da se vrlo pažljivo usredotočite na ovo što ću Vam sad napisati. Evo što namjeravam učiniti i što bi trebalo da Vi učinite...« ' Gringall je čitao nekoliko trenutaka, a onda uzvikne i strpa papire u ladicu. Promatrajući ga, Fields se digne.

- Zatraži da nas pred vratima čeka auto - odrješito reče Gringall. - Požurimo u Callaghanov ured.

Zgrabi šešir. Trčeći prema vratima, pogleda na sat. Bilo je tri i deset.
163

Bilo je za petnaest minuta tri.

Kašljući od dima, Callaghan se penjao po stepenicama u svoj ured. Kao i obično, opominjao se da bi trebalo pušiti manje. Ušavši u čekaonicu, upali svjetlo i zaključa vrata. Potom ode u svoju sobu, u mraku objesi ogrtač i šešir, zapali stolnu svjetiljku i zavalio se u naslonjač.

Neko je vrijeme nepomično sjedio i razmišljao, a onda otvori ladicu i izvadi dugu omotnicu. Ode u čekaonicu, pogleda oko sebe i napokon pronađe ono što je tražio... primjerak »Evening Newsa« što ga je ostavio Fred Mazin. Istrgne prva dva lista, pažljivo ih preklopi, metne u omotnicu i na njoj napiše: »Oporuka Augusta Meraultona«. Trudio se da mu rukopis što više slični pokojnikovu.

Tad zatvori omotnicu i spremi je u gornju ladicu stola. Otključa donju ladicu, izvadi iz nje pištolj »luger«, načas se kolebljivo zagleda u njega, a onda ga vrati u ladicu i ponovo je zaključa.

Stavi kutiju cigareta na stol, namjesti stolnu svjetiljku onako kako mu je najbolje odgovaralo i počne pisati pismo Cynthis Meraulton. Pismo

bijaše kratko. Kad ga je završio, pročita ga pažljivo, osmjehne se skrušeno, podera ga na komadiće i baci ih u koš za otpatke.

*

Začuvši kucanje na ulaznim vratima, Callaghan ode u čekaonicu i otvori ih.

Vani je stajao Willie Meraulton. Osmjehne se kad je ugledao Callaghana i izvadi lulu iz usta. Na licu mu se vidjelo da je zabrinut.

164

- Drago mi je što ste točni - reče Callaghan. - Htio bih popričati s vama o nekim pojedinostima i razbistriti ih do jutra, jer mi se čini da će događaji napokon dosegnuti svoj vrhunac.

Willie zamišljeno kimne i vrati lulu u usta. Callaghan zatvori vanjska vrata i povede ga u svoju sobu. Propustivši ga mimo sebe, tiho zatvori vrata.

Willie Meraulton sjedne u naslonjač ispred stola, a Callaghan baci opušak cigarete i uzme novu. Zapalivši je, stajao je u svom omiljelom položaju, naslonjen na zid.

Willie istrese pepeo iz lule na dlan, ustane i baci ga u koš. Pokazali ste veliku domišljatost, Callaghane progovori, ne pogledavši ga - otkrivši tu drugu oporuku, koju je, kažete, moj stric napisao onog dana kad je ubijen. Jeste li sigurni da je tako? Niste li možda pogriješili?

Callaghan slegne ramenima.

- Pogreška je uvijek moguća - odgovori i nasmiješi se. - Život nipošto ne bi bio ovako zabavan kad ljudi ne bi griješili. No ne vjerujem da sam se ovaj put prevario.

Willie opet sjedne i počne puniti lulu. Gledajući kako su mu mirni prsti dok gura duhan u glavu lule, Callaghan se protiv volje divio njegovoj hladnokrvnosti. Očito ima dobre živce.

- Moram vam nešto odati, Willie - prozbori Callaghan kad je ponovo sjeo za stol. Svjetiljka je obasjavala plohu stola tako da su im lica bila u sjeni. - Citali ste u novinama o čovjeku koji je viden u Ulici Ensell one noći kad vam je ubijen stric. Dakle, taj je čovjek ukrao iz starčeva sata oporuku na zlaćanom papiru za kopije.

Willie se iznenadi.

- Čudno! - izusti. - Nije li stric ubijen samo zato da bi se zločinac dokopao oporuke? Ako je ubojica nije uzeo na 165

mjestu zločina, onda je vjerojatno baš on poslije otišao u Ulicu Ensell i ukrao je. Nije ju uspio uzeti onda kad je ubio Augusta, pa ju je poslije morao potražiti. Možda nije imao priliku odmah poslije ubojstva?

Callaghan strese glavom.

- Ne - reče - takva pretpostavka nije uvjerljiva. Uostalom, ja sam ukrao tu oporuku. Ušao sam u mrtvačnicu i uzeo je. Htio sam je pogledati.

Willie zapanjeno raširi oči.

- Ne shvaćam vas, Callaghane - izusti. - Gdje je ta oporuka... što ste učinili s njom?

Callaghan se zavalj u naslonjač. Počeo je uživati u toj situaciji.

- Prodao sam je Jeremyu - odgovori. - Dobio sam od njega četiristo funti, pa sam mu je dao. Spalio ju je preda mnom u ovom uredu.

- Sto ste učinili? - uzvikne Willie. - Ta vi ste ludi! To je krivično djelo! Sto je pisalo u toj oporuci?

- Ah - nehajno reče Callaghan - starac je opozvao sve prijašnje oporuke i cijeli imetak ostavio Cynthis Meraulton.

- O, zaboga! - Willieu je od bijesa drhtao glas. - I vi ste tu oporuku prodali Jeremyu! Lišili ste Cynthis cijelog imetka samo zato da biste od Jeremya dobili četiristo funti! Odgovarat ćete za to, Callaghane! Skupo ćete platiti taj svoj postupak. Izvukli ste nekoliko stotina od Meraultonovih, ali to će vam prisjesti!

Callaghan ugasi drugu cigaretu i zapali treću. Willie nije upalio lulu. Čvrsto ju je stisnuo zubima i netremice mu promatrao lice.

- Već sam čuo slične riječi - reče Callaghan. - Cynthis mi je kazala da ću se obogatiti na račun Meraultonovih, no nisam obratio osobitu pažnju tim riječima. Obuzeta svojim 166

mislama, imala je i pravo tako govoriti. - Uvuče dim u pluća.

- Nitko se neće obogatiti na račun Meraultonovih - reče naposljetku. - Ja sam dobio od njih nekoliko stotina, tisuću sto i osamdeset funta, da budem sasvim točan. Tisuću sam dao Paulu za priznanje koje sam dobio od njega, i spreman sam se kladiti u pet funta od onih pišljivih pedesetak koliko ću napokon zaraditi ovim poslom... budem li imao sreće... da ni njemu neće ostati te pare. Znam tko ih se dočepao. Willie spremi lulu u džep.

- Tko ih se dočepao? - zapita. Callaghan ga pogleda, široko se

smiješeci.

- Gringall - odgovori. -Dajem sav kineski čaj za običan mućak ako Gringall nije noćas ščepao Paula. Ako ga je uhapsio, onda ga je i pretražio. A ako ga je pretražio, kod njega je našao novčanice i njihove brojeve usporedio s onima koje sam mu ostavio poslije podne. Shvatit će odakle potječe taj novac. - Willie naglo udahne zrak tako da mu je zašištao između zuba. Callaghan se digno i nasloni na zid iza stola, dok mu je iz kuta ustiju visjela cigareta. - Vraški ste lukavi, Willie - nastavi. - Zadali ste mi velikih muka. Dosad sam sebe smatrao pravim stručnjakom za izmišljanje prvorazrednih spletki, no skidam vam kapu!

- Iskreno govoreći, ne razumijem vas - hladno i ogorčeno promrmlja Willie. - Cini mi se da opet smišljate nekakvu podvalu. Baš kao što ste podvalili Cynthis, Jeremyu i Bellamyu.

Callaghan pogleda na sat. Bilo je tri i deset.

- Vidite, tu postoji jedna zanimljiva činjenica progovori. -Ja sam loš momak, na lošem glasu, a vi ste dobar i ugledan čovjek. Baš me ta okolnost potaknula da vam posvetim posebnu pažnju. Znao, kad mi se Cynthis obratila i ispričala onu svoju čudnu priču, pomislio sam da je ona ubila starog Meraultona. Povjеровao sam, baš kao što ste vi i

167

htjeli da povjerujem, da ste obuzeti bojaznima kako je ona možda učinila taj zločin i da je nastojite zaštititi od posljedica. Nasjeo sam. Izmislio sam joj alibi. No uskoro sam uvidio da sam postupio glupo. Spoznao sam da ona nema nikakve veze s ubojstvom. Kad sam to shvatio, odmah sam se upitao zašto je častan čovjek poput vas poslao voljenu djevojku k lošem momku kakav sam ja! Reći ću vam zašto ste je poslali ovamo. Znali ste da sam se proćuo po izmišljanju alibija. Možda vam je Fingal, kad vam je govorio o meni, ujedno natuknuo da sam bez prebijene pare. Kad me posjetila Cynthis, nisam je cijeli dan ni pušio osam sati. Itekako sam se razveselio kad sam ugledac novac. Imam vrlo dobro pamćenje - mirno nastavi Callaghan. - Kad sam vas posjetio sutradan nakon ubojstva, kazali ste kako vam je Cynthis nekoliko dana prije zločina natuknula da bi je vaša braća mogla ugroziti. To je bila laž. Ona vam nikad nije natuknula nešto takvo. Baš vi ste spomenuli takvu mogućnost, a o

njoj ste govorili zato što ste htjeli Cynthis navesti na zaključak da joj je potreban netko tko će se brinuti o njoj... netko tko je lukav kao i vaša braća... drugim riječima, ja. Kazali ste mi još nešto. Rekli ste kako ste je dane i dane nagovarali da me posjeti. To je prokleta laž. Lukavo ste smislili plan prema kojem će me ona posjetiti tek one večeri kad se bude dogodilo ubojstvo. Ispričat ću vam kako ste to učinili.

Baci opušak cigarete u pepeljaru i odluči da do kraja razgovora više neće pušiti. Spusti se u naslonjač i zavuče ruke u džepove. Willie se naginjao naprijed, sklopivši ruke i probadajući ga pogledom.

- Rekli ste joj, jadnici, da ja ne radim ništa bez novca opet progovori Callaghan. - Rekli ste joj kako nema smisla da ide k meni dok ne bude imala pare. Kad sam razgovarao s vama sutradan nakon ubojstva, ispričali ste mi da ste joj dali petsto funti čim ste se kod Fingala raspitali o meni... dakle, 168

davno prije ubojstva. - Široko se naceri. - I to je prokleta laž, Willie. Reći ću vam što ste učinili. Uzeli ste petsto funti, stavili ih u omotnicu i držali ih u svom uredu. Možda vas je Cynthis pitala kad će se sastati sa mnom, a vi ste odgađali taj susret govoreći joj da još niste pribavili novac, ali ćete ga uskoro imati. Dobro znate da ste joj poslali novac tek onog dana, i to potkraj dana, kad ste morali ubiti starog Augusta, i te ste večeri preko telefona ugovorili njezin sastanak sa mnom kako bi došla u ovaj ured ravno s Lincolnova trga, pošto je utvrdila da je starac ne čeka ondje kao što su se dogovorili. Obojica znamo da ju je dolazak ovamo ravno s trga optužio u očima policije.

- Vrlo zanimljivo - reče Willie nasmiješivši se. Hoćete li biti tako dobri i objasniti mi kako sam znao da će Cynthis baš te večeri otići na Lincolnov trg na sastanak s mojim cijenjenim stricem?

Callaghanu se suze oči, a onda svlada srdžbu i opusti se. Da, reći ću vam - odgovori. - Reći ću vam i mnogo više. Budete li strpljivi i spremni da me saslušate, objasnit ću vam sve od početka. Vi to već znate, no treba vam pokazati da to zna još netko i da će to uskoro znati cijela zemlja. Nagne se naprijed preko stola i zagleda se Willieu u lice. Iako se smiješio, oči su mu bile užasno tvrde. Gledajući ga, Willie Meraulton načas nasluti snagu što se skriva u tom privatnom detektivu razbarušene kose, u tom pokućarcu koji je trebalo da odigra nevažnu ulogu u cijelom slučaju, ali je na sebe privukao

reflektore i želi preuzeti glavnu ulogu.

- Pročitao sam jednu pjesmu koja se zove »« -reče Callaghan.

- Zapamtio sam dva stiha: »Gledaj je kako se u opasnom škripcu vrpolji i cereka. Opipaj vrat, draga, jer te čeka.« Vi me podsjećate na te stihove. Htjeli ste biti , je li? Namjeravali ste staviti nekomu omču oko vrata... nije važno

169

komu, njoj ili Bellamyu... bitno je da ne bude ugrožen vaš vrat. Doduše, niste mi namjeravali navući pravu omču oko vrata, nego omču sumnje. Htjeli ste da ljudi, uključivši i policiju, pomisle kako su to oni učinili... jedno od njih dvoje, ali da se to ne može dokazati. Bitno je da nitko vas ne uplete u to, mislili ste. No ja sam to uspio izmijeniti. U

Meraultonovu slučaju postoji samo jedan , a to sam ja. Prokleta sam neumoljiv, uvjeravam vas!

Willie se počne tiho smijati. Mirno je sjedio i smijao se. Callaghan opet kriomice pogleda na sat. Bilo je tri i dvadeset. Naprežući uši ne bi li začuo ikakav zvuk, nije čuo baš ništa. Opsuje u sebi, već žudeći za cigaretom.

- Dobro, Willie - reče. - Budući da želite slušati, ispričat ću vam sve. Ispričat ću vam cijelu priču o ubojstvu Augusta Meraultona, a ako i griješim u pogledu nekih sitnica, to nije važno, jer uglavnom imam pravo.

Willie zijevne.

- Vrlo zanimljivo, Callaghane - izusti. - Ipak, prije nego što počnete tu dramatičnu priču, moram vas nešto upitati: možete li ikako dokazati svoje pretpostavke? Imate li nešto opipljivo u rukama ili se ponašate poput policije... samo teoretizirate i nadate sa da će iznenada iskrsnuti nešto što bi se moglo smatrati pravim dokazom?

Callaghan slegne ramenima.

- Na to vam zasad ne mogu odgovoriti - reče. - Možda ćete naposljetku sami odgovoriti na svoje pitanje. Bilo kako bilo, zacijelo ćete priznati da je moja postavka na čvrstim nogama. Dakle, braća Meraulton... Jeremy, Paul, Percival i Bellamy... ostali su bez prebijene pare. Nisu se mogli dokopati novca. Stari August ih je mrzio kao crnog vruga i nije im htio dati ništa. Ali vas je volio i vjerovao vam. Očito se pouzdavao u vas, jer vam inače ne bi

prepustio upravljanje svojom kompanijom. Hinili ste da ste drukčiji od braće, iako niste. 170

Zli ste kao i oni, a njima je to poznato. Ispričali su vam da im je prijeko potreban novac i da će se, ako ga ne dobiju, pred starcem raspričati o vama. Stoga ste morali brzo nešto smisliti. Pao vam je na pamet dobar plan. Nagovorili ste Paula da kupi četiri propale kompanije, zatim ste tim kompanijama počeli pozajmljivati novac. Ako je August povremeno zavirivao u poslovne knjige, a to je očito činio, nije mogao otkriti ništa sumnjivo. Sve je nalikovalo na normalan zajam. Vjerujem da je taj potez i vama donio lijepu dobit. Niste davali onoj četvorici sav novac što ste ga izvlačili iz »Meraultonove kompanije«. Uvjeren sam da ste najveći dio zadržavali za sebe. Dakako, postojala je mogućnost da starac počne previše njuškati i da otkrije istinu. No, znali ste da je bolestan i nadali ste se da će umrijeti prije nego što vas raskrinka, a kad umre, sve ćete račune podmiriti novcem što ćete ga vi i ona četvorica naslijediti. A onda je iznenada starac pripremio svečanu večeru i sve vas obavijestio da je napisao novu oporuku. Kazao je ostaloj četvorici da će oni, ne bude li odlučio da izmijeni tu novu oporuku koju će uvijek nositi u satu, ostati bez prebijene pare. Neće dobiti niša. Zapravo, zaprijetio je i vama. Mislim da je postao malo sumnjičav prema vama. Vjerojatno ste i vi pomislili tako. Zatim je i dokazao da je postao nepovjerljiv. Rekao je Cynthis da joj neće dopustiti udaju za vas. Dogodilo se to nekoliko dana prije njegove smrti, i te njegove riječi smatrali ste znakom za uzbunu. Zaključili ste da se hitno mora nešto poduzeti. Znali ste da bi nova oporuka mogla biti valjan razlog da ga neki od one četvorice pokuša ukloniti, pa ste ispričali Cynthis da je u opasnosti, spomenuli ste joj moje ime i savjetovali joj da me posjeti čim joj pribavite novac, jer ja neću poduzeti ništa dok ne dobijem pare. Nakon toga ste pažljivo promatrali starog Augusta, provjeravali zna li on išta ili su vama samo popustili živci.

171

Callaghan odgurne naslonjač. Neodoljivo je čeznuo za cigaretom. Usta su mu se osušila i zaboljela ga je glava. Najednom spozna da su i njegovi živci već danima prenapeti i da je potpuno iscrpljen. Sjedeći mu nasuprot, u sjeni, Willie je uvukao glavu među ramena i

buljio u njega čudnovato sjajnim očima.

- Onda, Willie - prozbori Callaghan - kako vam to zvuči? Jesam li to dobro smislio?

Willie se osmjehne.

- Sviđaju mi se vaše postavke, Callaghane - reče. Nastavite. Sve me to vraški zanima.

Callaghan kimne. Napinjući uši, uhvati nekakav vrlo tih zvuk iz čekaonice. Oblizne suhe usne, nadajući da se nije prevario.

- Dobro - reče - sad prijedimo na onaj dan kad se dogodilo ubojstvo. Dogovorili ste se sa Cynthis da ćete poći s njom u kazalište, ali je iznenada puknuo balon. U ured vam je telefonirao August Meraulton i obavijestio vas da je prozreo vaše trikove. Kazao vam je da ste ušljivi varalica i lopov i da mu je drago što je spriječio Cynthis da se uda za vas. Vjerojatno ste pred njim odglumili i gradili se nevinim. Rekli ste mu da se sve može objasniti, pa vas je starac naposljetku pozvao da te večeri u jedanaest sati dođete u njegov privatni ured na Lincolnovu trgu. Kad ste završili razgovor, razmišljali ste neko vrijeme. Prije svega, pitali ste se je li stari August svoje otkriće spomenuo Cynthis. Morali ste najprije to provjeriti. Stoga ste joj telefonirali i zapitali je ide li joj se još u kazalište. Kad ste razgovarali sa mnom, rekli ste da je ona telefonirala vama i obavijestila vas da je boli glava. I to je bila prokleta laž, a ispričali ste mi je samo zato što sam mudro natuknuo da o toj temi neću razgovarati s njom, no razgovarao sam, pa mi je kazala što se zapravo dogodilo. Rekla mi je da nije mogla poći s vama u kazalište zato što je imala jedan

172

važan sastanak u jedanaest sati. Nije vam rekla ništa drugo, ali te su vam riječi otkrile sasvim dovoljno. Otkrile su vam da joj se August već obratio i pozvao je u svoj ured na Lincolnovu trgu u jedanaest sati. Pretpostavili ste da joj nije ispričao ništa drugo. Znali ste što on namjerava učiniti. Htio vas je suočiti s njom u svom uredu i pokazati joj kakav ste podli lažljivac, pokazati joj da joj je učinio uslugu zato što joj je zabranio vjenčanje s vama. Morali ste nešto poduzeti, nije li tako? Znali ste da Cynthis ide na Lincolnov trg u jedanaest sati, pa ste joj rekli da ste vrlo zabrinuti za nju i da svakako mora posjetiti Slima Callaghana, makar otišla k njemu nakon sastanka u jedanaest sati. Obećali ste joj da ćete preko telefona najaviti njezin dolazak u

jedanaest i petnaest ili jedanaest i pol i da ćete poslati petsto funta što će ih Callaghan zatražiti za usluge... onih pet stotina što ste ih držali u ladici pisaćeg stola već tjedan dana, čekajući pravi trenutak. Potom ste se obratili braći. Obavijestili ste ih da je prijevara izbila na vidjelo i zatražili od njih da dođu u vaš klub petnaestak minuta prije deset i da se o svemu dogovore. Unajmili ste zasebnu prostoriju blizu bočnog ulaza. Kad su došli Jeremy, Paul, Percival i Bellamy, ispričali ste im manjeviše što se zbilo. Ujedno ste im rekli kako ste čuli da će se Cynthis sastati sa starcem na Lincolnovu trgu i da se, po svoj prilici, pripremaju nekakve nevolje. Kazali ste im da ćete potražiti Cynthis i porazgovarati s njom prije nego što ode k starcu. Pokušat ćete je nagovoriti da sredi situaciju. Otišli ste iz kluba oko deset sati. Računali ste sa starčevom navikom da se taksijem vozi u ured, pa ste vjerovali da će uraniti tamo. Izašavši kroz bočna vrata iz kluba, odvezli ste se autom u blizinu Lincolnova trga i ostavili ga ondje gdje nikomu neće upasti u oči. Popeli ste se u ured. Imali ste sreću; starac je već došao, a bilo je oko deset i trideset. August vam je počeo mahati pred nosom oporukom na zlaćanom papiru... onom

173

što ju je nosio u satu... i rekao vam je da će je uništiti. Rekao vam je razlog. No vi niste htjeli da se oporuka uništi. Ne gubeći vrijeme, ustrijelili ste ga. Zatim ste ga podigli, prevrnuvši pritom stolicu, odnijeli ste ga niza stepenice i preko mračne ulice, te ga prebacili preko niske ograde na zapadnoj strani parka. Preskočivši ogradu, odnijeli ste ga kroz park i, vrativši oporuku u sat, ostavili ste ga kraj ograde na suprotnoj strani. Vraćajući se kroz park, bacili ste pištolj u grmlje. Niste se bojali da ćete ostaviti otiske prstiju; imali ste rukavice. Zatim ste odjurili u klub. Tamo ste stigli dvadesetak minuta prije jedanaest. Rekli ste da niste uspjeli pronaći Cynthis i nagovorili ste onog jadnog glupog Bellamya, koji je jedva čekao da ode k Eulalie Gallicot, da se odveze do Lincolnova trga, pričekava dok ne bude jedanaest i pet i provjeri hoće li ona posjetiti Augusta, a ako je ugleda, neka vam telefonira. Budući da mu je to bilo usput, pristao je. Htjeli ste da vidi Cynthis na trgu. Ta će je činjenica, povezana s njezinim odlaskom k meni nakon toga optužiti. S druge strane, ona će ondje vidjeti Bellamya, pa će i on biti sumnjiv. Ostala trojica, koji će sutradan nagađati tko je zapravo ubio Augusta Meraultona, dat će

vam alibi bude li potrebno i izjaviti da niste izlazili iz kluba. Morat će to kazati. Svi su sudjelovali u varanju Augusta, a ako se vama nešto dogodi, ostat će bez para. Bellamyev odlazak na Lincolnov trg nije važan, jer činjenica da je viđen na trgu, još nije dokaz da je on ubojica. Stoga su njih četvorica morala biti uz vas, a i vi uz njih.

Callaghan se nagne natrag i ljubazno osmijehne Willieu. - U jednom ste trenutku glupo pogriješili - nastavi. Niste smjeli oporuku vratiti u sat. Kad sam poslije Cynthisine posjeta doznao za ubojstvo, zanimalo me je li oporuka nestal~. Našavši je u satu i pročitavši je, upitao sam se zbog čega bi neki od one četvorice ubio starca i potom ostavio oporuku, koja ih sve lišava nasljedstva i cijeli imetak daje Cynthis. 174

NEUMOLJNI KRVNIK

Callaghan se digne. Willie je sjedio kao kip i netremice ga promatrao, dišući nečujno.

- A onda sam shvatio - tiho prozbori Callaghan. Shvatio sam. Najednom sam spoznao da čovjek koji je ubio Augusta Meraultona nije počinio taj zločin zato da bi izvadio oporuku iz sata, nego zato da bi je ostavio u njemu. Shvatio sam još nešto. Uvidio sam da bi Jeremy, Paul, Percival ili Bellamy, ako bi oni ubili starca, svakako uništili oporuku, pa sam spoznao da je ne biste uništili jedino vi! Stoga sam se latio posla. Sutradan sam uzeo još novca od vas. Pomislili ste da sam samo pohlepan. Naivče jadni, niste znali da se brojevi na onih vaših trista funti nadovezuju na onih petsto koje mi je dala Cynthis. Od Bellamya sam dobio dvjesta. Pregledao sam brojeve. Pripadali su istoj skupini. Iz toga sam zaključio da je Bellamy tih dvjesta funti dobio od vas. Prije odlaska k Jeremyu posjetio sam Mayolu Ferrival, ne zato što sam je želio vidjeti, nego zato da bih Jeremyu dao vremena da od vas pribavi novac kojim će me platiti.

- Vrlo zanimljivo - promrmlja Willie. - No kad bi i bilo istina sve ovo što ste ispričali, to ipak ne dokazuje tko je ubio Augusta Meraultona. Callaghan se nasmiješi.

- Tako je, Willie. Imate pravo. To dokazuje samo da ste toj četvorici davali novac s bankovnog računa »Meraultonove kompanije«. To je samo nepošten postupak, prijevara. Kao što kažete, to nije ubojstvo.

- Callaghan se nagne preko stola. -Morate priznati, Willie, prilično

sam blizu cilja, je li? Ipak, slažem se s vama da se, na osnovi ovoga što sam ispričao ne bi mogla protiv vas podići optužba zbog ubojstva. Ako osumnjiče vas, morat će osumnjičiti Cynthis, Bellamya i sve druge koji su se sukobili s Augustom. Ali imam jedan adut - doda. - Već sam vam napomenuo da sam . Mogu dokazati da ste vi ubili Augusta Meraultona,

175

PETER CHEYt~IEY

jedino ja mogu to dokazati... i učinit ću to, tako mi Boga, ako...

- Ako? - vrlo tiho izusti Willie.

- Ako mi ne isplatite deset tisuća funti - reče Callaghan i naceri se. - Onda, isplati li se?

176

Willie ustane. U sjeni mu se nije moglo jasno razabrati lice. Još se držao opušteno. Stajao je nekoliko trenutaka, zatim opet sjedne. U uredu je

bilo tiho kao u grobu. Callaghanu se činilo da čuje kuckanje svog sata i lupanje vlastitog srca.

- Znači, ipak ste ucjenjivač - tiho prozbori Willie. Doduše, katkad ucjenjivačima treba udovoljiti, jer mogu biti opasni. Ali, - doda nehajno - deset tisuća je velika svota... pogotovu kad je riječ o obmanjivaču poput vas!

- Ne vidim nikakvu obmanu - odvrati Callaghan i slegne ramenima. - Rekao sam vam da imam jednu dobru teoriju i ispričao sam vam je, a vi možete postupiti kako god hoćete. Sasvim mi je svejedno.

- Razumijem - promrmlja Willie. - Razumijem. Znači, nije vam bilo ni nakraj pameti da me optužite za ubojstvo? Samo ste mašti dali maha?

- Pa sad, nije baš tako. Objasnit ću vam. Dobijem li deset tisuća, onda će to za mene biti samo teorija i zaboravit ću je čim mi se novac nađe u ruci. Ne dobijem li pare, tad ću možda provjeriti bi li se ta teorija mogla pretvoriti i u nešto drugo. Vjerojatno bi Gringalla zanimala takva slagaljka. Willie kimne.

- Već ste posjetili Gringalla - reče. - Dali ste mu brojeve novčanica. Možda ste mu dali i neke druge podatke. - Nisam mu ništa dao. Skrenuo sam mu pažnju na

novčanice zato što sam znao da će ih on ionako zapaziti. Uostalom,

taj podatak o brojevima novčanica neće vam smetati, u određenim okolnostima.

- Neće? - zapita Willie, podigavši obrve. - Pretpostavimo da je vaša postavka o tome kako sam pozajmljivao

177

novac onim lažnim kompanijama pravilna. Ne bi li me policija optužila zbog prijevare, ako se trenutno i zanemari Augustovo ubojstvo?

- Zašto bi vas optužili? August Meraulton je mrtav. Ne može svjedočiti, a upravljanje svojom kompanijom prepustio je vama. Mogli biste ispričati sudu da je August otkrio što radite i odobrio vam postupak. Ne bi vam mogli dokazati da lažete, nije li tako? Trebalo bi samo da pronađete nekoga tko će potkrijepiti vašu izjavu... recimo, Cynthis.

Willie se nasmiješi.

- Zaista ste vrlo domišljati, Callaghane - primijeti. Katkad mi se čini da sam vas potcijenio. No vratimo se onom prijedlogu da vam isplatim deset tisuća. Rekao sam da je to velika svota, no vjerujem da bi se lako mogla naći u »Meraultonovoj kompaniji«. Pitanje je samo komu će sad pripasti ta kompanija.

- Odgovor je vrlo jednostavan - odgovori Callaghan. - Ona će pripasti Cynthis Meraulton. Ne zaboravite, ja sam vidio onu oporuku i mogu se zakleti u pogledu njena sadržaja. Premda ju je Jeremy uništio, ipak mogu dokazati da je oporučitelj svoj imetak namijenio Cynthis, a mogao bi to potvrditi i njegov odvjetnik, uvjeren sam. - Zašuti za trenutak i pogleda Williea u oči. - Osim ako je August Meraulton poslije napisao još jednu oporuku i u njoj odlučio drukčije.

- Vrlo zanimljivo - reče Willie. - No htio bih se vratiti vašoj teoriji o Meraultonovu ubojstvu. Slažem se s vama da nije loša. Čak sam sklon zaključku da bi je Gringall, kad bi mu se predočila, pokušao potkrijepiti; no u ovoj se zemlji ubojstvo mora nepobitno dokazati. Optuženi ne mora dokazivati da nije nikoga ubio, već tužitelj mora nedvosmisleno dokazati da je ubio. Uistinu ne vidim kako bi Gringall mogao dokazati da sam ja ubio Meraultona. Pogledajmo cijeli slučaj s druge strane. Kao što ste vrlo dobro

178
napomenuli, Jeremy, Percival i Paul mogu dokazati da sam bio s njima u klubu u ono doba kad se dogodilo ubojstvo. S druge strane,

ne vjerujem da bi Cynthis mogla dokazati što je radila u to vrijeme. Štoviše, njezina služavka, koja je bila u kuhinji u Cynthisinu stanu od deset do jedanaest sati, kaže da nije čula kad je Cynthis izašla, kaže da je mogla otići u bilo koje doba između devet sati i četrdeset pet minuta i jedanaest sati. Istina, Bellamy je ugledao Cynthis na Lincolnovu trgu u jedanaest sati i tad je ubojstvo već bilo počinjeno, ali ta okolnost Cynthis ne oslobađa sumnje. Čak i ako dokaže da je otišla po auto u garažu tek petnaestak minuta prije tog vremena, to ne znači ništa, jer je stigla otići na Lincolnov trg, ubiti Augusta i potom se vratiti u garažu po auto. Nažalost, postoji još jedna pojedinost. Zacijelo se sjećate da sam otišao u Cynthisin stan i pažljivo uklonio kutiju metaka što sam je našao ondje. Sjećate se da je jedan metak ispao iz kutije, pa ste ga našli kad ste došli tamo. Bojim se da bi ta činjenica bila vrlo jak pokazatelj protiv Cynthis, a nimalo ne sumnjam da će njezina služavka, bude li pod zakletvom, ispričati istinu.

- Neće ispričati istinu, jer je ne zna - reče Callaghan. - Istinu znam ja. Vi ste donijeli kutiju metaka u Cynthisin stan. Donijeli ste je u džepu. Dok ste tobože pretraživali ladice, namjerno ste iz kutije ispustili jedan metak, nadajući se da će ga naći Gringall. Zatim ste kutiju pokazali služavci, hineći da ste je upravo pronašli i da ćete je odnijeti kako bi se uklonio još jedan neugodan dokaz protiv Cynthis. Sjećate se da sam vam telefonirao i rekao vam da ste dobro obavili posao. Dabome, tad niste shvatili pravo značenje mojih riječi. Svojiri~ ste mi postupkom nesumnjivo pokazali da ste baš vi ubojica!

- Možda - reče Willie - ali služavka neće svjedočiti u tom smislu. Ona vjeruje da sam metke našao u ladici i kazat će tako. Mislim da će mi njezina izjava više pomoći nego štetiti. 179

- I ja mislim tako - složi se Callaghan.

- Eto, vidite, nema nikakvih dokaza, a deset tisuća je, kao što rekoh, velika svota. Očekujem da je upola smanjite! Dobro, ispričat ću vam još nešto. Kad sam se sastao s vama sutradan nakon ubojstva, pitao sam vas tko bi, prema vašem mišljenju, najradije ubio Augusta. Spomenuli ste Bellamya. Tad sam vam uvijeno natuknuo da ću Bellamya podvaliti šešir. Raspitivao sam se o Augustovim šeširima, pa ste naslutili što namjeravam učiniti. Zatim sam vam rekao da ću po podne posjetiti Bellamya. Odvezao sam se k njemu taksijem.

Nitko drugi nije znao da idem tamo niti me vidio. Ali Gringall je poslao auto po mene, baš u pravo vrijeme i na pravo mjesto. Zašto? Zato što je netko anonimno telefonirao Scotland Yardu i javio da ja idem k Bellamyu. Gringall je brzopleto zaključio da je Bellamy upleten u ubojstvo ili da postoji nekakva veza između njega i mene. Pokupio me, počeo me ispitivati i doveo me u takav položaj da sam morao reći ono što ste htjeli da kažem. Nakon toga je Gringall pritvorio Bellamya zbog nezakonitog posjedovanja droge i natjerao ga da progovori, a Bellamy je ispričao baš ono što ste htjeli... rekao je da je u jedanaest sati vidio Cynthis na Licolnovu trgu. Zbog te se činjenice, povezane sa činjenicom da je, prema Gringallovu uvjerenju, došla u moj ured zato da bi pribavila sebi lažni alibi, našla u prilično lošem položaju, je li?

- Vrlo dobro zaključujete - reče Willie i zadovoljno kimne. Pa ipak, možete li dokazati da sam ja telefonirao? Mogao je telefonirati bilo tko. Recimo, Effie Perkins se već obratila Scotland Yardu zbog jedne sitnice. Mogao je još netko doznati za vaš odlazak k Bellamyu. Bojim se da vam to neće upaliti, Callaghane. Bojim se da su vaše teorije samo puke maštarije. U vašim riječim nema ni trun dokaza. Nije mi ni nakraj pameti da platim deset tisuća za nešto što vrijedi najviše petsto funta... ako vrijedi i toliko.

- Da? - progunda Callaghan izmijenjenim glasom. Kad se nagnuo preko stola, oči su mu zaiskrile i uperio je u njega prst kao da ga optužuje. - Slušaj me dobro, podli ubojico! Platit ćeš mi deset tisuća i bit ćeš još sretan što mi ih možeš dati. Objasnit ću ti zašto ćeš mi isplatiti te pare i zamoliti me da šutim. Zaboravio si jednu sitnicu, a zaboravio si je zato što nisi htio misliti na nju. Zaboravio si je zato što si se, kad sam večeras razgovarao s tobom preko telefona, ponadao da blefiram. Ponadao si se da sam slučajno naletio na nešto što ne mogu dokazati, ali bi to mogao upotrijebiti kao blef da bih od tebe izvukao pare. Već sam ti rekao kako sam, pronašavši oporuku u satu, zaključio da si ti ubojica. Ako želiš dokaze, dat ću ti ih. Uskoro ćeš zaključiti da je deset tisuća sitna nagrada za moju šutnju.

Callaghan zastane i obližne suhe usne. Nadao se da sada, u presudnom trenutku, neće pogriješiti, nadao se da će laž... nagađanje... predočiti onako kako valja.

- Postoji samo jedan razlog zbog kojeg si vratio oporuku u sat

- progovori ponovo. - Htio si da se Cynthis dokopa nasljedstva. Htio si da cijeli imetak pripadne njoj, jer si znao da se sada, kad je August mrtav, možeš oženiti njome kad god hoćeš. Čak i ako ona bude osumnjičena, osuđena i obješena, ipak ćeš dobiti novac. Vratio si oporuku u sat, znajući da se moraš vjncati sa Cynthis i znajući da je August Meraulton, po podne ili navečer onog dana kad si ga ubio, napisao oporuku kojom opoziva sve prijašnje, uključujući i oporuku na zlaćanom papiru za kopije. Kad si posjetio Augusta Meraultona u njegovu ured, on ti je mahao pred nosom zlaćanim papirom i rekao ti da je sastavio novu oporuku. Zatim ti ju je pokazao, pokazao ti je da je u toj oporuci napisao razlog zbog kojeg se predomislio i da je objelodanio pojedinosti o tvojoj prijevari i pokvarenosti ostalih sinovaca. Tom je oporukom cijeli imetak ostavio Cynthis, ali samo ako se ne uda za tebe. Htio joj je pokazati tu oporuku kad ona dođe u jedanaest sati i uvjeriti je da si bijedna varalica. Stoga si ga ubio, uzeo tu oporuku i uništio je, a u sat si stavio onu prijašnju oporuku na zlaćanom papiru, kojom sve ostavlja Cynthis bez ikakvih uvjeta. Ali kao i svi ubojice, bio si neoprezan, učinio si grešku zbog koje ćeš završiti na vješalima. Hoćeš li da ti objasnim o čemu je riječ? - Willie ne odgovori. Nijemo je buljio u Callaghana. - Na svoju žalost, nisi stigao pretražiti ured kad si ustrijelio starca

- nastavi Callaghan. - Da se nisi previše žurio i da si upotrijebio mozak, bio bi utvrdio, da je August Meraulton napisao kopiju najnovije oporuke i potpisao je. Ja sam iz mrtvačnice - lagao je spretno - otišao u ured na Lincolnovu trgu. Policija još nije bila stigla. Ušao sam i pretražio ga. I mogu ti reći - doda pobjedonosno - našao sam drugi primjerak oporuke. Imam ga ovdje, u svom ured! - Polako ustane i leđima se nasloni na zid. Tad dugim kažiprstom pokaže na ladicu pisaćeg stola. - U ovoj je ladici - reče drugi primjerak oporuke Augusta Meraultona... one u kojoj je opisana cijela tvoja podvala, oporuke u kojoj piše da ćeš doći u njegov ured i suočiti se sa Cynthis. Ta je oporuka dokaz da si ubio Augusta Meraultona. Onda, hoću li dobiti deset tisuća?

Willie polako ustane i gnjevno se naceri.

- Nećeš! - prozbori čudnim glasom. - Previše znaš, Callaghane, ali to nije važno. Dokopat ću se te oporuke, i to besplatno. Istina je, ja sam ubio Augusta Meraultona, ali to rnože dokazati samo jedna osoba: ti.

Neću dopustiti da me ucjenjuješ cijelog života, Callaghane. Postoji samo jedan izlaz. - Zavuče ruku u džep.

- Dobro, Willie - reče Callaghan nacerivši se. Postupio si baš onako kako sam htio. Priznao si. Vjerojatno će te zanimati podatak da sam sve snimio na magnetofon, skriven u ovom uredu. Spojio sam na magnetofon zvučnik u čekaonici, pa je i Gringall mogao čuti razgovor. Što kažeš na to? Zeliš li možda pogledati Augustovu oporuku?

Willie izvuče ruku iz džepa. U istom se trenu iz čekaonice začuju koraci. On se naglo okrene prema vratima, zatim opet prema Callaghanu, koji je otvorio ladicu i držao omotnicu u ruci.

- Pobijedio si, Callaghane - reče. - No od toga nećeš imati nikakve koristi.

Ugledavši mu pištolj u ruci, Callaghan napne mišiće očekujući hitac i razdere omotnicu. Za djelić sekunde sjeti se one večeri kad je započeo Meraultonov slučaj, one večeri kad je u naslonjaču pred stolom sjedila Cynthis.

U trenutku kad je Gringall širom otvorio vrata, Willie opali. Callaghan se načas zanjiše, a onda se sruši na stol i iz usta mu poteče tanak mlaz krvi.

Gringall šakom pogodi Williea u lice tako da je odletio na pod. Zatim mu nogom izbije pištolj iz ruke i hitro mu stavi lističine.

- Brzo pozovi hitnu pomoć, Fieldse! - vikne.

Ležeći preko stola, Callaghan je polako izvlačio iz omotnice dva komada novinskog papira.

Blijed kao mrtvac, Willie ih je zapanjeno gledao dok se Callaghan, klizeći na pod, posljednjom snagom smješкао. Otvorivši oči, Callaghan polako prijede pogledom po sobi. Kroz przor je prodiralo blijedo zimsko sunce. Negdje u susjedstvu svirao je vergl.

U subu ude dežurna sestra.

- Stigla su dva pisma za vas, gospodine Callaghane reče mu.

-No morate ih pročitati polako i smireno. Još nešto: 183

čujem da tražite cigarete. Liječnik kaže da ne smijete puštiti najmanje dva mjeseca. Ionako vam je grlo upaljeno od pušenja. Osim toga, prostrijeljena su vam pluća, a plućni bolesnici u ovoj bolnici ne puše.

- Baš šteta - promrmlja Callaghan.

Naslonivši se na jastuke iza sebe, počne nespretno otvarati pisama. Zadatak nije bio lak. Veselo se nasmiješivši, dežurna sestra ode. Prvo je pismo stiglo iz Scotland Yarda i bilo je upućeno na bolničku adresu. Unutra je pisalo:

»Cijenjeni gospodine,

Policijski me komesar zamolio da Vam u njegovo ime zahvalim na suradnji i pomoći u Meraultonovu slučaju. Komesar zna da ste od početka željeli pomoći vlastima koliko god je moguće i da se nepravilnosti u Vašem postupku mogu itekako opravdati rezultatima. Komesar se iskreno nada da ćete se oporaviti od rane. S poštovanjem,

inspektor W. J. R. Gringall.« U omotnici je bilo i Gringallovo osobno pismo: »Dragi Slime,

Prilažem komesarovo službeno pismo zahvalnosti. Drago mi je što ste sad već izvan opasnosti, pa ću Vas jednog dana posjetiti i popričati s Vama. Možda bih još mogao naučiti ponešto!

Sretno, Gringall.K Calalghan se naceri. Zivot je čudan, pomisli. Otkad su

policajci počeli zahvaljivati privatnom detektivu Callaghanu, svašta je moguće.

Zatim pročita drugo pismo:

184

»Cijenjeni gospodine,

Kao izvršitelj oporuke pokojnog Augusta Meraultona u korist gospodice Cynthis Meraulton, uprava dokazujem pravovaljanost testamenta koji je ukrao William Meraulton, a koji je napisan onog dana kad je umro oporučitelj. Drugi je primjerak te oporuke pronaden u uredu na Lincolnovu trgu. Ujedno ispitujem u kakvu je stanju "Meraultonova kompanija za trgovanje nekretninama" .

S obzirom na pronevjere što ih je počinio William Meraulton (koji je, kao što ste možda čuli, jučer proglašen krivim za ubojstvo Augusta Meraultona i pokušaj da Vas irbije te osuden na smrt) i druge nepravilnosti u upravljanju kompanijom, gospodica Meraulton i ja smatramo potrebnim da se stanje istraži potpuno i temeljito, pri čemu treba ispitati ,leremya, Paula i Bellamya Meraultona, a i sve druge upletene nsobe, ako ih ima. Oni su sad u zatvoru i pristali su da daju sve podatke, ali trebalo bi temeljito istražiti poslovanje četiriju

kompanija koje je stvorio Paul Meraulton. Stoga bih, na preporuku inspektora Gingalla, htio taj zadatak povjeriti Vama kad se oporavite, te se nadam da ću se za nekoliko tjedana moći osobno dogovoriti s Vama. S poštovanjem,
odvjetnikFI. A. F. Gazeling.«

Callaghan spusti pismo na krevet. Kad je digao pogled, sretne oči Cynthis Meraulton. Stajala je u podnožju kreveta i gledala ga. Bila je odjevena u crno i u ruci je držala kitu cvijeća.

- Čini mi se da je danas vrlo lijep dan - progovori Callaghan i nasmiješi se. - Izvolite sjesti. Klijentima uvijek dajem barem stolicu, ako im ne mogu dati ništa drugo.

- Niste se nimalo popravili - reče mu ona, prišavši stoliću i metnuvši cvijeće na nj. - Premda vas je metak

185

pogodio u prsa, niste izgubili smisao za šalu.

Sjedne. Callaghan se nadao da će prekrižiti noge i pokazati mu ih. Pale su mu na pamet i onda kad je na operacijskom stolu počela djelovati anestezija.

- Ne znam što da kažem - prozbori ona. - Mogu vam samo reći da mi cijelo vrijeme nije bilo jasno što radite, nisam znala što vam je na umu, nisam mogla naslutiti da ste zapravo divan čovjek, iako se ponašate kao grubijan.

- Čini mi se da ste me pogrešno shvatili - primijeti Callaghan, podigavši se na laktove. - Za mene je Meraultonov slučaj bio poput svih drugih. Sasvim običan...

- Sasvim običan, ha? - prekine ga ona, smiješeći se. Gringall mi kaže kako ste znali da će vas Willie pokušati ubiti. Veli da ste mu to navijestili u pismu koje ste mu poslali u Scotland Yard, ali ni on nije vjerovao da je to istina. No bila je istina. Zašto ste se izvrgnuli takvoj opasnosti? Niste očekivali nikakav novac, je li?

- Svatko ima neku slabost - odgovori Callaghan i naceri se.

-Moja su slaba strana lijepe noge. Skladni gležnjevi. Vjerojatno su me vaši gležnjevi očarali.

Ona pogleda kroz prozor.

- Gazeling kaže kako će vas zamoliti da prikupite podatke o cijelom nasljedstvu - prozbori tad. - Hoćete li to učiniti? Ili ćete biti glupi i ponosni, pa opet pušiti previše cigareta i penjati se svaki dan u onaj

svoj prašnjavi ured na četvrtom katu?

- Ni za živu glavu - odgovori Callaghan. - Prikupit ću sve podatke o nasljedstvu. Kada to zvršim, otputovat ću odavde. Citam reklame putničkih gencija. Imam dojam da me već zove neka strana zemlja!

- Sad moram ići - reče ona i ustane. - Napomenuli su mi da smijem ostati samo minutu-dvije. Žao mi je što želite otputovati.

186

Nagne se nad njega i poljubi ga u usta. Vidljivo se zapanji. Da sam znao, ne bih vam naplatio svoje usluge reče joj. Čak ni troškove!

- Doviđenja, Slime - odvrati mu Cynthis. - Dobro sam vas upoznala. Sad znam sve o vama. Nećete otputovati u inozemstvo.

- Neću? - zapita on i začuđeno podigne obrve. - Kako znate?

- Rekli ste da vam se sviđaju moji gležnjevi - odgovori ona i krene prema vratima - A jednom ste mi kazali da vaša agencija nikad ne ostavlja klijente na cjedilu!

Tiho se zatvore vrata za njom.

Pogledavši kroz prozor, Callaghan je vidio kako se kroz zimske oblake probija sunce.